

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő:

VÉSZI JÓZSEF.

Felelős szerkesztő:

BRAUN SÁNDOR.

Kiadja:

A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre
7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér. (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Panaszok.

Budapest, szeptember 20.

(K.) Lapozzon egy kicsit visszafelé a físzelt ellenzék. Nem kell nagyon sokáig fáradoznia, igen hamar rá fog akadni arra a lapra, ahol föl van jegyezve a következő kijelentése: „Nincs rendjén, hogy a miniszterelnök, a hatalom gyakorlója, egyúttal a pártelnök teendőit is kisajátítsa! Mert más az, ha a pártelnök kíván valamit és más, ha a miniszterelnök kíván valamit; pláne ha ő, mint rendszeren, belügyminiszter is, aki a választásokat vezeti. A pártelnök csak szervez, a miniszterelnök parancsol. A pártelnök ajánl, a miniszterelnök oktrojál. A pártelnök egy ember, a miniszterelnök egész apparátus.“ Ezt mondta az ellenzék és támadta Tiszát, aki mellett Podmaniczky — pedig akkor fiatalabb volt — csak pictus masculus maradt; támadta Bánffy-t, aki mellett Perczel belügyminiszter is csak az volt; támadt egyáltalán minden miniszterelnököt, mert ebben a minőségében egyszerűen anektálta a belügyminiszter és a pártelnök hatáskörét, de általában mindent egymaga csinált s legtöbbször zárt ajtók mögött vagy jelbetűs táviratokkal. Igaz-e, hogy így volt? Igen vagy nem?

Igy volt. Az ellenzék joggal ostorozta az anomáliát s az ellenzékkel ostoroztuk mi is. Mert akkor a miniszterelnök egy kicsit sok volt egy személyben. Ő volt a jelölt értekezlet, a zászló, a főkortes, a pénztáros, a fuvarozó, a választási elnök, a listagyártó, a szavazó, a mandátumkiállító és az igazolóbizottság. Azért támadta az ellenzék, azért támadtuk mi is. De most hogy vagyunk vele? Tud-e valaki róla, hogy a miniszterelnök valóban hatáskörét kisajátítaná vagy csak részt venne belőle, ha ideiglenesen is? Avatkozik-e

a pártelnök dolgába és érezteti-e hatalmát, mint belügyminiszter? Fönntartott-e magának valami befolyást az igazolás tekintetében? Jó lélekkel csak egy választ adhat az ellenzék is. A miniszterelnök lefújta a listagyártók munkáját, mert becsületes listát akart. Belügyminiszteri hatalmát csak olyankor használta, ha az ellenzék valami visszaélést hozott tudomására. De akkor nyomban használta s nem várt, míg a választásoknak vége s minden reparatura későn lesz. A pártelnök dolgába egy percig sem ártotta magát. Igazában alig is lakik a miniszteri palotában, melynek kilincsei méltán csudálkozhatnak, hogy senki se koptatja, holott őt és tiz esztendővel ezelőtt micsoda nagy kilincselés volt ott. Az igazolóbizottság munkáját pedig már csak azért sem befolyásolhatja, mert ilyen bizottság nincs többé. Van helyette kuriai tanács, azt is titkos szavazással, jelölő lista nélkül választották, hogy a gyanunak még az árnyéka se férközhesse hozzá. A miniszterelnök tehát most semmi más, csak éppen miniszterelnök. Tudja, hogy többsége lesz, mert a nemzet tulnyomó többsége liberális, ami abból is látszik, hogy még olyanok is liberális lobogóval keresik a nemzet kegyeit, akik köztudomás szerint nem élnek-halnak a szabadelvűségért. S hogy szabadelvű többsége meglesz: az a miniszterelnöknek elég. Engedelmes, könnyen hajlítható, szolgapártra nem gondol, olyanra szüksége sincsen. Ő tehát nyugodtan vár s ha vannak is kedves emberei, akiket szívesebben látna munkatársai közt, egy világgért el nem árulja. Jót akar s a jóban ugysis szívesen lesz munkatársa mindenki.

Ami panasz tehát van, ki kell a címzését korigálni. A miniszterelnök címére egyik sem szól s ha szól, rosszul van címezve. A panasz az országos szabadelvűpárt elnökét

hajsolja. De joggal-e? Azt a vulgáris mentséget, hogy ami Kossuth Ferenc, Bartha Miklós és Molnár János pártelnök uraknak szabad, Podmaniczky-nak se lehet tilos: mellőzni akarjuk, ha igaz is. Elfogadjuk azt a hallgatag ellenvetést, hogy az országos szabadelvűpárt elnökének több sulya van, mint a többi pártelnöknek. Az ő szavát talán sulyosabbá teheti az a föltevés, hogy a miniszterelnök óhaját is fűdi. De tisztelettel kérjük, hogy amikor a szabadelvűpárt elnöke mindent a legnagyobb nyilvánosság előtt csinál, se jelképes, se titkos telegramokat nem küld, egyetlen szóval se említi, hogy az ellenpárti jelölttel szemben micsoda lépéseket gondolna célravezetőkné, hanem tisztán és kizárólag csak arra szorítkozik, hogy két szabadelvűpárti jelölt közül az alkalmasabbat nevezi meg s nyilatkozatával semmi mást nem céloz, csak azt, hogy a szabadelvű zászlóhoz ragaszkodó választók egymás közt meg ne hasonoljanak: — hát ezt méltányosan és jogosan kifogásolhatja valaki? Mondjuk, hogy valamelyik kerületben van ezer választó. Ebből négyszáz a szabadelvűpárté, hatszáz az ellenzéké, már akármelyiké. Aki ezt a számarányt pénzzel, presszióval, lista-hamisítással vagy az adminisztráció megmozgatásával felforgatná: az gyalázatos dolgot művel. Az megcsalja a kerületet és megcsalja az országot. Mert szabadelvűpárti képviselőt ültet olyan kerület nyakára, melynek többsége ellenzéki. De aki nembánomságból, vagy ügytelenségből megengedné, hogy a többség bármilyen okból szétforgásolódjék, amikor aztán megint olyan képviselőt kapna a kerület, aki nem a választók többségének nézetét vallja: hát ez nem volna hamisítás és árusítás? Ez is csak megcsalná a kerületet, mint az a másik, aki erőszakkal dolgozol!

A tiszta választás célja: hogy a képviselő a választók többségének politikai akaratából választassék. Ahol tehát többségben van a szabadelvű választó, szabadelvűpárti jelölté legyen a mandátum és megfordítva. Már most tessék valakinek bebizonyítani, hogy az országos szabadelvűpárt elnöke ez ellen vétett. Hogy szabadelvű jelölt érdekében az ellenzéki választók elkaparítására adott ujmutatást. Hogy a szabadelvűpárt jelöltjét az ellenzéki jelölttel szemben protegálta volna. Nincs rá eset.

Akármiilyen kedves volna az ellenzéknek, hogy inter duos litigantes az a tertius legyen, aki gaudet, de azt már ne akarja állítani, hogy a szabadelvű jelölteknek kötelességük egymással veszekedni, mert különben az ellenzék nem győzhet. Jó és kedves lehet az ellenzéknek, ha jelöltjeivel szemben két vagy három szabadelvű jelölt küzd, de ha valakit be akar panaszolni, hogy nem hagyják meg nekik az ő két szabadelvű ellenjelöltjüket, akkor forduljon az Istenhez, aki sajnálja tőlük ezt a szerencsét. Mert csak szerencse az, ha ellenzéki jelölt két versenyző szabadelvű jelölttel talál magával szemközt. A szabadelvűpártnak azonban nemcsak joga, de kötelessége a torzsalkodást a maga emberei közt elhárítani, nehogy e torzsalkodás miatt az ellenzéki jelölt győzzön ott is, ahol a választók többsége szabadelvűpárti. S ha panaszt emelnek e miatt azok a szabadelvű jelöltek, akiket az egység kedvéért, bizonyára nem szívesen, kénytelen volt lefujni: ez érthető. De ha az ellenzék vádolja miatta a szabadelvűpárt elnökét: hát az legalább is komikus. Még mit nem akarnának az urak? Majd még a Kossuth Ferenc vagy a Molnár apát ajánló levele mellé ezentul követelni fognak báró Podmaniczky Frigyesztől két szabadelvűpárti ellenjelöltet! De kötelezőleg . . .

Ünnepnapok.

Irta: Braun Sándor.

Miskolc, szeptember 20.

Köznapi forgásában ha nézzük a vidék életét, a nagyvárosi küzdés szakasztott mása vetődik elénk. Az érdekek is, a szenvedélyek is, a mozgató erők és a fenntartó okok közös forrásból

fakadnak: a gondból, amely komor színeivel széles ez országban megüli a lelkeket. Jó időkben csak a bánatnak, a szomorúságnak volt panaszos hangja. Ma a panasz mindennapi hur, amelyen csak elégiák teremnek és fakadnak föl egy fáradt társadalom bus zenéjeképpen. Mégis vannak ünnepnepok és a hangulat, a szín, az egész kép ilyenkor ragyogóra változik. És a vidéket e kedves és derős ünnepnepok csak mégis megkülönböztetik. Bizonyára nem frívól megfigyelés, hanem komoly megilletődés szülte a nagy határ, amely Budapest fekete kabátját a vidékétől bennem elválasztja a mai naptól fogva. A nagy tülekedésben odafent hódításaink, parádénk és alázatosságunk jelképezője a váltakozó alkalmak szerint: itt a vidéken külső takaró, amelybe magát az emberek ünnepi kedve, benső harmóniája öltözteti. Megragadó, komoly és esodás volt a két protentáns testvéregyház e városba gyülekezett híveinek felvonulása a mai reggelen. Tömött sorokban, ünnepi feketében, áhitatosan, valami nyugalmas fenséggel amint felvonultak az Avas alsó domborulatján az ősi kálvinista templomba, amely magánál a protestantizmusnál hat évszázaddal idősebb és a csehekől hódítottatvan előbb a katolika egyház hatalmával, most a reformált vallás igazainak oltára, — a széles ivben, amelyet megrajzoltak, fekete és sűrű gomolygásukból is kifényllett a derős béke, amely most lelkeikben urrá lett.

A kortesvilágból, amely zászlóival, hangos reményeivel, esőndes kárörömével, váltakozó közhangulatával és felszabadult ambícióival a pártok esatájába viszi az embereket, pár ünnepi órára a templomba szólít mindeneket egy nevezetes alkalom, a *protestáns irodalmi társaság* közgyűlése és egy beszéd, amelyet Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszter, e társaság világi elnöke mondott az alkalom megkoronázására. Kolozsvárott hallottuk az államférfiut, három nagy közgazdasági ág miniszterét, a sok évtizedes tapasztalásban edzett politikust. Ma Miskolcon a vezető egyházi férfiut. És mindkét helyen és mindenütt egyet: a szabadelvű eszmék, a szabadelvű gondolkodás, a lelkiismereti szabadság, a harmonikus munka, a buzgóság, a kötelességtudás, a rendületlen helytállás törvényeinek, igazainak hirdetőjét. E valláspolitikai beszéd helyéül is pazarszép fedelet választott a vendéglátó egyházak poétikus ihlete: egy másik templomot, az evangélikusokét, ahova imádság után gyűlésezni tért a nagy és nemes gyülekezet.

A protestáns egyház, amely a lelki szabadság talaján építette fel oltárait, nem lehet se kételkedő, se kishitű, se bizalmatlan. A kételkedésből fakad a megingás, a kishitűségből a gyöngrülés, a bizalmatlanságból az ellankadás. Ezért Hegedüs Sándor mai beszéde mindezeket az elemeket, amelyek nem tiszta szándékkal, hanem az idők szellemének meggyanusítására csemprésződnek be mostanság a szívekbe, utszélem hagyta és panasz nélkül, féltékenység nélkül, aggdóság nélkül hirdette a vallást, az áhitatot, az erkölcsöt, a buzgóságot, a haladást és hogy mindonki tisztán lássa, megismerje, szeresse, befogadja valamennyit: utmutatónak, segítőnek, társnak a világoasságot. Hegedüs Sándor nemes versenyre szólítja a vallás komoly tartalmának ápolásában a felekezeteket. És ha a hatalmas, domináló katolicizmus szervekedik a lelkeken való ereje sértetlen fenntartására, ez nem helyes oka az elkedvetlenedésnek, hanem intés a protestantizmus valláserkölesi javainak intenzív ápolására és a protestáns egyház tanításainak szünetlen művelésére a templomban, az oltáron, a szószéken, az iskolában és a lelkiismeretben.

Ez ápolásnak, tanításnak erős, komoly és bevált szervezete a protestáns irodalmi társaság, amely a kultura szintiszta fegyvereivel vivja a lelkek meghódításának esatáját. Neve és célja szerint kerül e társaság minden fátyolos eszköztét a szabad ideák lenyűgözésének, csak a kultura sik mezin jár. Sik mezőkön, hogy kiki láthassa, honnan indul, merre tér és hova érkezik. És mondja Hegedüs Sándor: ébren kell tartani a multakat, a források ismertetésével, amelyekből a protentáns vallás kibuzgott, nevelni, erősíteni a jelent nemes olvasmánynyal, hithűséggel, tiszta munkával, elterelni minden gyanut a vallásalapítók ősi írásainak a kutfők szerint való feltárásával és óvni, megtartani melegségben, ájtatosságban a családát, a család virágját, költészetét, ékességét, az asszonyt: a hitvest, az anyát.

Megindító, szép gondolat, szónokilag is megragadó pont Hegedüs Sándor beszédében a nő bevonása a protentantizmus vallási, erkölcsi és kulturális missziója körébe. Így kell. Valóban a vallásos eszmény kelhet ki abból a tanításból, amely megkristályosodván a nő tisztább, illetlenebb lelkében, az anya édes parancsolatja gyanánt jut a jövő nemzedékek elméjébe. Boldog vezér Hegedüs Sándor. A világoasság szá-

antimizmusában nagy vállalatokba fekteti a rá-

és a esőndes fjord partián megismerkedett vele. A

gesség vesz erőt. Most már emlékszik arra, hogy

mára, amelyet hirdetett, nemcsak a saját nemos felekezete, de az egész szabadelvű magyar társadalom neveli a híveket.

BELFÖLD.

Czorda Bódog. A *Budapesti Napló* írta meg elsőnek, hogy Czorda Bódog, a magyar királyi Kuria érdemes másodelnöke nyugalmaztatását kérte s már legközelebb nyugalomba vonul. A hivatalos lap mai száma már meg is hozza a felségnek Dolnji-Miholjácról keltezett kézirátát, mely Czorda Bódog saját kérelmére történt nyugdíjazását s ez alkalomból a bírói pályán szerzett kiváló érdemei elismerésül a Ferenc József-rend nagykeresztjével való kitüntetését jelenti. A legfelsőbb kézirát így hangzik:

Személyem körüli magyar miniszterem előterjesztése folytán dr. Czorda Bódog, a Kuria másodelnökének, saját kérelmére történt nyugalmaztatása alkalmából, a bírói pályán szerzett kiváló érdemei elismerésül, Ferenc József-rend nagykeresztjét adományozom.

Kelt Dolnji-Miholjácban, 1901. évi szeptember hó 13-án.

Ferenc József, s. k.

Gróf Széchényi Gyula, s. k.

Hosszu és érdemes igazságügyi és közéleti pályát futott meg Czorda Bódog, ki alig 19 éves korában, 1848-ban felcsapott honvédnek és mint honvédtiszt küzdött végig a szabadságharcot, mely alatt számos kitüntetésben részesült. A szabadságharc leveretése után kinos fogságot szenvedett Josefstadtban, ahonnan csak az ötvenes évek elején szabadult meg és szülővárosában, Szabadkán ügyvédi gyakorlatot kezdett. Csakhamar kitünt és jogászi eszével és alapos törvénytudományi képzettségével. Ezért Szabadka főügyészévé, majd az 1861—1865-ki országgyűlésre képviselőjévé választotta. Ez országgyűlés hamarosan véget ért, Czorda Bódog főbírája lett Szabadka városának és innét hivatott ő meg 1869-ik évben a budapesti királyi ítélőtáblához bírónak. Alig hat év múlva pedig a királyi Kuria rendes bírójának, nemsokára tanácselnökének nevezték ki. Midőn 1889-ben Szilágyi Dezső igazságügyminiszter lett, a kitűnő bírónak álló, nagy jogásztudományú és érdemes Czorda Bódogot hívta meg miniszteriumába államtitkárnak. Ebben az állásban nagy tevékenységű munkatársa lett Szilágyi Dezsőnek a korszakot alkotó nagy reformoknál. Midőn Daruváry Alajos nyugalomba vonult, Czorda Bódog lett a Kuria másodelnöke, amely állásban valóságos belső titkos tanácsosi méltóságot nyert. Erőli a legmagasabb bírói polcra vonul most nyugalomba Czorda Bódog.

Darányi díszpolgársága. Mikszáth Kálmán és Sierbán Miklós volt országgyűlési képviselők ma átnevezte **Darányi Ignác** földművelésügyi miniszternek Fogaras város és az ottani gazdasági egyesület pom-

pás kiállítású díszpolgári okleveleit. Mikszáth Kálmán ebből az alkalomból a földművelésügyi minisztert leendő beszéddel üdvözölte, ünnepelve őt, mint a magyar föld atyját.

A választások előtt.

Budapest, szeptember 20.

A választási küzdelem jellege egyre tisztábban bontakozik ki a beérkező tudósításokból. A pártok felvonulásában és elhelyezkedésében s a küzdelem módjában lép ez a karakter előtérbe. A helyzet, úgy, amint van, elég világosan mutatja, hogy a választási harcban az új rendszer intenciói fényesen érvényesülnek. A küzdelem színterében a törvényesség és higgadság jegyében folyik s ha fordulnak is elő excessusok, ezek csak szórványosak és nem változtatnak az egész választási harc általános képén. Természetes dolog, hogy egyszerre minden visszaélés teljesen ki nem pusztulhatott, meggyökeresedett rossz szokások hirtelenében teljesen kiirthatók nem voltak, de az a néhány sporadikus eset egy szemernyit sem vonhat le a hatalmas átalakulás jelentőségéből. A szabadelvűpártnak nagy szerencséje és Széll Kálmánnak nagy dicsősége, hogy egyszer végre ilyen küzdelemből kerül majd ki fényes diadallal a liberális zászló.

A mai nap hírei a következők:

A fővárosban.

A III. kerületi szabadelvű Vészi-párt ma este Véghe elnöklété alatt nagy számú választópolgár jelenlétében pártgyűlést tartott, amelyen elsőnek Halász Gyula szólt föl, hangsúlyozva, hogy a kerület mindkét jelöltje egy politikai jelszó alatt küzd, úgy, hogy itt kétségtelenül a mellé a jelölt mellé kell állani, aki egyéniségénél, politikai súlyánál fogva a kerület érdekeire nézve nagyobb garanciát nyújt. Ezt a garanciát Vészi nyújtja. Halásznak nagy tetszéssel fogadott beszéde után Ruß Géza szólt föl, aki lelkes és temperamentumos beszédében összetartásra és kitalásra buzdította a párt tagjait, hogy az immár biztos győzelmet még fényesebbé tegyék. Az összetartás példája gyanánt hozta föl a hajógyári választópolgárok lelkes, erős és közös akcióját. Ruß Géza beszéde nagy lelkesedést váltott ki a választókból s többször hangzott a közbeszólás:

— Kitartunk és összetartunk!

Palotai Rezső szólt ezután s összehasonlítást tett a két jelölt közt. Dr. Nagy Dezső, ugymond, homo novus.

Nincs senkinek oka kételkedni tehetségében, de a lehetőség nem elegendő ahhoz, hogy egy anyagilag megromlott kerületet kísérletezéseknek lehessen kiténi. A kerület sem, az ország sem tudja, hogy Nagy Dezső beváltaná-e azokat a reményeket melyeket jóakarattal tűzni lehetne az ő személyéhez. Vészi Józsefet a kerület is, az ország is ismeri. Ismerik férfias nyíltságát, komolyságát, tetterjét, pennáját s mindenekelőtt ismerik rendíthetetlen liberalizmusát. A választás annyit tesz, hogy kettő közül kell választani, aki a két jó közül nem a jobbat, sőt a legjobbat választja s nem azt választja, akinek kvalitásai már fényesen beváltak a közpályán, az egyszerűen rosszul és értelmetlenül választ. A kerület érdekeinek képviselőjét nem szabad ismeretlen emberre bízni, hanem olyan erős és kipróbált kezekre, mint aminők a Vészi József.

Nagy figyelem mellett szólt ezután Vészi József. Üdvözölte a szónokokban a szellemi munkásság és a gazdasági munkásság faktorait s főszóalásukban ezen társadalmi elemek összelorradását látja. Beszélt arról a törekvésről, mely Széll Kálmán kormányrajutása óta mindinkább diadalmasabban érvényesül s amely a különböző elemeknek a békés munkában való egyesítésére törekszik. Nem kérem önöket arra — így fejezte be Vészi beszédét — hogy bizalmukat előlegezzék nekem. Még ennyit sem. Csak azt kérem, hogy mérjenek meg s ha könnyűnek találják, támogassák ellenfeletem.

A halgatóság tomboló tetszésnyilvánítása követte az önértékes és férfias szavakat s a tetszés zaj félreérthetetlenül jelezte, hogy a választók föltétlenül Vészi javára döntötték el ezt a mérőpróbát.

Vészi után még Stake István mondott szellemes és gyújtó beszédet.

Már évekkkel ezelőtt — így szólt Stake — megérett lelkemben a Vészi iránti föltétlen nagyra-becsülés érzése. A férfiaság, egyszerűség, nemesesség és a tetterű ideálját tanultam megbecsülni Vészi s mert ezek az erények azok, melyeket legelőször becsülök, odaálltam, ahol ezeket találtam. Ez van az én lobogómra írva én nem mehetek olyan lobogó alá, melyre mást irtak fel. Oda kell sorakoznia a választóknak, ahol az igazi szabadelvűségért küzdenek s ahol a Vészi József programja az emberek politikai hite.

Stake István beszédét lelkes tapsokkal honorálták. Utána Véghe elnök meleg szavakkal mondott köszönetet a szónokoknak s az ülést berekesztette.

A Vészi-párt holnap este újból ülést tart, kedden este nyolc órakor pedig pártvacsorát rendez.

Az V. kerületi szabadelvűpárti jelöltje, Mezei Mór holnap, szombaton este mondja el programbeszédét. A párt végrehajtó-bizottsága erről a következőkben értesíti a választókat:

Meghívó. Az V. kerületi szabadelvű Mezei Mór-párt 1901. szeptember hó 21-én, szombaton este 10 órakor

szólván lesz! Vége az idegen hatalmának. Ellida

nagyelki
kit most
nájfórl
nákban,

hajóbr
utóls

ki

meghal. Ellida megfosztja férjét a házasságtól és perverz teremtés, mert a szennéiöt ha

a Fővárosi Vigadó termében *pártgyűlést* tart, amelyre tisztelt pártbíveinket ezennel tisztelettel meghívjuk. Adjunk ez alkalommal is szeretettel képviselőjelöltünk, Mezei Mór személye iránt való lángoló lelkességünknek és törhetetlen ragaszkodásunknak kifejezést, miért is felkérjük a t. pártbíveket, hogy e gyűlésen minél számosabban megjelenjen sziveskedjenek. Hazafüni üdvözlettel a Mezei Mór-párt végrehajtó-bizottsága nevében: *Hüttl* Tivadar elnök, maróthi *Fürst* Bertalan, dr. *Stern* Sámuel jegyzők.

Sándor Pál, az V. kerület képviselőjelöltje, kedden, e hó 24-én este 7 órakor tartja meg programmbeszédét a fővárosi Vigadó nagytermében.

A VI. kerületi Vázsonyi-párt végrehajtó-bizottsága megtesztet erővel agítál jelöltje érdekében. Ma este az intéző-bizottság ülést tartott, melyen a szombat esti programmbeszéd előkészületeiről folyt a vita. Foglalkozott a bizottság az ellenpárt legutóbbi ülésén elhangzott felszólalásokkal és dr. *Hartmann* Elek hangsúlyozta, hogy a kerület polgárságának érdeke a mai gazdasági viszonyok között, hogy azon jelöltjüket támogassák, aki híve az önálló vámerületnek. Utána *Biró* Henrik tett jelentést a párt jelenlegi állásáról. Majd *Acél* Endre az ellenelölt zászlóbontásával foglalkozott. *Takács* Ferenc és *Weisz* Mór felszólalása után a értekezlet Vázsonyi Vilmos életével véget ért.

A nyolcadik kerületi józsefvárosi tanférfiak ma este 8 órakor gyűlésre jöttek össze a Józsefvárosi Körben, hogy a képviselőválasztás ügyében a jelöltre nézve megállapodásra jussanak. A Józsefvárosban lakó tanférfiak majdnem kivétel nélkül résztvettek az ülésen. Ott voltak az egyetem tanárai, a középisikolai és egyéb iskolák tanárai és a néptanítók. *Felsmann* József főreáliskolai igazgató nyitotta meg ülést. Előadta az összejelölvetel célját és üdvözölte a megjelenteket. Dr. *Demkó* Kálmán főgimnáziumi igazgató remek beszédben méltatta dr. *Berzevics* Albert érdemeit a haza és tanügy terén. És ezután a következő határozati javaslatot terjesztette elő:

Nyilatkoztassunk ki két dolgot: egyik az, hogy mi, a magyar közoktatásügy minden fokán működő tanférfiak a magyar nemzeti köznevelődés eszméjétől egyformán lelkesítve, együtt érzünk, egyetértünk és egyek vagyunk mindig, amikor a magyar tanügy és a magyar köznevelődés érdekében kell sikra szállanunk. Ebből kifolyólag nyilatkoztassuk ki, hogy mi, a Józsefváros területén lakó, számra nézve közel háromszáz, tanférfiak *Berzevics* Albert ónagyméltóságának a törvényhozásban eddig kifejtett működésével egyetértve, osztatlan bizalommal csatlakozunk többi pártbíveikhez, ezen nyilatkozatunkkal mindenkinek tudtára akarván adni azt, hogy mi, a magyar tanügy emberei, a szabadelvű eszméknek igaz bajnokát és a magyar nemzeti kultúra iránt nagy érdemeket szerzett férfit kivétel nélkül tiszteljük, becsüljük és a parlamentben további hazafias működése iránt teljes bizalommal viseltetünk. Eljen *Berzevics* Albert!

Ezt a határozati javaslatot dr. *Havass* Rezső pártoló hozzászólása után egyhangulag és nagy lelkesedéssel elfogadták.

A IX. és X. kerületi *Springer*-párt végrehajtó-bizottsága egész napon át a Ferenc-körut 39. szám alatti

a kezelet kerületben: elnök: *Muraközy* Béla; helyettes elnök: *Deesy* Gyula;

a fülöpszállási kerületben: elnök: *Martinovic* Péter; helyettes elnök: *Etvöl* Gyula.

Sátoraljai helyről táviratozzák, hogy *Dókus* Ernő, a sátoraljai helyi kerület volt képviselője, e hó 16-án, délelben tartotta meg itt beszámolóját a tornacsarnok előtti téren, több ezer hallgató jelenlétében.

Dókus egy óra hosszat tartó beszédében vázolta a lefolyt országgyűlés munkálkodását. Melegen emlékezett meg arról a borzasztó csapásról, amely a nemzetet királynéja s egyik legnagyobb fia, *Sztyágyi* Dezső halálával érte. Részletesen ismertette az obstrukció történetét, indokait, lefolyását s az egyesülést amelyet mindig ohajtott és támogatott. Azután az öt év alatt alkotott törvényeket és azok célját fejtegette és hosszasan foglalkozott az ország kedvezőtlen közgazdasági helyzetével, amelyből csak józan takarékoság, előnyös kereskedelmi szerződések kötése, Ausztriához való közgazdasági viszonyainknak mielőbbi végleges rendezése és hazai ipar létesítése mellett menekülhetünk. Híve annak az eszmének, hogy a kötött földbirtok egy része a birtokos hozzájárulásával jeldarabolva eladassék s a befolyt összeg gyárak, ipartelep létesítésére fordíttassék, miként Angliában, Csehországban stb. Kérhőztatja az agráriusok és merkantilisták közt egyre élesedő ellentéteket s veszedelmesnek tartaná a külön agrárpártot, amely különben is széttagolt társadalmunkat a politikai érdekképviselet alapján még jobban széttagolná. Az állami tisztviselők kívánságait méltányolni kell. Hosszasan foglalkozik a szabadelvűpárt helyzetével, kilátásaival s a kormányval, amelynek minden tettét liberális fellegás jellemzi s ezt a fellegást a párt minden tagja osztja. Végül reményét fejezi ki, hogy a választóközönség a tiszta választást arra fogja felhasználni, hogy a reakciókat visszaverve a liberalizmust juttassa diadalra.

A délutánra összehívott jelölőgyűlés egyhangulag ismét *Dókus* Ernőt jelölte, kimondván, hogy bővebb programot nem kíván. A jelölésről *Dókus* Ernőt legényei kastélyában másnap a város legkiválóbb polgáraitól álló küldöttsége értesítette. *Dókus* a jelöltséget elfogadta és beszámolójában vallott programját behatóan részletezte.

A *csacai* választókerület szabadelvűpártja *Popper* Ármán báró elnöklésével tartott mai ülésén egyhangú lelkesedéssel újból *Ráth* Péter udvari tanácsost, a kassa-oderbergi vasut vezérigazgatóját jelölte, aki azonban nem fogadta el a jelöltséget. Az ülést ezután felülggesztették, hogy *Ráth* Pétert maradásra bírják, minthogy azonban ez sikerre nem vezetett, egyhangulag *Hieronymi* Károlyt jelölték, akit a holnapi nap folyamán küldöttség keres fel, hogy neki a jelöltséget felajánlja és annak elfogadására lelkérje. A mai gyűlésből *Szell* Kálmán miniszterelnöknek és *Podmaniczky* Frigyes bárónak üdvözlő táviratokat küldtek.

Vágselyéről táviratozzák: *Emmer* Kornél, a vágyecsei kerület képviselőjelöltje e hó 15-én tartotta bevonulását Vágsellyen, ahol nagy ovációkkal fogadták *Emmer* az ünnepélyesen diszitett tőteren nagyszámu közönség előtt mondotta el programmbeszédét, mely egy óránál tovább tartott s óriási lelkesedést és tetszést keltett. Beszédében mindenkéltől a mut országgyűlés tevékenységére vetett visszapiantást majd

Az *ujverbázi* szabadelvűpárt jelöltje, *Kármán* Lajos, aki már több ízben képviselte a kerületet, visszalépett és elhatározásáról a következő táviratban értesítette pártja elnökét:

Kovacszy Lajos pártelnök *Ujverbász*. Mély hálával és köszönettel fogadom az *ujverbázi* választókerület szabadelvűpártjának irányomban nyilvánult bizalmát. Minthogy azonban arról is értesültem, hogy a szabadelvűpárt egy része más jelölt személyében is állapodott meg és miután időrekvésem mindig odairányult, a szabadelvűpárt egységét minden körülmények között fenntartani, melyet ekképp megbontani nem kívánok, mert személyi harcot folytatni nem akarok; a szabadelvűpárt egységének megővése s a választókerület nyugalma és békeje érdekében a felajánlott jelöltséget — bár a kerületből nyert értesülésem szerint a győzelem biztos kilátásával mehetünk volna a választási küzdelembe — nagy sajnálattal nem fogadhatom. Legyenek meggyőződve, hogy az irányomban oly fényesen megnyilvánult bizalmat az engem ért nagy csapás között, drága és felejthetetlen emlékeim közé fogom sorozni és az mély bánatomban is magasztos vigaszomul szolgál. Kérlek, kegyeskedjél soha meg nem szünő hálámat és köszönetemet elvárhatóinkkal is közölni. *Kármán* Lajos.

A nagy-károlyi választókerületben a néppárti jelölt már előzőt egy hónappal megkezdte az itatást s még most is, a törvény világos rendelkezése ellenére, megszakítás nélkül folytatja. Azonkívül a népet annyira anasztálják, hogy az elmúlt héten a szabadelvű jelölt emberei elől, midőn egy néppárti községen keresztül haza akartak menni, szekerekkel eltorlaszolták az utat, egy választópolgárnak a szemét ütötték ki, a másíknak meg vállába éles fejszével mély sebet vágtek.

A *kaposvári* szabadelvűpárt, amelynek jelöltje tudva:evőleg *Vöröss* László, a következő táviratot küldte *Szell* Kálmán miniszterelnöknek:

A kaposvári választókerület szabadelvűpártja mai napon tartott közgyűlésében egyhangulag kiáltotta ki nagy lelkesedéssel képviselőjelöltjének az államiérfiti és köztevékenység terén nagy sikereket aratott a szabadelvűpárt bajnokát, *Vöröss* Lászlót, kit közszeretet és bizalom övez a megyénk és városunkban végzett nagy alkotásokért és aki nagyméltóságod kormányprogramját magávé téve, azt a jövőben is lelkesen támogatni fogja. Ugyanezen alkalmat felhasználjuk, hogy excellenciát hódoló tisztelettel szeretetteljesen üdvözöljük, ki a békét megteremtven, a parlament rendezésének működését lehetővé teite szónokiataival s tetteivel a szabadságnak erős várakat épített. Fogadja excellenciád meleg ragaszkodásunk és bizalmunk szivből jövő n ilvántását. *Márffy* Emil pártelnök, dr. *Krisanich* József pártjegyző.

Szell Kálmán miniszterelnök következőleg válaszolt:

Hozzám való meleg ragaszkodásunknak és bizalmunknak szives megnyilatkozása élnék örömet keltett bennem. Kijelentésekre nagy súlyt helyezek az esmerés meleg szavaierit háias köszönetet mondok s midőn további támogatásukat kérem, egyuttal a legszivesebb viszontüdvözetemet küldöm a kaposvári szabadelvűpártnak és minden egyes tagjának. *Szell* Kálmán.

Báró *Podmaniczky* Frigyes a hozzá intézett üd-

kifejezését
hálás kö-
vette tu-
lemű és
jelölle-

nius
oit

A csongrádi választók Baross Károlyt, az ismert agrárius író kiáltották ki képviselőjelöltül, amiről Széll Kálmán miniszterelnököt a következő táviratban értesítették:

Csongrád népe megúván a vizslyát, városa érdekében testvéries egyetértéssel képviselőjelöltül szabadelvű programmal Baross Károlyt kiáltotta ki. Ebből az alkalomból lelkesedése, üdvözlő kegyelmességét Csongrád közbizonyának visszaállítására pártkülönböztetés nélkül alakult bizottsága.

Baross Károly vasárnap megy Csongrádra.

Brassó város I. kerületében Korodival szemben Vajna Gábor brassói ügyvéd, a II. kerületben Hintzcel szemben Réthy Lajos hunyadmezei tanielügyelő lép fel. Vasárnap választógyűlés lesz. A vidombáki és szász-hermányi kerületekben a választás október 2-ikán lesz.

A hódmezővásárhelyi szabadelvűpárt dr. Lipsey Ádám hírlapírói jelölté képviselőül dr. Endrey Gyulával szemben. Dr. Lipsey Ádám körül a szabadelvűpárt élénksége áll, míg a párt egy osekély része báró Thoroczky Viktort kíván képviselőjelöltül megválni. Báró Thoroczky Viktor azonban a jelöltségre az okból nem reflektált mert Gyöngyösön fogadta el a jelöltséget. Különben Lipsey mellett nagy akciók lejt ki a pártelnökség. A választás határnapját október 3-ikára tűzte ki a központi választmány.

Szilágyi Somlón a választók ma délután gyűlést tartottak, amelyen, a M. T. I. elnökei szerint, egyhangúlag Ugron Gábort jelölték és erről őt táviratilag értesítették azzal, hogy a programbeszéd alól fölmentik.

Leidenfrost László volt országgyűlési képviselő és h.ó 18-án tartotta Léván programbeszédét nagy választóközönség előtt. A jelölt tegnap loyattá körüjárt a községekben.

Az alsó-lendvai kerület szabadelvűpártjának Varga Gábor jelöltetése alkalmából Széll Kálmán miniszterelnök a következő táviratot küldte:

Az alsó-lendvai kerület szabadelvűpártjának jelölt gyűléséből hoztam intézet üdvözlő táviratával kifejezett szives érzelmeikért fogadják leg-összintebb köszönetemet. Nagy örömmre fog szö gálni, ha a szabadelvűség aszajának diadala juttatásáért való lelkes küzde munk kedvező kimenetellel fog járn.

Podmaniczky szintén meleghangú üdvözlő táviratot küldött.

A kőrösbányai kerületben dr. Beck Lajos szabadelvűpárti jelölt egészségi okokból visszalépett. Pártja helyette dr. Okolicsányi Géza budapesti ügyvédet léptette fel, aki programbeszédét és h.ó 18-án mondta el Kőrösbányán. A választók nagy tetszéssel fogadták beszédét amelyet román nyelven Candrea Geraszim kőrösbányai ügyvéd tolmácsolt. — A kerület másik jelöltje, Hollák Imre birtokos szintén szabadelvűpárti. Kezelen tegnap tartotta Pozsgay Mik. és Kossuth-parti jelölt programbeszédét a választók tetszése mellett.

Az országgyűlési szabadelvűpárt vegrehajtó-bizottsága ma este 7 órakor ülést tartott.

(A krassó-szörényi románok.)

Krassó-Szörény megye törvényhatósági bizottsága ma Pogány Ióspán elnökével közgyűlést tartott, melyen a választásokra vonatkozó királyi leiratot olvasták fel. Ezzel kapcsolatban a román nemzeti párt nevében Dobrin ügyvéd nyilatkozatot terjesztett elő, mely szerint a románok akció-szabadságukban gátolva látják magukat, mert a szocialistáknak is biztosított gyűlékezési jogukat a kormány tilalma folytán nem gyakorolhatják. Kijelenti, hogy sem a választások előkészületeiben, sem a választásokban részt nem vesznek, fenntartván a passzivitást most is, de fenntartván a románok alkotmányos jogait és nemzeti individualitását mindaddig, amíg a jelenlegi kormányrendszer esődtől nem mond. A nyilatkozatot jegyzőkönyvbe foglalták.

Választási naptár.

Október 2-ikán választ: Abauj-Tornamégye, Arad-mégye (7 kerület), Alsó-Fehérmégye, Brassó-mégye, Baranyamégye (7), Borsodm. (3), Borsodm. (6), Csanádmégye (2), Fejérm. (6), Hajdumégye, Jász-Nagykun-Szolnok (6), Krassó-Szörény (7), Komárom-mégye, Máraarósmégye, Pest-Pilis-Solt-Kiskun-mégye (11), Sáros-mégye, Szeben-mégye, Szabolcs-mégye (5), Temes-mégye (9), Torontál-mégye (11), Trencsén-mégye (8), Turóc-mégye (2), Veszprém-mégye.

Városok: Budapest (9), Arad, Baja, Besztercebánya, Czegléd Debreczen (3), Eger, Esztergom, Gyulafehérvár, Gyöngyös, Hajdú-Böszörmény, Kecskemét (2), Kolozsvár (2), Kőrösbánya, Liptó-Szent-Miklós, Makó, Marosvásárhely (2), Nagy-Kőrös Pozsony (2), Rózsabegy, Sopron, Szamosújvár, Szeged (2), Székesfehérvár, Szombathely, Ujvidék, Komárom.

3-ikán: Heves-mégye (5), Szatmár-mégye.

Városok: Abrudbánya, Brassó (2), Brez-

nóbánya, Erzsébetváros, Hódmező-Vásárhely, Hódmezővásárhely, Kassa, Miskolc (2), Nagyvárad, Nyiregyháza, Selmeczbánya

5-ikén: Városok: Kézdivásárhely, Nagybecskerek, Szabadka (2).

6-ikén: Városok: Fiume, Szentos, Versecz.

KÜLFÖLD.

A győzelmes boerok.

Budapest, szeptember 20.

Az angol közvélemény még most sem oszadt föl abból a kábultságból, amelybe a boerok legutóbbi diadala ejtette. A súlyos csapás híre épp akkor érkezett, mikor az összes boerok kapitulációját várták Angolországban. A még nemrég békealkudozónak feltüntetett Botha egyszerre retentetes hadverőként áll elő s vítezi tettének híre döbbenettel tölti el az angolokat Dél-Afrikában épp úgy, mint a brit szigeteken. S amint a vész-hír is ritkán jár egyedül, Londonból újabb csapásról ad hírt egy távirat, amely szerint kínos megdöbbenést okozott Lord Kitchenernek egy most érkezett újabb jelentése, amely közli, hogy a boerok Pretóriától tizenöt mérföldnyire délnek váratlanul meglepték egy angol erődöt, a védősereget az utolsó emberig foglyul ejtették és két ágyút is elfoglaltak.

A londoni lapok nagyobb része úgy tesz, mintha a natáli és fokföldi vész-hírek legkevesébe sem zavarnák őket nyugalmukban. A Times csupán sajnálatos incidenseknek minősíti ezeket az eseteket, amelyeknek szerinte semmi katonai jelentőségük sincs. A Daily Telegraph azzal vigasztalja magát, hogy a legsúlyosabb vereségek, amelyeket a németek a francia-német háborúban szenvedtek, a szedáni döntő ütközet után (?) következtek be. A Times azonban mégis azt hiszi, hogy a kormány végre be fogja látni, hogy a több mint esztendővel ezelőtt befejezettnak mondott háború tényleg még nem ért véget és hogy valahára már erélyes eszközökkel kell végét vetni. A Daily News pláne attól fél, hogy Angolország a háború megújulása előtt áll, amit sem proklamációkkal, sem politikai beszédekkel eltusolni nem lehet. A brit fegyvereknek becsületos harcban való eme lealázó kudarcai ugyancsak leaófolják Chamberlainnek brigantírról és banditárról való balga fecsegését. A Daily Graphic a legújabb incidenseket nyugtalanítóknak és lesújtóknak találja, mert azt mutatják, hogy az angol tiszteket még most is félrevezetik a boer taktika legegyszerűbb fogásai is.

Mai távirataink a következők:

London, szeptember 20.

Lord Kitchener táviratozza Pretóriából tegnapi: A könnyű tüzérség két ágyuját, melyek egy század lovas gyalogság fedezete alatt a vízművektől elindult, egy tulnyomó ellenséges csapat Vlachfontein mellett a vízművektől délre 15 mérföldnyire körülfúrta és szákmanjúl ejtette. Ez alkalommal egy hadnagy elesett. Az ellenséget üldözik.

London, szeptember 20.

A hadügyminisztérium közlésezi azoknak az angol katonáknak hit alatt tett vallomásait, akik látták a július 27-ikén Dornrivernél megsebesült angol katonák, továbbá a június 6-ikán Grasbannál kapitulált katonák és a május 29-ikén Vlachfonteinél megsebesült katonák legújabb állításait. Kitchener augusztus 20-ikán azt jelentette, hogy Primlov tábornok elismerését lejezte ki neki a sebesültekkel és foglyokkal való jó bánásért és hozzátette, hogy ez a bánásmód nagyon különbözik attól, amelyben az angol katonákat legutóbb a hosszú háború következtében demoralizált boerok részesítették. Ehhez a levélhez mellékelte Kitchener az említett tanuallomásokot.

London szeptember 20.

A Standard jelenti Durbánból tegnapi kelettel: Azokban a transvaali kerületekben, amelyekben boerok cirkálnak, a vasuti vonatok mindig magukkal viszik az angol fogságban lévő boer fémberkeket, hogy a vonatokat megvédjék a támadások ellen.

Köln, szeptember 20.

Krüger környezetéből jelentik, hogy Botha támadását már néhány nap óta várták. Botha serege jóval nagyobb mint az angolok hirdették. Naponként nagy számmal csatlakoznak hozzá fokföldi hollandusok. A

sereg bőségesen el van látva lőszerezrel és eleséggel s az összes harcosok a legszebb reménnyel vannak eltele.

Kopenhága, szeptember 20.

Lund János a norvég képviselőház tagja Hilversumban meglátogatta Krüger, aki azt mondta neki, hogy a boerok nem is gondolnak arra, hogy az angoloknak a békét fölajánlják. Azután ráterelte a beszélgetést Norvégiára s azt mondta:

— Önöknek, norvégeknek sokkal könnyebb dolguk volt, míg nekünk boeroknak végig kell folytatnunk az élethalálküzdelmet. Csakhogy Dél-Afrika jövőjét óriási hatalom intézi, amely az angolok hatalmánál sokkal nagyobb. Népem utolsó emberéig teljesíteni fogja kötelességét.

A cár Franciaországban.

Budapest, szeptember 20.

A vitryi toasztok hatása alatt az egész francia sajtó a béke fenntartásának nagyjelentőségű tényét látja a cár franciaországi látogatásában. A revanche gondolata, amelylyel Franciaország eredetileg bölemt a francia-orosz szövetségébe, sehol sem jut több kifejezésre. A szövetségnek orosz részről való felfogása lett a győztes, amit legjobban jellemez az, hogy a Figaro — bár némi túlzással — hágai hadseregnek nevezi Franciaország és Oroszország egyesült hadseregét. Ugyanigy ünneplik a franciaországi látogatás alkalmából a világbéket az orosz lapok. A Novoje Vremja szerint a cár mostani második franciaországi látogatása egy új éra kezdetét jelenti az emberiség kultúr-történetében. Az összes népek a legjobb reményeket táplálhatják, mert a franciaországi ünnepnapok a munkálkodó és szerető emberiség boldogságát jelképezik. A cár tiszteletére Franciaországban rendezett katonai ünnepek nem egyebek, mint nagyszerű demonstráció a béke érdekében, melynek fenntartására Oroszország és Franciaország egyiránt törekednek.

Reimsben.

Reims, szeptember 20.

A polgármester, a községátács, a szenátorok és képviselők, a prefektus és a megye többi hatóságai az orosz és francia zászlókkal pazarul díszített város-bába díszteremben fogadták a cárt, a cárnét és Loubet elnököt. A Városház-téren, ahová a közönséget nem boosátották, a hadgyakorlatokról visszatért csapatok végezték a díszszolgálatot. A zenekar az orosz és francia nemzeti himnuszot játszotta. Az ablakok mind megteltek kíváncsi emberekkel, akik az uralkodópárt zajos ovációkban részesítették. A polgármester bemutatja a cári párnak a községátácsot és a lakosság jókívánságait tolmácsolta.

— Reims lakossága, mondotta egyebek között, hálával van eltele a hágai konferencia szerzője iránt, aki letette a világbéke alapkövét.

A polgármester azután megmutatta a felségeknek a reimsi könyvtár legnevezetesebb könyveit, köztük egy szláv nyelven írt evangéliomot, amelyet a lotharingiai bibornok ajándékozott a könyvtárnak. Az evangélium két kötetből áll, amelyek közül az első a XI., a második a XIV. századból való. A monda szerint a francia királyok a főlkénes alkalmával ennek az evangéliumnak első kötetére tették le esküjüket. A polgármester megmutatott továbbá egy 1049-ből való kéziratot, amely I. Henrik királynak Anna orosz hercegnővel Reimsben történt egybekeléséről szól. Itt megjegyezte a polgármester, hogy ez volt az első orosz-francia szövetség.

— Igen, mondotta a cár mosolyogva, a szövetség visszanyulik a XI. századba.

A polgármester azután megkérte a cárt, hogy izelje meg a reimsi iparnak két leghíresebb termékét: a pezsgőt és kétszerüstöt. A cári pár szivesen teljesítette a polgármester kérését. Amikor a cár a polgármesterrel koccintott, azt mondta:

— Reims városának virágzására üritem poharamat.

Azután a székesegyház megtekintése következett.

Reims, szeptember 20.

A mikor a cári pár a reimsi székesegyházba belépett, az orgona ha'almas akkordokkal indulót játszott amelyet trombitások kísértek. A zene az összes jelenlévőkre rendkívül nagy hatást tett. A kardinális a cári párt és Loubet három imazsá-molyhoz vezette, de egyikük sem térdepelt le. A kardinális azután megmutatta vendégeinek a székesegyház kincseit, amelyeket könnyebb megtekintés végett a templom három kápolnájában asztalokra tételt. A cári pár mindenekelőtt megnézte a híres reimsi sótarót, a Krisztusról maradt relikviákat, Krisztus koronájának egy tövisét. A kincsek megtekintése után a kardinális átadott a cári párnak egy albumot, amely

a templom egyes részeit ábrázolja, továbbá egy szláv nyelven írt evangélium heliografírját. A cári pár megköszönte mindezt, aztán kocsiába szállt, amely a vasútra vitte. A vonat ágyudörgés és a francia és orosz himnusz hangjai mellett indult el. Az uralkodó pár Compiègneben való megérkezése után visszavonult lakosztályába.

Reims, szeptember 20.

A székesegyház kinoseinek megtekintése után Langeneux bibornok bemutatta a cári párnak a saint-oyrei alamiznást. Miklós cár kezét fogott vele s megjegyezte, hogy már 1896-ban is találkozott a párisi Notre-dame-templomban. A cári pár azután elbucszott a bitorostól s kihajtatott a pályaudvarra. Mikor a cár a pályaudvaron észrevette Brugère tábornokot, odament hozzá és nagy elismeréssel nyilatkozott a csapatok kitűnő magatartásáról, amelyet visszamenet alkalma volt megcsodálni. Este hat órakor a felségek Loubet elnökkel az ágyuk dörgése között, az orosz és a francia himnusz hangjai mellett visszamentek Compiègnebe.

Compiègneben.

Compiègne, szeptember 20.

A cári pár és Loubet elnök vonata este hat órakor érkezett ide. A kastélyba vívő uton katonaság állott sorfalat, amely alig tudta visszaszorítani a kíváncsi közönséget. A cári pár ismét lelkes ovációkban részesült. A házak fényesen ki voltak világítva. A cár, aki egész nap nagyon jókedvű volt, élénken beszélgetett Loubet elnökkel és a miniszterekkel. A cárné egyik udvarhölgyével lelotografáltta azokat a tárgyakat, amelyek különösen fölkeltek érdeklődését, ő maga pedig lelotografálta térjét, amint egy magaslétről egy ágyuval végzett kísérletekre figyelt.

Miklós cár és Loubet elnök külön-külön lakosztályukban dolgoznak és a délelőtti folyamán valószínűleg nem is mennek ki.

A párisi községtanács elnöke ideérkezett s kihallgatást kért Waldeck-Rousseau miniszterelnöknél, hogy a cár párisi látogatása esetén szükséges intézkedésekről tanácskozzék. A miniszterelnök nem fogadta a községtanács elnökét aki ezután Loubet kabinetirodájának főnökéhez fordult, hogy a köztársaság elnökénél kihallgatást eszközöljön ki számára, de ott sem járt jobban. A községtanács elnöke fogadás nélkül volt kénytelen Párisba visszautazni.

Compiègne, szeptember 20.

A bizonytalanság szinte kellemetlen kezd lenni. A kastély tisztviselőit mindenki ostromolja azzal a kérdéssel, vajjon a cár elutazik-e Párisba, de senki sem ad, vagy nem tud felvilágosítást adni. Mit fog tenni a cár, elmegy-e Párisba, vadászattal fogja-e tölteni a mai napot? A parkot megtöltötték mindenféle vaddal s a vadászatra megtekintik minden intézkedést. De azért senki sem tudja, hogy mi fog történni. A cári pár visszavonult szobáiba s még ma senkit sem fogadott. Egy dolgot azonban végül mégis meg lehetett tudni: a cár tizenegy órára fürdőt rendelt. Az újságírók számára ebből a kombinációnak tág tere nyílt meg. A cár délelőtti vadászik, tizenegy órakor fürdik, egy órakor villásreggelit vesz, aztán meglehet, elutazik Párisba. Ha ez a program megáll, úgy a cár mindenesetre csak egy-két negyedórát tölthet Párisban, minthogy este Compiègneben nagy díszebéd lesz.

Compiègne, szeptember 20.

Az orosz cár és cárné 4 órakor a parkban tett sétáról vizatért és ezután gróf Montebello orosz nagykövet leányának keresztelőjén vettek részt, amelyen Miklós cár keresztapaként szerepelt. Ezután teát szolgáltak fel. Az elnök a cári párnak sevresi porcellánból való szervizt adott ajándékkul, mely ajándékon a cár és a cárné nagy örömeiket fejezték ki.

Páris, szeptember 20.

A Matin szerint a cári pár csak délelőtti látogathat el Párisba, mert a cár délután kihallgatást ad Compiègneben. A cár ma délután fogadja a többi közt Boisdeffre tábornokot is, akik még katonai attasé korából ismer. Boisdeffre képviselte a köztársaság elnökét a mostani cár koronázásán és Miklós cár 1896-ban is találkozott vele, mikor a tábornok a francia vezérkar főnöke volt.

Compiègne, szeptember 20.

A cári pár délelőtti kíséret nélkül sétát tett a kastély kis parkjában. Délután a cári pár Waldeck-Rousseau miniszterelnököt és Delcassé külügyminisztert fogja fogadni. A cári pár még más személyeket is fog fogadni, köztük Boisdeffre tábornokot.

Compiègne, szeptember 20.

A cár ma délelőtti Boisdeffre volt vezérkar főnököt fogadta magánérmészetű kihallgatásán.

A cár személyesen ismeri a vezérkar volt főnökét, aki a kihallgatáson polgári ruhában jelent meg. Délután Bourgeois volt miniszterelnök jelent meg a cár előtt.

Compiègne, szeptember 20.

Miklós cár délután Bourgeois, a hágai békekonferencia francia delegátusát fogadta, később pedig a cárnéval sétakocsizást tett az erdőben.

Compiègne, szeptember 20.

Gróf Lambsdorff orosz külügyminiszter délelőtti hosszasan érkezett Delcassé francia külügyminiszterrel. Miklós cár délelőtti egy órai kihallgatáson fogadta Waldeck-Rousseau miniszterelnököt.

Az ígatott Páris.

Páris, szeptember 20.

Ma reggel fel 6 óra tájban még erősen reménykedett a lakosság, hogy Páris falai között fogja üdvözölni a cári párt. Korán reggel ugyanis az algéri sejkék festői lovascsapata vonult végig a boulevardon az északi vasúthoz, de aztán hamarosan kitudódott, hogy a lovascsapat Reimsba utazott. Beszélük, hogy a cári pár meghosszabbítja franciaországi tartózkodását s hétfőig marad francia földön. Azt is híresztelik, hogy a cári pár vasárnap jön Párisba. Ez azonban még nem biztos.

Páris, szeptember 20.

Azokat az utcákat, amelyeken a cári pár, hír szerint, be fog vonulni Párisba, lázas sietséggel díszítik. A Gaulois szerint a cár a legszigorubb inkognitóban érkezik ide s még délelőtti visszautazik Compiègnebe.

Páris, szeptember 20.

Habár félhivatalosan már közölték, hogy Miklós cár ma nem jön Párisba, az északi pályaudvar előtti teret, valamint a rue Lafayette-t délelőtti 10 órától kezdve ellepte a kíváncsiak tömege amely csak hosszú, hiábavaló várakozás után oszlott szét. Több lap azt a hírt közölte hogy az orosz cári pár elutazását elhalasztotta vasárnapig és vasárnap néhány órára Párisba jön. Félhivatalos részről ezzel szemben azt jelentik, hogy azt a vonatot, amelyvel az uralkodópár elutazik, szombat este 10 órára várják Pagny sur Moselleben. A vasúti vonalat erős katonacsapatok őrzik.

Páris, szeptember 20.

Nacionalista részről megtámadják a kormányt, mert a községtanács elnökét nem bocsátotta Miklós cár elé, míg a reimsi szocialista polgármester által üdvözöltette a cárt.

A Figaro néhány részletet közöl Daussetnak, a párisi községtanács elnökének compiégnei utjáról.

— En, szökt Dausset, elmentem a kastélyba, hogy ő felségeinek hódolatomat kifejezésre juttassam. Nem kívánkoztam se a cár, se a köztársaság elnöke, se a miniszterelnök elé. Csak a nevemet irtam be a látogatási ivre.

Páris, szeptember 20.

A Havas-ügynökség teljesen aoptalannak mondja a t a külföldre kiküldött hírt, hogy arra a vonatra, amely a Compiègnebe hivatalos vendégeket vitte, revolverrel rálöttek. A híresztelésre a következő dolog adott okot: Mikor a vonat Compiègnebe ért, az utasok egyike konstátálta, hogy az egyik ablakon kis kerek nyílás van, amely olyan, mintha golyótól származnék. Mialatt Lépine rendőrönök a nyílást vizsgálta, odajött Deloye tábornok s azt mondta, hogy ő és a fia ezt a lyukat már Párisban a vonat elindulása előtt látta. A koozi belsejében sem volt golyónak nyoma.

Páris, szeptember 20.

A Journal des Debats Miklós cár tegnapi pohárköszöntőjéről a következőket írja: „E szavakban nincsen semmi, a mi nekünk ne tetszhetnék. Mi nem vagyunk a béke ellenségei, feltéve, hogy az összeegyeztethető a méltányosság alapeivel és sohasem követelik tőlünk, hogy érdekeinket és méltóságunkat leföldözzük.”

Páris, szeptember 20.

A cári pár franciaországi látogatása alkalmából a terménytyözsde ma és holnap zárva lesz.

Berlin, szeptember 20.

Pétrovárról táviratozzák, hogy a cári pár Kielig szárazföldön utazik Franciaországból, ott találkozni fog gyermekeivel és Liebanig tengeren folytatja utját a cári család. Ott 23-ára várják a cárt, aki meg fogja szemlélni az új hadi-kikötést, 25-ikén Skiernevicebe utazik, ahol a városi helyőrség fölött szemlét tart s aztán Spaldaua utazik vadászatokra.

Compiègne, szeptember 20.

Miklós cár Waldeck-Rousseau miniszterelnöknek, Deschanel képviselőházi elnöknek és Fallières-

nek, a szenátus elnökének az Alexander Nyevszkij-rend nagykeresztjét, a minisztereknek pedig a Johér sasrend nagykeresztjét adományozta. Loubet elnök a cárnak értékes szőnyegeket és gobelinokat, a cárnéknak pedig egy sevresi porcellánból készült csoportozatot ajándékozott.

A BUDAPESTI NAPLÓ telefonja.

Szerkesztőség	56-12
Kiadóhivatal	54-39

HIREK.

Budapest, szeptember 20.

— BUDAPESTI NAPLÓ. Szeptember 15-én új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— A király és az egyetemi kórház egyesítése. Az egyetemek kórházegyesületének küldöttsége tavaly arra kérte a királyt, hogy ennek a jótékony intézménynek a védőségét vállalja el. A király most arról értesítette az egyesületet hogy a védőséget elfogadja. Ez a hír az egyetemi ifjúság körében nagy lelkesedést okozott és az egyesület Zsembery István elnöke mellett azonnal ülést tartott, amelyen elhatározta, hogy e megisztelő kezgyéri hálafeliratot intéz ő felségéhez.

— Frigyes Pál mecklenburg-schwerini herceg ma Laibachból Bécsen át gróf Robiant Odön kíséretében Budapestre érkezett és a Hungáriába szállt. A vendégek ma megtekintették a főváros nevezetességeit és holnap vadászatra Felső-Magyarországba indulnak.

— A dalmátok ünnepe. Nagy tünemény készülnek a dalmáciai olaszok szeptember 30-ikára, Szent Jeromos napjára. Mint Zárából jelentik, az ottani San Girolamo agitacionális olasz bizottság elhatározta, hogy szeptember 30-ikát városi ünnepnek nyilvánítja. Az összes üzletek csukva lesznek, a várost pedig fellobogózzák és kivilágítják. Azon a napon fog megérkezni Rómából az a zászló, amelyet a San Girolamo-kolégium épületébe behatoló dalmátok kitűztek. A zászlót ünnepies körmenetben fogják körülhordozni a városban.

— A pápa egészsége. A pápa tegnapielőtti nyolcszáz francia zarándokot fogadott a Sixtus-kápolnában. Minthogy a pápa egészségi állapota az utóbbi időkben nem volt kielégítő, gróf Harmel, a zarándok vezetője, lemondott az üdvözlő beszédről. A pápa, akit hordszéken hoztak be, a szokottabbnál is sáppadtabb volt és arcán a ráncok rendkívül megjelentek látszottak. A zarándokok vezetői három drágelyemzet körül raktak a pápa elé a szokásos Péter-filérekkel. Erre a zarándokok egyes csoportjaihoz vitte magát a szent atya és néhány nyajas szó váltott velük. De mert a kápolnában nagy volt a hőség, arról le kellett mondania, hogy valamennyi csoporttal beszéljen. Mikor a mellőzött zarándokok, még pedig kivált a nők körében zugás támadt erre, a pápát hirtelen kivitték. Mire magánhelyiségeibe értek, a szent atya álmólág elájult néhány percre, de ezt Laponni, a pápa orvos, tagadja. XIII. Leo gyöngékedésének az oka gyomorának elerőtlenedése; a leggyöngébb táplálékot is alig tudja már megemészteni, ami természetesen az erők általános hanyatlásával jár. A pápa mostanában miközben komornyikja, Pio Contra leloivassa az újságokat, gyakran elalszik. Egyszer ilyen ébredés után így szökt lü komornyikjához:

— Nemsokára talán megint elalszom, kedves Pio, de olyan mélyen, hogy ha még úgy ébredesz, sem ébredek föl.

Dr. Laponni azonban ettől nem tart. Bizonyosra veszi, hogy mihelyt kezdetét veszi a hűvösebb időjárás, helyreáll a szent atya egészsége is.

— Egyházkertleti közgyűlés. A dunamelléki evangélikus-református egyházkerület őszi közgyűlésének rendes idejét október hó 18-ára és a következő napokra tűzte ki. A közgyűlés október hó 18-án délelőtti 10 órakor ül össze Budapesten a református főgimnázium nagytermében, hol az ülést a szokot módon megnyitják és megkezdik a tárgyalásokat. A megválasztott új rendes lelkészeket a közgyűlés keretében 20-án, vasárnap avatják fel a Kávin-ter templomban. A rendes ülések 21-étől kezdve naponta délelőtti 9 órakor tartják meg; 23-án (esetleg 24-én is) délután 4 órakor bírósági ülések lesznek. A közgyűlést megelőző napokon és pedig 15-én az első, 16-án a második lelkészképző vizsgálatokat tartják meg.

— **Fejedelmi látogatások költségei.** Egy angol lap összeír egy csomó adatot erről a kérdésről. Így megemlíti, hogy a cornwalli és yorki hercegi pár földközi utja öt millió koronába került. Az ausztráliai ceremóniák három millióba fognak kerülni, s a költségek még többet tennének ki, ha Viktória királyné nem halt volna meg. Az *Ophir* hajón végzett változtatások 680.000 koronába kerültek, s a többi költséget 400.000 koronára becsülik. Viktória királyné látogatásai is sok millióba kerültek, s legutolsó irországi látogatása 2,600.000 koronába került. Persze ebben benne van a magánosok kiadása is. A királynénak minden látogatása a kontinensen 300.000 koronába került, s legutolsó látogatásakor 40.000 koronát fizetett havonként „szobáért”. Franciaországban a cár öt év előtt való látogatása 5,500.000 frankjába került s a magánosok adományaival együtt 12—15 millió fogyott el a cári látogatás öt napja alatt. Faure Felix oroszországi látogatására a kamara fél millió frankot szavazott meg. A siami király rövid látogatására csak 27.760 frank ment el Franciaország pénztárából. Tavaly a khedive londoni látogatása alatt 40.000 korona volt a díszbéd. A dán király látogatására 1893-ban 35.300, a német császára 1891-ben 75.280 koronát, a sahéra 1889-ben 40.960 koronát fordítottak. A szultán-látogatás harminc évvel ezelőtt 480.000 koronát nyelt el. De magános ember is sokat áldozott fejedelmi látogatásokra. Így Lonsdalé majdnem egy milliót költött, mikor a német császárt kastélyában fogadta.

— **Magvaszakadt főúri család.** A miniszterelnök, mint belügyminiszter és a főrendiház elnöke a hivatalos lap mai számában közlésezik a szokásos hírdetést a főrendiházban örökös tagsági jogu *Izdency* bárói család fiágában beállott magvaszakadásról. A hivatalos úton beérkezett adatok szerint a magvaszakadás után *Izdency Józsefnek* 1868 június 21-én Mosonon történt halálával következett be. Aki a magvaszakadást tagadják, ezt okmányokkal támogatott írásbeli nyilatkozatban hat hónapon belül jelenthetik be a főrendiház elnökénél, vagy a belügyminiszternél. Ha a bejelentés nem igazolt, vagy meg se történik, akkor a magvaszakadást az örökös jogu főrendi családokról vezetett családkönyv illető rovatában fől fogják jegyezni.

— **Mac Kinley utolsó percei.** Az amerikai lapok pontosan meg akarják állapítani a sokféle közléssel szemben Mac Kinley utolsó szavait. Így a *New-York Herald* határozottan állítja, hogy az elnök ezt mondta utódjára:

— Isten veletek mindnyájatokkal! Isten veletek! Legyen meg az ő akarata!

Amikor gyöngülni érezte erőt, ezt sutogta: — *My God, die!* (Istenem, meghalni!)

Később pedig ezt: — *Nearer my God to Thee!* (Közelebb szánd, Istenem!)

Mac Kinley né férjének halálát csak reggel kilenc órakor tudta meg. Dr. *Rixly* már ott ült az ágyánál, amikor a szegény asszony felébredt.

— Doktor, alszik az elnök? — kérdezte.

— Igen, — felelte *Rixly*, — örök álmát aluszsza.

Arra könnyáradat öntötte el az asszony arcát.

— **Szilágyi Dezső emléke.** A dunamelléki református egyház közvetlenül *Szilágyi Dezső* halála után elhatározta, hogy nagyevű főgondnokának emlékére gyászünnepelet rendez. Ez az ünnep gyászistentisztelet keretében október 10-én, esütörtökön délelőtt tíz órakor lesz a kálvintéri templomban, ahol testületileg jelennek meg az egyház összes lelkészei és előjárói. Az emlékbeszédet *Szilágyi Aron* egyházközségi főjegyző fogja mondani.

— **A háziérett ünneplése.** *Unvárról* jelenti tudósítónk: Kilenc évi távollét után 15-én érkezett vissza városunkba házi ezredünk, a 66-os gyalogezred. A város előkelősége dr. *Lulay* Sándor polgármester vezetésével, a pályaudvaron szeretettel fogadta a katonákat. Tegnap diszvacsorát rendezett a város színeje a Korona vendéglő termében a tisztikar tiszteletére.

— **Légbereplőt puszkapor-gyár.** A franciaországi *Ricaulban* tegnapelőtt a levegőbe repült a híres puszkapor-gyár. A robbanás délután 4 órakor történt. Irizatos dörrenés reszkettette meg a levegőt, amely egyszerre megtelt füsttel. Mire a jüst szétoszlott, látható lett a robbanás pusztítása. A gyárépület jó része romokban hevert. Mindenfelől jajveszékélés és sebesültek nyögése hallatszott. Mire a lakosság első rémületéből magához tért, lázasan fogott a szerencsétlenül jártak megmentéséhez. Tizenöt embert holtan találtak már a romok között, a sebesültek száma is igen nagy. A katasztrófa okát eddig nem sikerült megállapítani.

— **Iregépkiallítás.** Az állami tisztviselők kongresszusa alkalmából annak egyik mellékülésében a résztvevőket bizonyára érdekli *Remington* írógépek, sokszorosító- és számológép kiállítását rendez *Glogowski és Társaság* (V., Erzsébet-tér 16.). Az összes gépek működésben láthatók.

— **A képviselő lánya.** Derüs választási történetét mond el egy esti lap. Egy kerületet három eiklsondát és egy derék öreg ur képviselt, de igen eszöndesen. Nehány vezető ember összeállt most és hamarosan akadt új jelölt is, egy budapesti fiatal ügyvédjelölt, jómódu, jó modoru, *Stemrevaó* fia, aki készségesen vállalkozott. Elment a kerületbe és egy csapásra megis nyerte a közönség szeretetét. Nagy küzdelem indult meg, — az öreg ur se akart lemondani a dicsőségről és szerencséjére olyan kortes dolgozott mellette, akinek bajos volt elyantálni. A lánya, egy villogó szemű, piros ajku, gyönyörű sugár teremtés eszes és bátor. Olyan hadjáratot indított az apja mellett, hogy aki elébe került, megadta magát. Járt, kelt, rábeszélés és nem esoda, ha odabátolt neki a kalapjukat, hogy tüzze mellé hóféhér kezével az édesapja piros tollát. Alkotmányos utjában a gyönyörű kortes éppen akkor ért az egyik községbe, mikor az ellenjelölt egy fölállított hordó tetejére lépett, hogy elmondja a programbeszédét. A leány rákiált a kocsisára:

— Megállj!

Kipattant a hintóból és a közönség sorain át egyenesen a jelölt felé tartott, aki meglepetten lépett le a hordó tetejéről. A kis leány megállt előtte:

— Uram — szolt kissé meghatott, de esengő hangon — az én apám már több mint tíz esztendeje képviseli ezt a kerületet. Senkinek se vétett, ön mégis föllépett ellene ugyanazzal a programmal. Mért akarja megkeseríteni egy öreg ember életét? Hisz ön még várhat. Itt ez a piros toll, tüzze föl a kalapjára.

A jelölt nagyot nézett, de egyszerre nagy melegséget is érzett a szíve körül. A hallgatóság pedig — *viharos éljenzésben tört ki.* A jelölt ur csak nézte a leány kigyúlt arcát és mikor elcsendesült az éljenzés, egészen odalépett hozzá:

— Jól van, kisasszony, — mondotta — én elfogadom a tollat. De nem ingyen. Valamit kérek érte.

— Mit?

— Azt a rózsát ott, amit a keblén visel.

A lány arca most már piros lett. Kissé félrefordította a fejét, de a virág a következő percben már a jelölt ur gomblyukában diszlett, s a toll is a kalapja mellett. A választók se haragudtak meg a dologért. A mandátum az idén az öreg uré lesz még, a következő választáson aztán hadd legyen a vejéé.

— **A vadász-jegy.** A csóri hártárban egy tekintélyes ur foglyokra puffogat. Csak vadászik, csak vadászik nagy kedvteliséssel, mikor egyszer csak elébe áll két esendő. Azt mondja az egyik: — Lássuk a vadász-jegyet.

A vadász megtámasztja a fegyvert s bele nyúl a zsebébe. Aztán a másikba s a többibe is. De vadász-jegy nincs. Biz azt otthon felejtettem. Azt mondják a esendőörök, tessék igazolni magát.

— Szógyény-Marich László berlini nagy-követ vagyok.

Csakugyan ő volt a vadász; vakációra, mint rendesen, haza jött esóori birtokára. De megjárta. A esendőöröknek nem imponált a nagy rang, bizony felirták az excellenciáj urat, akinek majd felelnie kell, amiért vadász-jegy nélkül vadászott. Különböben úgy mutatta, hogy nem haragszik a esendőörökre, sőt mit tehetett mást, még meg is dicsérte őket.

— **Szombatfalvy nyugdíjazása.** *Szombatfalvy* Albert rendőrtanácsos, a II. kerületi kapitányság vezetője, nyugdíjaztatása iránt beadta a kérvényét. A belügyminiszter tudomásul vette a kérelmet és szeptember végével nyugalomba helyezte az érdemes rendőrtanácsost. A nyugalomba vonuló tanácsos, aki mindössze ötvenhárom éves, annak idején a rendőrség büntügyi osztályában tünt fel tehetségével és a büntügyi nyomozások terén aratta is legszebb sikereit. *Szombatfalvy* a szakirodalom terén is működött s mint a detektív-osztály vezetője, ő fejlesztette ezt az intézményt azzá, ami ma. Erdemei elismeréséül a király a Ferenc József-rendet adományozta neki azonkívül a porosz királyi korona-rend III. osztályának s a román királyi korona-rend III. osztályának is birtokosa.

— **Egyetemi élet.** Az Egyetemi Kör elnöke, E. *Hencz* Károly, az elnökség és a tisztikar e hónap 22-ikén. vasárnap délelőtt 10 órakor tiszteleg dr. *Vécsey* Tamás ur rektorral, hogy őt hivatalba lépése alkalmából üdvözölje és vele a kör vezetését illető programjukat közölve, támogatását kikérjék. A Kör vezetősége ezután esütörtökön dr. *Wlassics* Gyula közoktatásügyi miniszternél fog tisztelegni, hogy őt az ifuságnak a jövő hónap legelején tartandó rektori vacsorájára meghívja.

— **Halálózás.** *Liptó-Szent-Miklós*ról írják: *Özvegy* dr. *Mihályk* Viktorné, született *Pongráo* Petronella, *Mihályk* Viktor 1848—49-iki honvédőrszoros özvegye 81 éves korában meghalt. Férje *Görgei* Arthur hadtesténél működött s az e-hunyt terjével ön-eláldozóan megosztotta a tábori élet sanynaruszáit. Sokszor volt kitéve az ellenséges fegyverek tüzeinek. Nagyon szép asszony volt akkor, aki élete utolsó napjaig megőrizte elméje frissességét és üdőségét. Férje mellé temették utolsó óhajta szerint.

— **Léghajón a Földközi-tengeren át.** *Santos Dumont* neve most teljesen háttérbe szorult *Gróf De la Vaulx* vakmerő terve mellett, aki léghajón akar átkelni a Földközi-tengeren. A gróf jelenleg *Toulonban* van s ott teszi meg az utolsó előkészületeket merész vállalkozására. A felszállás napját szeptember 25-ikében állapította meg, mert értesült róla, hogy *Alexis* nagyherceg és több magasrangú katonatiszt, akik most a cár kíséretében vannak, szintén részt szeretnének venni. Gróf *De la Vaulx* a drótnélküli táviró-készülékkel is ellátott léghajójával, harminc nap alatt szándékozik utját a Földközi-tengeren át megtenni. Most *Párisból* azt jelentik, hogy gróf *De la Vaulx* terve *Laressan* tengorészügyi miniszter intézkedése folytán halasztást szenved. *Laressan* tudvalegöl egy cirkálóhajót rendelt ki, amely a léghajót a tengeren követte volna, hogy szerencsétlenség esetén megmenthesse a bátor légi utasokat. Most azonban visszavonta ezt a rendeletet, mert egy szakferfú véleménye szerint a bekövetkezendő rossz idő veszélyeztetné az expedíció sikerét. Az ismeretlen szakferfú véleményére alapított miniszteri határozat Franciaországban nagy feltűnést és élénk visszatetszést keltett. Gróf *De la Vaulx* egyik leendő utitársával, *Hervével*, aki a léghajó kormányozhatóságát egy általa föltalált irányítói készülékkel közelebb hozta a megoldáshoz, kihallgatásra jelentkezett a miniszternél és arra kérte, hogy álljon el határozatától. *De Laressan* állhatatosan megmaradt kijelentésénél és azt kívánta, hogy az expedíció elhalasztassék. *De la Vaulx* azonban tervét minden áron keresztül akarja vinni és még e héten utra kél. *Laressan* miniszter, hogy a nagy érdeklődéssel kísért vállalkozás ügyében tanúsított magatartását a nyelvtanosság előtt igazolja, a fiatal léghajóshoz levelet intézett. Ebben a levélben azzal okolja meg intézkedését, hogy a terv az ősi kedvetlen időjárás miatt balul üthetne ki és hogy a bekövetkehető szerencsétlenség nem vállalhatja el a felelősséget. A miniszter erre vonatkozólag a gróf *De la Vaulx* rendelkezésére bocsátott *Du Chayle* és *Cassard* hadihajók parancsnokaitól is tanácsot kért, akik egyetértően az expedíció elhalasztását javasolták. A gróf kijelentette, hogy mindennemű óvintézkedések nélkül is okvetlenül utrakel, mert teljesen bizik abban, hogy léghajójával szerencsésen átkel a tengeren.

— **Kornfeld György temetése.** Ma temették el *Kornfeld* Györgyöt, *Kornfeld* Zsigmond hirtelen elhunyt joghalgató fiát. A mélyen sajtot *Kornfeld* családának sok tisztelőjén kívül nagyszámu közönség adta meg a végtszességét a szerencsétlen fiatal embernek. A közönség soriatat állott az *Andrássy*-ut külső részén. Három kocsit vitte a szebbnél-szebb koszorúkat. A halott lelett dr. *Kohn* Sámuel főrabbi mondott szép beszédet, aztán az énekkar zengte el *Lazarus* főkantor vezetésével a megható gyászdal.

— **Házasság.** *Dicker* József mérnök, a *Westinghouse* részvénytársaság havrei főosztályának főnöke eljegyezte *Moskovics* Elza kisaszonnyal, dr. *Moskovics* Jakab kassai városi főorvos legfiatalabb leányát.

— **A Cobra hajó katasztrófája.** A *Lincolnshire* mentén szerencsétlenül járt *Cobra* turbináshajón, mint ma jelentik, hetven ember volt, akik közül csak tizenketten menekültek meg. A hajótörés egy szemtanuja beszéli, hogy a *Cobra* tegnap este indult el *Tyeből*, de közvetlenül indulása után az idő nagyon viharos lett és a vihar az egész éjjel át nem szünetelt. Hétfőn reggel fél nyolckor a hajó az ugynevezett *Gudgeon* Ripten, az angol partokon hajótörést szenvedett. Az első esónak melyet a hajó kapitánya lebecsült, a rajta levő utasokkal együtt a többiek szemelattára azonnal elmerült. Hogy a többi öt esónak levők megmenekültek-e, még nem tudják. A géphelyiségben levő fűtők kivétel nélkül elveszték.

— **Kardpárba.** Pécsről táviratozzák, hogy *Vaniss* Sándor pécsjárasi főszolgabíró ma reggel *Dungerszky* György főbírbirtokossal súlyos feltételi kardpárbajt vívott a huszárlaktanyában. *Dungerszky* az arcon, *Vaniss* a melén kapott súlyos vágást. A párbajt kávéházi összehozálkozásból és utána támadt tettelegességből keletkezett.

— **Új főgimnázium.** *Közeg* város küldöttsége járt *Fehér* Ipoly főapátnál *Pannohalmán*, hogy az utolsó feltételeket megállapítsák, melyek alapján a bencések közzei kis gimnáziumát főgimnáziummá egészítsék ki.

— **Egy válópör regénye.** A tegnapelőtti lapokban *Háringás* Károly nagyfuvaros egy hírdetést tett közzé, amelyben figyelmet mindenkit, hogy a feleségének ne hitelezzenek. A hírdetésnek érdekes bűnügyi regény a háttéré. *Háringást* ugyanis a felesége erőszakkal arra akarta kényszeríteni hogy mondjon le javára a vagyonáról, s mikor ez a kísérlete nem sikerült, az asszony elmevagyintézetbe akarta hurcoltatni az urat. Ebben *Háringás* Károly öccse, *Háringás* Ede sógornójának kezére járt és a két kis gyermeket el is vitte hazulról. A kinos családi ügynek, amelyről regényes részleteket beszélnek, bűnüldő főjelentés és válópör a folytatása.

— **Egy kis bableves.** Szarvaskőn nemrégiben nagy árvíz volt. A falu egy része sok kárt szenvedett benne. Ebben a részben lakik a kocsmáros is, Kohn Mór. A házat is összedöntötte a víz s hogy most hogy él, hol alszik, hol főz, azt nem tudjuk. Mindazonáltal — úgy látszik — épen maradt a tűzhelye, mert a napokban, éppen mikor az asszony a fazekat tologatta erre-arra a parázs fölött, vendéget kaptak. Sarmassa József látogatott el hozzájuk, az egri érsek. Hallotta, hogy baj van a faluban, hát elsétált a káros emberek közé s ebéd idejére Kohn Mórékhoz jutott.

— Mit főz Kohnné asszony? — kérdezte.

— Egy kis bablevest.

— Miért nem főz húst is?

— Mert nincs. Szegény emberek vagyunk.

Éppen csak szombatra jut nekünk egy kis hús.

— Pedig hát én ebédre jöttem.

A szegény Kohnné azért szívesen látta az érseket. Adott neki egy kis bablevest. Ami kitelt a háztól. Az érsek is adott neki egy kis pénzcskét. Ami kitelt a háztól.

— **A magyar protestáns Irodalmi Társaság** ma tartotta közgyűlését *Miskolcon* az ágostai evangélikus egyház tanácstermében. Gyurátz Ferenc püspök emelkedett szellemű megnyitó beszédet mondott, rámutatva a társaság nemes céljára.

A magyar Protestáns Irodalmi Társaságot, ugymond, kitűzött célja elérésében nem anyagi érdekek vezetik, hanem a nemzeti művelődés ülvirágztatása. Nehéz, tespedt korszakot élünk az igaznak teljesítésében. Az elvek maguk nehezen képesek lángrolbantani az igaz eszmét, minden jóval és nemessel szemben annál nagyobb és merészebb a reakció, minél ideálisabb a gondolat. A vakság a gyűlölet, a kárhözátás eszméit szórja az igazra, mindenütt dominál az aranyborjú imádása. Osztafajok, mizentek, telekezetek gyűlölséggel vannak telve; a benső meghasonlás, a léteri való szomorú küzdelem azután megkívánja a maga erkölcsi halottait. Es ez el szemben áll a vallás vizsgálta amit ember nem nélkülözhet, mely égi adományt szomjazza a földi vándor. Ez tartja ében, ez riasztja tel álmodozásokból, mámorából. A vallás adja a lényeknek az erőt s nyomorult az, aki a felsőbb lény hatalmát elismerni nem akarja, vagy himni nem képes. A vallás int az érzékiségét, óv a materializmustól, mert az a szolgaság utyengyeltője; amely állam azt hajhassza, annak satnyolni kell. Vallás kell az államnak és tudomány, melyek ikertestvérek a nemis harcban s amelyeknek egymástól való elválasztása mindketőnek erkölcsi halált okozná. A mi társaságunk is feladatává vette a vallás és tudomány teljesítését, mert a vallás uralg mindenek felett; jelkeresi otthonában a családot, ébreszti az erkölcsi méltóság érzetét, ébreszti az egyháziaságot. A protestáns vallás már hatalmas erővel dominált a multban, az erkölcsi, nemzeti fejlődésnek volt hosszú idők óta erős bástyája, a lelviálagosodás terjesztője, a szabadság védőeszköze. A magyar nemzet nagy segítségére. Gyönyörű szavakban fejtegette ezután a püspök a magyar protestáns nőnevelés eszméjét. A nő kedélyvilága — ugymond — a vallásos érzületnek temploma. Sok mulasztás történt a nőnevelés terén, melyeket megzelelő protestáns nőnevelő-intézetek felállításával pótolni kell. A társaság szent és nemes dolgot végez, ha ebben közreműködik.

Zugó tapsvihar követte beszédét. Azután megnyitván a gyűlést, a távollevő *Hegedűs* Sándor világi elnök helyére *Tisza* Kálmánt kérte fel, aki az elnöki széket eloglialta.

Azutan báró *Fay* Béla egyházkerületi főgondnok és *Zelenka* Pál püspök üdvözölték a szép számban megjelent közönséget. Ezután *Szöts* Farkas akadémiai tanár terjesztette elő titkári jelentését, melyet egyhanglagon elfogadtak. Báró *Prónay* Dezső, ev. egyházi felügyelőnek magas szárnyalásu alkalmi beszéde után *Lévay* József szavaltta el az ünnepies alkalomra írt ódáját. A közgyűlést *Hegedűs* Sándor világi elnök zárta be.

Közgyűlés után a küldöttségek fogadása következett a vármegyeházán. Báró *Fay* Béla főispán üdvözölte a minisztert az összes küldöttségek nevében, mire a miniszter köszönetet mondott. Déli 1 órakor *bankett* volt, melyen az első pohárköszöntőt *Hegedűs* Sándor kereskedelmi miniszter mondta a királynak. Beszéltek még báró *Prónay* Dezső. *Kun* Bertalan s többen. Délután az ev. rei. főgimnáziumban tolytatták a közgyűlést, melyen a folyó ügyeket intézték el.

— **A budapesti artista-egyesület** *Rudnay* Béla főkapitányt és *Máltás* Hugó rendőrtanácosot disztgajvá választotta abból az alkalomból, hogy a főkapitány megrendszabályozta a mulató-kávéházakat. Ma délelőtt az egyesület elnöksége és választmányára dr. *Földes* Árpád vezetésével küldöttségileg tiszteltgett a főkapitánynál s átadta neki a diszkokievetet. A főkapitány köszönettel fogadta az elismerést, s kijelentette, hogy az ő célja magyar artistákat létesíteni s ez uton is terjeszteni a magyarosodást; megígérte a küldöttségnek végül, hogy az artistákat ezental is támogatni fogja s jogos kívánalmakat igyekezni fog mindenkor teljesíteni.

— **Rablógyilkos tanító.** *Pétervárról* jelentik, hogy *Apusko* faluban rablógyilkosságot követett el a tanító. Megtámadta a falu pálinkamérőjét és öt is, öt éves fiát is megölte. A gyilkost, aki aztán százhetvenöt rubelt elrabolt, letartóztatták.

— **Az államvasúti kezelőnk mozgalma.** Az államvasúti kezelőnk tegnap és ma járultak helyzetük javítására vonatkozó kérésükkel az államvasutak elnökigazgatójához és a kereskedelemügyi miniszter elé. Egy hat tagu küldöttség ajánlotta a buzgó tisztviselőnk méltányolást érdemlő kéréseit a felsőbb hatóságok figyelmébe. A küldöttség, amelynek özvegy családközi-megyerosi *Dömjén* Zoltánné, brassói kezelőnő volt a vezetője, tegnap délután tiszteltgett *Ludwigh* Gyulánál az államvasutak elnökigazgatójánál. Dömjén Zoltánné átnyújtotta a kezelőnk memorandumát, amelyet *Hajdu* Miklós, a *Budapesti Napló* szerkesztőségének tagja dolgozott ki s kérte az elnökigazgató jóindulatát. *Ludwigh* Gyula megígérte az ügy támogatását, a többek között azt mondta, hogy az államvasúti kezelőnk, a vasut hasznos és számottevő tagja, meg lehetnek győződve, hogy érdemeiket kérésük elintézésénél figyelembe fogják venni. Ma délután a kereskedelemügyi miniszter helyett *Cserépy* Gyula államtitkár fogadta a küldöttséget. Biztosította a tisztviselőnket a kereskedelemügyi miniszter jóindulatáról s említett arról is, hogy a kérdés már foglalkoztatja a minisztert, aki a legnagyobb méltányossággal fogja az államvasut érdemes alkalmazottainak kívánalmait teljesíteni.

— **Szerencsétlenség a román vasutakon.** Bukarestből borzasztó vasúti katasztrófáról ad hirt a táviró. Egy *Verciorovából* jövő vonat az éjjel *Palota* mellett kiskillett. A kiskilás következtében a gyorsított vonat összeütközött az utána robogó petróleum-szállító vonattal. Az összeütközés folytán robbanás történt és a kocsiak lángburokultak. *Nyolc ember életét vesztette, sokan megsebesültek.* Az áldozatok nagyjából a vonatszemelelyzethez tartoznak. A közmunkaügyi miniszter és a vasutak igazgatója rögtön a szerencsétlenség színhelyére mentek.

— **Husz éves gyötrelmem.** A poitiersi rémesetnek párja akad Nápolyban. Az ottani rendőrség nemrégiben névtelen főjelentést kapott, hogy a *Via Macqueda* egy ódon házának földalatti helyiségében husz esztendő óta egy szerencsétlen asszonyt tartanak fogva. Még aznap éjjel házkutatást tartottak *Caldarone* Lucia hetvenéves özvegyasszony lakásán, akit az ismeretlen főjelentés azzal vádolt, hogy két leányával együtt tetese annak az embertelenségnek, amelynek áldozata a husz év óta elzárt *Giovanna Alessi*. A rendőrbiztos több karabinieri kíséretében be akart nyitni az özvegyasszony lakásába, de csak többszörös teveyegőt felszólításra juthattak be. Az egyszerű szobában semmi gyanus nem tűnt fel. Kutatás közben végül egy alacsony kis ajtóra bukkantak, amely a házbéliek vallomása szerint a láskamrába vezet. A rendőrbiztos erre elkérte a kulcsot, aminek odaadását azzal a kifogással, hogy elvesztett megtagadták. A karabinierik most már tudták, hogy jó helyen járnak. Feltörték az ajtót és az alacsony, oduszéri pincében gyertyavilágnál tovább kutattak. A levegő ödöklően büzös volt és a földhalmozott szemétkben alig tudtak belébb hatolni. Végül két lépcsőfokhoz értek, amelynek tővében egy bozonos, őszhaju asszonyt pillantottak meg aki rongyokba burkolva fetrengett a piszkos földön. Amikor a szerencsétlen teremtés a feléje közeledőket észrevette, fölvetette fádalmas tekintetét és tört hangon nyöszörgött;

— *Sunga morta!* (Nápolyi dialektusban: meghaltam.)

Csak ezt hajtogatta és mikor kivették a friss levegőre, alig tudott szóhoz jutni. Erőlenül leroskadó kisérőnek karjára és kérésébeesen kiáltozott:

— *Sunga morta!*

Mindössze negyvenéves. Arca beesett, halálaspadt, egész testében megtörtött és haja piszkos-lehészínű. A szomszédok állítása szerint fiatal leánykorában elmeháborodott volt, amiért hozzátartozói állandóan fogva tartották. Az özvegyasszony leányával együtt letartóztatták. A szerencsétlen *Giovanna Alessi* pedig kórházba vitték, ahol a gondos ápolás mellett szemmel láthatólag jobban érzi magát. Hosszu, mély álmom után, amint fölnyitotta szeméit ez volt az első kérdése:

— *Dov'è il mio figlio?* — Hol van a fiam?

Nem tud sokat beszélni, nagyon fárasztja az élő szó.

— **Ünnepi imarend.** A pesti zsidóhitközség előjárósága a jom-kipur-engesztelő napi ünnepi istentisztelet idejét a következőképp állapította meg: *A aohány-utcai templomban:* Jom-kipur előestéjén, szeptember 22-én Kol-Nidre, délután 7/8 órakor. Reggeli ima és muszat szeptember 23-án. 7/8—1 óráig. 1—1/4 óráig szünet. Mincha 1/4 órakor. — *A Rombach-utcai zsinagógában:* Jom-kipur előestéjén Kol-Nidre, délután 7/8 órakor. Reggeli ima délelőtt 6—7/11-ig; I-ső szünet 7/11—7/12-ig. Muszat ima 7/12—3-ig; II-ik szünet 3—7/4-ig. Mincha 7/4 órakor. — *A pot-és magánmaházakban:* Jom-kipur előestéjén Kol-Nidre, délután 7/8 órakor. Reggeli ima délelőtt 6—7/11-ig; I-ső szünet 7/11—7/12-ig. Muszat ima 7/12—7/3-ig; II-ik szünet 7/3—4-ig. Mincha 4 órakor. — *A templomba való belépést* csak a belépő-jegyek előmutatása mellett engedik meg.

— **Az olaszok nemzeti ünnepe.** Harmincegy éve annak, hogy az olasz hadsereg a Porta Piana Rómába bevonult és ezzel befejeződött az egységes Olaszország megteremtésének munkája. Ezt a nemzeti ünnepet, a *Venti Settembre*, a budapesti olasz kolónia régi szokásához híven az idén is megünnepeelte. Az ünnepély ma este lovag *Bollati* Riccardo főkonzul Vörösmarty-utca lakásán tolyt le. Résztvettek *Turr* István tábornok, *Óváry* Lipót osztálytanácsos; a főkonzulatus részéről: gróf *Della Valle* Piccono alkonul dr. *Holló* József ügyvéd, jogtanácsos, dr. *Finger* Vilmos titkár, *Scrobogna* József irodatiszt; az olasz kolóniából: *Merli*, *Santelli*, *Volpini*, *Toricelli*, *Melocco*, *Smeraldi*, *Pini*, *Sibilia*, *Dozzi*, *Cardillo*, *Conte Polcenio* stb. Az ünnepély *Bollati* ökonul beszédével kezdődött, aki üdvözölve a megjeleneteket, lendületes szavakban esetelte a régi dicsőséges napokat és étette az olasz királyt. Külön emlékezett meg *Turr* tábornokról, aki oly tevékenyen vett részt az olaszok nemzeti harcában. A lelkes ünnepésszel fogadott beszéd után *Turr* tábornok szólalt fel. Megköszönte a kitüntetett ovációt, örömmel pillant a hős időkre vissza és azt kívánja, hogy ami annyi küzdelem árán megalakult, sohase dőljön romba. Majd elbuszozott *Bollati* főkonzultól, aki *Cettinje*-be meghatalmazott miniszterré nevezetett ki és *Bollati*, ugymond, nemcsak az olaszok, de mindazoknak meleg szimpátiáját viszi magával, akik szerencsének vele közlelebről megismerkedni. Az egybegyűltek *Bollati* lelkes éjenzése mellett távoztak a szép ünnepélyről.

— **Nyilatkozat.** *Barkóczy* Jusztin posta- és távirai számviszsgáló a következő nyilatkozat közlésére kért fel bennünket:

Több napilapban a budapesti posta- és táviradatisztikar egy része tiltakozik az általam e hó 16 ára egybehívott s megtartott bizalmas jellegű értekezlet ellen. Minthogy a nyilatkozatból kétségtelesen az tűnik ki, hogy a tiltakozók közül egynek sem volt közvetlen tudomása az értekezlet tulajdonképpeni céljáról, kötelességemnek tartom a következőket kijelenteni:

A szegedi kartársak egy emlékirattal szándékoznak a folyó hó 21—24-én tartandó országos tisztviselő-kongresszus elé járulni s azt a nagy emlékirathoz csatolni. A nevezett emlékirat a m. kir. posta-és távirai-alkalmazottak speciális ügyeivel foglalkozik.

Minthogy napokig hiába vártam, hogy námannal hivatottabb személyiség kezdeményezésére a nevezett emlékirat fölött a budapesti p. t. tisztikar véleményét mondjon, — csekélyesem, mint az országos állami tisztviselői emlékiratalkészítő bizottságának egyik szerény tagja, kinek tudomása volt arról, hogy a kongresszus egyes ágazatok speciális érdekeivel nem fog foglalkozni, jó szolgálatot vélttem teljesíteni azzal, hogy a szegedi p. t. tisztikar által szerkesztett kérdéses emlékirat benyújtását a saját szakbeli kartársaimat visszatartva őket egy keletlenlenségűl, magát a kongresszust pedig egy esetleges incidensűl megóvjam.

S mivel szerényiségem tiltotta azt, hogy a magam véleményét a szegediekre ráerőszakoljam, hivatam össze a velem egy kenyéren élő kartársakat, hogy azok véleményét kikérve, erről a szegedieket értesíthessem; egyutt előadtam azt a módot, mely szerint méltányos és jogos kérelmünket saját felettes hatóságunk tudta s beleyegzésével szakbeli miniszterünk elé — mint oda tartozót — vihetjük.

Magától értetődik, hogy az a határozat, mely szerint a szegi emlékirat és az általam előterjesztendő rangsorozati táblázat fölött e hó 21-én tartandó közös gyűlésen fogunk határozni, csak a 75 ott jelen volt kartársam nevében mondatott ki.

Hogy a sajtó jóakarólag szerény tanácskozáunkat nagyobb szerűnek tüntette fel, ebből is csak az látszik hogy mnt illetékeltünk, annak működésében nem avatkoztunk. Különben is a tiltakozásra legal-kalmasabb lett volna a f. hó 16-án megtartott értekezlet.

Barkóczy Jusztin.

— **Rajztanfolyam.** A m. kir. állami felső ipariskola igazgatója október 16-tól március végéig az épület-és bntoraszatolások, az épület-és műlakatok, rézművesek, bádgosok, a kocsigyártó ipar terén tolyalkozó bognárook, kovácsok és lakatosok számára rajztanfolyamot rendez. A tandj 10 korona. A beiratások október 3-tól október 14-ig este 6 órától 7-ig az intézet helyiségeiben (VIII. ker. Népszínház-utca 8. sz.) lesznek.

— **A külföld magyarjai.** A külföldi magyarok helyzetének érdekes képét festi egy *bieltzi* olvasónk alábbi levele, amely egyszerűen a kivándorlás utvonalaiban új irányt jelöl:

Nemrégiben egy cikk jelent meg a *Budapesti Napló* hasábjában, amely a külföldi magyarok helyzetét világototta meg. A cikk nálunk, *bieltzi* magyaroknál, akik már számos év óta eszünk a hontalanság keserű kenyerét, élénk visszhangra talált. Tessék elhinni, hogy nincs a világon nemzet, amely a kivándorlást, a nemzeti vér ez eiszivárgását oly tompa közönytne nézne, mint a magyar. Mig más nemzetek, ha a szegénység által kénytelenek hazát cserélni, meg tudják tartani nemzeti jellegüket, nyelvüket sajtáságukat, hazájukkal élnek és tolytonos összekötteléseket — mint ahogy ezt példán az olaszoknál és a németeknél látjuk — addig a magyar kivándorlónál alig tapasztalunk egyebet, mint elszakadást a hazától, néha túzásig menő renegátságot. Miből magyarázható ez meg? Hiszen a magyart az ő lángoló honszeretete jellemzi? Egyszerű a felelet: Amint a magyar ember a császár államát elhagyta, egyedül magára van utalva, nem tördök, nem érdeklődik iránta, a magyarsága iránt

senki sem és ahol letelepszik, könnyen beolvad és lesz belőle cseh, polyák, német, muszka és minden más, csak nem magyar. Ez pedig mindaddig úgy marad, amíg nem lesznek valamit a kivándorlottak érdekében, amíg nem tartják szemmel őket a külföldön, amíg nem tömörítik és összpontosítják őket társadalmilag és nem óvják meg őket az elkorcsosodástól.

Pedig lehetne tenni valamit, hogy a nagy nemzeti vérvetszést meggátoljuk, csak irányítani kell tudni a kivándorlást és e tekintetben az osztrák kormányval egyetértve, kétségkívül meg lehetne gátolni, hogy népünk a tengerentúli országokat keresse fel, hol a nemzetre nézve, de gyakran a hátramaradotokra nézve is el van veszve. Miért vándorol ki a magyar? bizonyára azért, mert otthon nincs keresete. Már pedig ha nincs keresete otthon, akkor keresse fel inkább a közeli osztrák iparvárosokat, ahol nagy a munkáshiány és ne menjen Amerikába. Itt Sziléziában például Bielitz és Biala ikervárosok területén több mint 70 nagy posztógyár működik éjjel-nappal és jelenleg oly sok dolgot van, hogy nem győzik az exportot. Jöjjenek ide, ha már minden áron külföldre akarnak menni véreink itt van munka bőven, a fizetés nem valami tulajdosság de a szegény ember meg tud belőle élni és az a 6 oldala van a dolognak, hogy a hazájához közel van a magyar, magtakarított filléreit minden héten hazaküldheti és ha megszede magát, csak egy fél napi utazásba kerül és ismét Magyarországra területén lehet. A lakosság a magyar iránt a legesélyesebb ellenszenvet sem táplálja. Az itteni Kaiserhof nevű nagy szálloda tulajdonosa telivér magyar ember, Szarka Jenőnek hívják és ezelőtt a komáromi Magyar Király szálloda tulajdonosa volt. Gyakran cigányzenét hozat Magyarországhól s a cigány olyan lelkesedéssel hozza a mi jó német burgereinket! Nagy az itteni magyar kolónia, 180 család, és támogatunk mindent — legyen az bármi — ami hazáról jó. Bár jönne ide sok magyar és telepedne itt le néhány esztendőre, nem volna kárára Magyarországnak, hisz közel van a haza.

Bielitz, 1901. szeptember 7.

K. Sz.

— **Tűz. Turóc-Szent-Mártonban** e hó 18-án tűz volt, amely nagy veszedelemmel fenyegette a várost, mert a nagy szél mellett még vízhiány is nehezítette az oltást. Három házban esett nagyobb kár.

— **Betörés.** Elek Sándor élelmiszerárú Fehérvári-ut 11. szám alatti lakását átkulcsossal felnyitották s onnan egy 400 koronáról szóló takarékpénztári könyvet, 120 koronát érő ékszer és 60 korona készpénzt elloptak.

— **Életunt iparossgéd.** Schultz Károly iparossgéd főelőlte magát a Gubacsi-ut 34-ik szám alatt levő lakásán. A szerencsétlen fiatal embert a Szent István-kórházba szállították, ahol kiszemelték az éjszaka.

Egan Ede — öngyilkos.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, szeptember 20.

A rutén kormánybiztos tragikus halálának híre érkezett ma hozzánk. Kétféle alakban jött a szomorú jelentés. Az egyik öngyilkosságról, a másik véletlen balesetről szól. Hitelesen beszerzett információink az előbbi verziót erősíti meg. Egan Ede önkézzével oltotta ki lázas munkában eltöltött életét.

Öszinte részvétellel emlékezünk meg Egan Ede hirtelen, váratlan elmúltáról. Életének utolsó szakában, amelyben országos jelentőségű szerepe volt, kemény bírálattal, sokszor éles támadással fordultunk ellene. Munkássága sem módszerében, sem eredményeiben nem volt a mi kedvünkre való. Amde munkás ellenfelünkül nincs miért megvonnunk a részvét kötelese adóját. Amíg élt, működése kihívta a kritikát; halála részvétet parancsol. Retentő sorsán lelkünk mélyéből sajnálkozhatunk a legkisebb hipokrizis nélkül. Harca termett, szilaj egyéniség volt és úgy fordult a sora, hogy a harcban szemközt legyünk vele. De most, mikor hirtelen kidőlt, megindultunk állunk meg holt ellenfelünk előtt, aki életében sokat tévedett, de sokat dolgozott is és bizonyára több jót akart, mint amennyit elérnie adatott. Barátai, akik magasztalva védelmezték és ellenfelei, a kik könyörtelenül üldözték botlásait, sohasem találkoznak véleményeikben; de mindannyian találkoznak a mély sajnálkozásban, amely teljes mértékben megilleti a szerencsétlent. Ellenfelünkben sohasem üldöztük az embert, a halottban csakis a részvétre méltó embert látjuk. Véres teteme előtt meghatva tisztelgünk...

A tragikus esetről ma délelőtti a következő táviratot küldte ungvári tudósítónk:

Egan Ede kormánybiztos ma reggel Rochlitz főerdész, kirendeltségi főnökkel Ungvárról Szerednye felé utazván, a szekérről lezuhant és saját fegyverével fölboltította magát. Az ungvári közökhözba hozták eszméletlen állapotban. Itt föládták rá az utolsó keletet. Ment-

hetetlen. Legfőbb két óráig élhet. A részvét általános.

Két órával később kaptuk tudósítónk második táviratát, amely Egan Ede halálát jelenti. Ez a távirat így szól:

Egan fél egykor meghalt, a nélkül, hogy egy pillanatra is eszméletére tért volna. A golyó jobb halántékán ment be, a másikon kijött, átléve a kalapot is. A kormánybiztos Rochlitz főerdészszel Munkácsra tartott, miközben be akarta mutatni Mauser-puskájának képességét. Ekkor történt a szerencsétlenség. Hogy öngyilkosság-e, vagy véletlen, azt a boncolás deríti ki. A halott az ungvári közökhözban fekszik.

A földművelésügyi minisztérium az ungvári erdőhivataltól telefon utján délelőtti értesült Egan halálának megsebesüléséről. Délután 1/2 óra tájban érkezett meg gróf Török József főispán hivatalos távirata, amely így hangzik:

Földművelésügyi miniszter

Budapest.

Mély részvétellel jelentem, hogy Egan kormánybiztos ma vármegyénkben levő Sztatina községben véletlen baleset folytán saját revolveréből halálosan megsebesült és utolsó perceit éli.

Török, főispán.

Alig egy félóra múlva a másik távirat, amelyben Egan halálát jelentette. A minisztérium tisztikarában mély megdöbbenést keltett Egan halálhíre, mert nagy munkabírásiért becsülték Egan, aki képes volt nem egyszer egyfolytában harminchat órai utat tenni a hegyvidéken, ha valami dolog „sürgős” volt.

A miniszterelnökséget is táviratilag értesítették a megdöbbenő esetről.

A földművelésügyi minisztériumba az öngyilkosságot jelentő távirat után a hegyvidéki kirendeltség vezetőjétől jött egy távirat, mely szintén Egan öngyilkosságát jelentette, egyúttal pedig tudomásul hozta, hogy a kirendeltségnél minden a legjobb és kifogástalan rendben van. Az öngyilkosság oka ismeretlen eddig. Barátai azonban, akik három nappal ezelőtt beszéltek vele, nagyfokú idegességet tapasztaltak nála, amelyről akkor ő maga is kétségbeesetten panaszkodott. Ebben keresik most sötét elhatározásának magyarázatát.

Egan hat nappal előbb, vasárnap volt utoljára Budapesten. Mindazoknak, akikkel találkozott, ídőnt beteges külseje. Bizalmas embereinek panaszkodott is, hogy egészségi állapota nem kielégítő. Kihallgatásos jelentkezett Darányi földművelésügyi miniszternél s négyheti szabadságot kért. Darányi a kért szabadságidőt engedélyezte. Egan szabadsága alatt egy Drezda melletti vizgyógyintézetben akart kurát használni. Orvosa, Haberer Pál egyetemi magántanár ajánlotta neki a gyógyhasználat. Egan Budapestre még hazatért Beregbe azzal, hogy némely függőben lévő dolog elintézése után fogja csak szabadságidejét megkezdni.

Darányi földművelésügyi miniszter a hír vétele után nyomban intézkedett, hogy Egannak özvegy édesanyjával, ugyiszintén fiával, aki most tüzérönkéntes, kíméletesen tudassák a gázos hírt s miután Egannak Ungváron s a környéken senkije, rokona, hozzátartozója nincsen, azonnal kiküldte Ungvárra dr. Hejsek Adolf miniszteri titkárt, hogy az ungvári főerdészszel együtt a temetés felől a család óhajta szerint intézkedjék.

A miniszter az elhunyt kormánybiztos édesanyjához a következő részvétlétviratot intézte:

Azon megdöbbenő csapás alkalmából, mely nagyságodat kedves fia elhunyt következtében oly érzékenyen sújtotta és amely engem is meghatótt, ógadjá nagyságod legőszintébb részvétem nyilvánítását. Nagyságod mély gyászában a vezetésem alatt álló minisztérium egész tisztikara bánatos szívvvel osztozik.

A földművelésügyi minisztérium erkélyén gyászoló hirdeti a szomorú halálesetet A tisztikar széles nemzetiszínű szalagos koszorút helyez az elhunyt ravatára. A temetésen testületileg részt fog venni az egész hegyvidéki kirendeltség, Róner Antal főerdős tanácsos vezetése alatt. A földművelésügyi minisztériumból többen mennek el Egan temetésére.

Egan Ede életrajzi főbb adatai a következők:

Borostyánkeői Egan Ede Irországból származott család gyermeke. Atyja megszerezte a Vasmegeyerben levő borostyánkeői uradalmat s a fiatal Ede ezen a birtokon szerezte meg a praktikus gazdasági ismereteket. Egan Ede 1851. július 3-án Csáktornyan született. Az érteiségét a szombathegyi főgimnáziumban tette le és aztán a halmi és bécsi egyetemeken és gazdasági iskolán tanult. Egyideig gyakornokoskodott a legelsőbb uralkodóház csehszorgási birtokain is. Majd beutazta a külföld művelt államait, Pozonyban egy 30.000 holdas birtok vezetését vette át. Három évi működés után,

édes atya elhunytával, a családi birtokon gazdálkodott. Közben irodalmi téren is hasznosította gazdag gyakorlati ismereteit. Egymásután számos műve jelent meg magyar és német nyelven s a hazai és külföldi szaklapok egyik legbuzgóbb munkatársa volt. Az országos iparegyesületben a magyar tejjgazdaság föllendítéséről tartott fölolvásásai és a szarvasmarhatenyésztésről és tejjgazdaságról műveiben közzétett eszméi fölhívták reá a földmívelési kormány figyelmét, amely megbizta az országos tejjgazdaság felügyeletével.

Országos tejjgazdasági felügyelő minőségében sokat tett a tejjgazdaság s különösen a sajtóipar fölvirágztatására. 1885-ben az országos kiállítás alkalmával számos külföldi férfúnak bemutatata az ország legjelesebb gazdaságait. Nagy tevékenységet fejtett ki a havasi gazdaságnak hegyvidékeinken való meghonosítása körül s erről 1890. március 8-án a tudományos akadémiá nemzetgazdasági bizottságának ülésén fölolvást tartott; fölolvásának címe: Kárpátaink közgazdasági hivatása; intő szó Magyarország havasi gazdaságának fejlesztése érdekében.

Egyáltalán mozgas, agitátor szellemű ember volt. Eszméi érdekében folyton agitált és lelkesedett. Fölolvást tartott az erdélyi gazdák 1887-iki vándorgyűlésén Erdély marhatenyésztési viszonyairól, tekintettel a tejjgazdaságra, az erdélyi gazdasági egyesület állatképzési szakosztályának 1889-iki közgyűlésén az erdélyi szarvasmarhatenyésztés föladatáról, ugyanakkor az Országos Gazdasági Egyesületben a marhatenyésztésről. Ő vette föl a tejjgazdasági érdekeket előmozdító országos egyesület eszméjét s dolgozta ki alapszabály-tervezetét. A kormányt is folyton ostromolta jelentéseivel és terveivel s mindenképp igyekezett a figyelmet az északi és a székei havasok gazdasági kihasználása felé terelni. Működése elismerésül megkapta a magyar nemességét.

Ezt a lázas munkálkodást megszakította az 1890-ik év. Egan ebben az esztendőben megházasodott és elvette egy durgazdag porosz birtokos leányát. Apósa azt kívánta, hogy menjen az ő birtokára lakni és gazdálkodni, tehát Egan lemondott országos felügyelői állásáról, melynek csekély hatásköre nem elégitte ki úgy sem ambícióját, szerény javadalmazása pedig nem fedezte az ő gavalér, költekező életmódját, elegáns passzióit.

A külföldön vagy nyolc évig tartózkodott. Felesége családjával nem élt békében. Gazdasági elvei beleütköztek a porosz ur elveibe s ebből folytonos surlódás, majd elidegenedés, végre szakítás lett. Egan a kilencvenes évek végén visszajött Magyarországra, miután előbb a német mezőgazdák magyarországi kirándulását szervezte.

Akkor indult meg a felvidéki képviselők körében a rutének segítésének mozgalma. Egan újra megindította a havasi mezőgazdaság érdekében való irodalmi és társadalmi agitációját és a szegedi gazdasági kongresszus e című fölolvását: *Magyar állattenyésztés / Fél a havasra!* nagyon megtapsolta és az állattenyésztés érdekében tett határozati javaslatait elfogadta. Egan akkor megkapta a III. osztályú vaskorona-rendet és Darányi miniszter, akihez Egan a rutének megmentése érdekében terjedelmes memorandumot nyújtott be, kinevezte miniszteri megbízott címmel, egyelőre Bereg megye szolvárai járására, a mentés akcióját vezető miniszteri kirendeltség vezetőjének.

A rutén vidéken való működése ismeretes a közönség előtt. Nagy ambícióval és tettvágyal fogott hozzá az akcióhoz, amely egyrészt abból állt, hogy a népek marhát legelőt adjon és részoktassa a tejjgazdaság termékeivel való iparüzésre. Másrészt hogy hitelszövetkezetek és szövetkezeti ületek alapításával kiragadj a zorsra kezébe. Energiája nem ismert kíméletet, amiért sok ellensége támadt, de különben is működésének bizonyos hatóságellenes és erősen antisemitikus színeze volt, úgy hogy egész országos közvélemény keletkezett ellene. Amikor 1900. februárjában Munkácsra, a rutén-bizottság ülésén hírhedt beszédét elmondotta, amelyben megtámadta a felvidéki bírákat és a zsidóságot, a képviselőházban is valószínű vihar támadt ellene s úgy tetszett, bukása elkerülhetetlen. A kormány azonban nem ejtette el, csak bizonyos expiacióra szorította, ennek utána azonban hatáskörét még jobban kitágította és a szolvai járás területéről átvitte munkásságát és módszerét nagyobb rutén vidékre. Azóta újabb válságon ment keresztül, mikor a melléje rendelt miniszteri megbízott, Páris alügyész, szembeszállva az agrárusokkal, rámutatott Egan tévedéseire, amelyek a rutén akciót ferde és heytelen irányba terelték. Az utolsó időben védekezett a antisemitizmus vádjá ellen és e célból szívesen ragadta meg az alkalmat amikor az izraelita kézműves-egylet titkára véleményét kérte a zsidó földműves-képzés ügyében. Egan akkor terjedelmes memorandumba foglalta nézetét, amelyben iparkodott objektív szempontból elbírálni e kérdést s ebben a

memorandumában tényleg semmi sincs, ami hírhedt beszámolóbeszédére emlékeztetne.

Ötvenéves férfiu volt. Nagyvilági modoru tárgyalásával hallgatóit megnyerő ember, de volt benne bizonyos nagyuri gög is, melyet azokkal, akikkel nem rokonszenvezett, élesen éreztetett. Idegességé gyakran tulzása ragadta, mert nagyon ideges, szinte betegesen nervózus ember volt. Nem ritkán rémet is látott s meg volt például arról győződve, hogy folyton életére törnek. A surlódás közte és a hatóságok, érdekeltek és saját tisztviselő-társai közt folytonos volt.

Szüret előtt.

Szent esőnd. A hold a szőlőhegyre Mintha ezüstöt hintene. Az érett fűrtök közt barangol Bacchus, a bornak istene.

Kezébe serleg és mosolygva Tekint a hegyen szenteszét, Es sorba mind a szőlőfürtre Illeszti nagy, kővér kezét.

Egyikhez szól: Ki téged izlel, Annak szívét ihlesd te meg, Es zengjen dalt a szerelemről, Hogy sirjanak az istenek.

Másikhoz meg: Kinek az aja Megizlel egykor tégedet, Azt harcnak tüze lelkesítse S gyilkoljon ezer életet.

A harmadiknak ezt susogja: Benned forrjon daemóni tűz, Mely minden embert kárhozatba, A poklok legmélyére űz.

Minden fűrtnek más-más erőt ad, Osztván halált és életet, Es eltűnik hangos kacajjal, Ha kél a nap a bérc felett...

Hűs szellő leng a hegyen által, A fűrt igenlőn bólogat: Nagy Bacchus, ahogy te parancsolsz, Minden szolgád úgy szót fogad!

Feleki Sándor.

FŐVÁROS.

(*) **Az óbudai előljáróság háza.** Mint mindenben, úgy abban a tekintetben is a legelhangyagottabb kerülete Ó-Buda a fővárosnak, hogy az előljáróság egy, a mai viszonyhoz képest valósággal lehetetlen épületben tanyázik. Szűk, sötét házban, amely ezenkívül azzal is fenyegetőzik, hogy egy szép napon maga alá csapja az egész előljáróságot, meg a publikumot is, amelynek az épületben dolga akad. A főváros tanácsa segített is már ezen a bajon, illetőleg legalább megmozdult, ami már nagy dolog. Költségvetést készítettett, amely szerint az előljáróság új háza százkilencvenezzer forintba kerül s a hivataloknál kivül elhelyezik benne a tűzvédelmet meg a népkönyvtárat is s azonfelül még pár magánlakás is megfér benne. Aki tudja, hogy Budapesten mibe kerül az építkezés, láthatja, hogy ez a költségvetés nem valami nagyon szerénytelen. Nem is egészen kétszáz ezer forintért nem lehet palotát építeni még akkor se, ha megvan a házhoz a telek. — Szerény igényű ház ez, amely a hivatalok elhelyezésén kívül még kézzelkötés-jelvédelmet is hoz. Ennek is akadt azonban ellenzéke és pedig abban a Budapest nevezett városban, amelyben évtizedek óta a legkönyveműbb gazdálkodás folyik és pedig a mindenféle bizottságok és klikkek hozzájárulásával. — Egyszerre a fuksárság jó gazda lett például a pénzügyi bizottság. Valami kis községházat akar adni Ó-Budának, mivelhogy a tradíció mindeztideg az is a fővárosi urak főfogásában, hogy Ó-Budáért nem kell áldozatot hozni. Ehhez a felfogáshoz maradtak hívek a bizottság urai. Roppanat szűkkobolással szólott hozzá a kérdéshez néhány bizottsági tag ur s végül kimondta a bizottság, hogy nem ad többet százezer forintnál az ó-budai előljáróság házára. — Ez persze nem az utolsó szó ebben a kérdésben. Hozzászól még a tanács és a közgyűlés is, olyan forumok, amelyek esetleg tudják azt, hogy Budapestnek érdeke az, hogy egyszerre építsen olyan házakat, amelyekre szükség van s ne azután toldozza-foltozza, amikor a nagyobb szükséggel szemben kislútt, hogy el vannak puskázva.

(*) **Halmos polgármester itthon.** Halmos János polgármester szabadságáról tegnap délután hazakeresztet s holnap veszi át hivatalának vezetését.

(*) **A káposztásmegyéri vízmű.** A káposztásmegyéri vízműtelep tudvalevőleg kibővítették, hogy a fővárosnak naponként kétszáznegyven ezer köbméter vizet szállíthassanak. Az új telepen a kutakat megfúrták s most a gépházat s kazánházat kell felszerelni. A gépekre csak részben van szükség. A gépeknek a felét csak három év után kellene beállítani. A tanács azonban úgy érvelt, hogy most olcsóbban megkapja a gépeket, mert a gyáraknak nincsen munkájuk s azt javasolta, hogy most szerezzék meg azokat a gépeket, amelyekre három év múlva lesz szükség. Az egész gépberendezés 889,274 koronába kerül. A tanács már az árlejtést is megtartotta. A pénzügyi bizottság mai ülésén dr. Feleki Béla azt kérdezte a vízvezeték igazgatótól, ha a város ezt az újabb áldozatot is meghozza, megszűnnek-e a vízmizériák, mert a vízvezeték a múlt héten is ivóvíz helyett valami sárga folyadékot adott. A legkevésbé pedig, amit a közönség követelhet, hogy jó ivóvizet kapjon. Kajtlinger Mihály vízvezeték igazgató azt a fölvilágosítást adta, hogy a múlt héten csak kisebb helyi bajok voltak s azért tartott sokáig, mert az igazgatóság csak harmadnap tudta meg, hogy baj van. Azelőtt a közönség telefonon értesítette az igazgatóságot s néhány óra alatt rendbe hozták a vízvezetékét. Mióta a telefonon számmal kell föl hívni, elzárták az igazgatóságot a közönségtől, mert az igazgatóság telefonját nem vették föl a telefon-könyvbe. Az igazgatóság ártit a telefon-hivatalhoz s kérte, hogy a közérdek szempontjából engedjék meg, hogy a közönség a vízvezeték igazgatóságot is, mint a rendőrséget, névleg is föl szólíthassa, s az igazgatóság telefonját is vegyék föl a telefon-könyvbe. A telefonhivatal mind a két kérést megtagadta, s így a közönség nem telefonozhat a vízvezeték igazgatóságnak, amiből még komoly veszedelem is származhatik. Fülöp Károly föl szólása után a bizottság elgondolta a gépberendezésre vonatkozó javaslatot s föl hívta a tanácsot, hogy a vízvezeték igazgatóság telefonjgyét rendezze.

(*) **Adófelügyelőség Ó-Budán.** Régi óhajátuk az óbudaiaknak, hogy náluk is, úgy mint a főváros többi kerületeiben külön adófelügyelőség állíttassék föl. Ily hivatal hiánya ugyanis sok idővesztést és fáradságot okozott különösen azoknak a polgároknak, a kiknek foglalkozása alig enged valami szabad időt. A pénzügyigazgatóság, méltányolva az óbudaiak kívánságát, elhatározta, hogy Ó-Budán adófelügyelőséget állít föl. Elhatározásáról azzal a felhívással értesítette a várost, nyilatkozzék, hogy szükségesnek tartja-e a külön kerületi adófelügyelőség fölállítását.

(*) **A Sáros-fürdő.** A főváros tudvalevőleg megvette a lebontott Sáros-fürdő tórrását és környékét a közmunkák tanácsától. A város a tórrás vízének felhasználásával erre a pontra, mely a Ferenc József-híd feljárójánál van, nagyszabású fürdőt szándékozik építeni. Az új dunai hidak építéséről szóló törvény értelmében a hidfeljárónál épülő házak 30 évi adómentességben részesülnek, ha azok legkésőbb 1903. augusztus 1-ig lakható állapotba helyeztetnek. A mérnöki hivatal most, az idő rövidségére való tekintettel, átiratot intézett a polgármesterhez, melyben az építkezési program sűrűs megállapítását javasolja s indítványozza, hogy a tórrás terveit ne a mérnöki hivatal, hanem pályázat útján szerezzék meg. Javasolja, hogy a kimerítő építő-program megállapítása után a pályázat kiírása, bírálat, megbízás stb. a jövő év kora tavaszáig eldöntessék. Így is csak meglesztett munkával lesz lehetséges a nagyszabású épületet 1903. augusztus 1-ig lakható állapotba helyezni s így a 30 évi adómentességet biztosítani.

SZÍNHÁZ, ZENE.

** **Korhely király.** Kedves, vidám, finom muzsikájú operettnak volt ma este a bemutatója a Fővárosi Nyári Színházban. A darab francia import, a zeneszerző: Banas a librettista: Barré. És a versek fordítója: Makai Emil. A fiatal elhunyt költőnek ez a legutolsó operette-fordítása; izléses és ötletes munka, lágyan simul benne a melódiához minden szó, dallamos minden sora és magyar fordítás az egész. Az operette-színpadoknak nincs ma ilyen költőjük s Makai Emil iskolájának köszönhetjük, hogy nem utul meg minden hibájával a fordításoknak az ő működése előtt letűnt rimes prózai korszaka. A *Korhely király* prózai részét Molnár Ferenc fordította a verses részhez méltó gondossággal. A darabnak szép sikere volt. Mulatságos a meséje, színes a muzsikája s a szereplők valamennyien jól megállták helyüket. *Krémer* pompás humorral játszotta a papushós királyt; kedves alakítás volt *Leóvén* pénzügyminisztere; *Sugár*

Aranka, *Parlagi* Kornélia és *Sárosi* Paula szép énekének, temperamentumos játékának nagy hatása volt; *Havasi* Szidi mulatságos királynéje, *Faragó* Ödön s *Virágváti* derős alakítása, *Környei* éneke érdemel még dicséret fölémlítést. A közönség sokat tapsolt és őszinte tetszéssel fogadta az aréna őszi újdonságát, amely meg fogja csinálni a budai szezonvég telt házait.

** **A Vigszínház újdonsága.** A *Vigszínház* legközelebbi újdonsága, *Hennequin* és *Bilhaud: Szívem* című vígjátéka, mely a jövő héten kerül bemutatásra, már a harmadik újdonság, amelyet a *Vigszínház* az évad első hónapjában előad. A szerzők külön-külön már több művelkel szerepeltek a magyar színpadokon, mint írótsárok azonban ezuttal jelennek meg először. *Bilhaud* a *Tata-Toto* librettistája; *Ki?* című újdonságát is nagyon jól fogadták. *Hennequin* egész seregére tekinthet vissza már a sikereknek. A *Családi öröme* és *A helyettes* című vígjátékai sokáig szerepeltek a *Vigszínház* műsorán. A *M'amour* a párisi *Palais-Royal* színházban került színre és a tavalyi évad legsikeresebb újdonsága volt.

** **A Magyar Zeneegyesület új elnöke.** A *Budapesti Magyar Zeneegyesület*, mely tudvalevőleg tizenhat év óta a Magyar Zeneiskola fenntartója, a hónap 14-én tartott közgyűlésén elnökül *Lung György* székesfővárosi tanácsost az *Országos Magyar Dalos-egyesület* elnökét választotta meg. Titkár lett *Kereszty István*, pénztáros *Riedl Nándor*, ellenőr *Ruzitski György*, alelnökök *Kriegner György* és dr. *Parall* Ferenc maradtak.

** **A Kisfaludy-Színház szubvenciója.** Ez a cím, amely a *Kisfaludy-Színház* fennállása óta időszakonként mindig visszatér, ismét kísért. A fővárosi közoktatási bizottsága holnap délután tartandó ülésében fog ezzel az ügygyel foglalkozni. *Bokross Károly*, a színház jelenlegi igazgatója 12.000 korona szubvencióért folyamodott a fővároshoz. A tanács a kérelmet elutasítól fog terjesztette a közgyűlés elé, de a közgyűlés nem határozott benne, hanem visszautalta a közoktatásügyi bizottság elé. *Bokross* igazgató az utóbbi időben főleg arra törekszik, hogy az óbudai munkásnép között terjessze a magyarosodást, s e végből a munkások között rendkívül kedvezményes (80dárú) utalványokat osztogat, s repertoárjában kivált magyar népszínművek szerepelnek sűrűn. A III. kerület magyarosodása érdekében kéri *Bokross* a szubvenció megszavazását; kérése megérdemli a méltánvólást, mert működésével hivatást teljesít.

** **A Népszínház két eredeti újdonsága.** A *Népszínház* ezidei bemutatónak a sorozata két eredeti újdonsággal nyílik meg: egy operettel és egy népszínművel. Az operett *Béldi Izor* és *Fejér Jenő Katalin*ja, melynek próbái a szezon kezdete óta folytak s melyben a női szerepeket *Küry Klára*, *Hejgyi Aranka* és *Bojár Teruska* játszzák. Hangszerelés, rendezés, kiállítás tekintetében minden megtörténik a végre, hogy a színház emez első operett-újdonsága olyan nagystilű legyen, amint a mű zenéje s a darab szövege egyaránt megkívánja. — A népszínmű *Abonyi Arpad*nak, a kiváló írónak nagy ambícióval írott műve. A darab a tizenkilencedik század elején, 1711-ben a *Rákóczi-világ* után a háromszéki Mikola községben játszák s innen van címe is: *A mikolai bíró*. A cselekmény háttere mindennapi történelmi s a szerző inkább népies színműnek, semmint a megszokott értelemben vett népszínműnek szánta. Helyenkint erősen drámai, de tulajdonban vidám hangulat lengi át a darabot, melynek hősnőjét *Blaha Luiza* asszony ábrázolja, egy egészen az ő temperamentumához szabott szerepben. Az operettből és a népszínműből párhuzamosan folynak mindennap a próbak, úgy hogy a Népszínház egész személyzete folyvást foglalkoztatva van s igazi becsvágygyal törekszik mind a két hazai műnek teljes érvényre juttatására.

** **Barsescu Agatha betegsége.** Adtunk hírt róla, hogy *Barsescu* Agatha kisasszony, az ismert román származású német drámai művésznő, *berlini* vendégszereplése közben megbetegedett úgy, hogy kénytelen volt vendégszereplését félbeszakítani. *Berlini* újságok szerint a művésznő betegsége olyan komoly természetű, hogy hosszabb ideig kénytelen lesz távol maradni a színpadtól. A *Berliner Theater* melyben a művésznő vendégszereplést, betegsége való tekintettel feloldotta további vendégszereplési kötelezettsége alól.

** **Tűz a színpadon.** A bécsi udvari Operában a *Trisztán és Izolda* tegnap esti előadásán *Mildenberg* kisasszony játszotta Izolda szerepét. A második felvonásban az utasítás szerint táklyát forgat meg a leje körül. Néhány szikra ráhullott könnyű ruhájára és meggyújtotta. Könnyen veszedelem támadt volna, ha *Huggermann* asszony oda nem ugrik és a ruha aljára taposva, el nem oltja a tüzet.

** **A német színházi ügynökségek.** A prozsa kormány szakértekezletet hívott össze a német színházi és varieté-ügynökségek rendezése tárgyában. Az értekezlet törvényt dolgozott ki, amelyet a birodalomgyűlés elébe fognak terjeszteni.

A Svihákok sikere Berlinben. A berlini Friedrich-Wilhelmstädter Theater előadta Ziehrernek, a Svihákok (Der Landstreicher) című operettjét, amely az idei nyáron a Városligeti Színházban került bemutatásra. Az operettnek tényes sikere volt. A Svihákok az idei évad során a Magyar Színházban is előadásra kerül.

Eredeti premier Kolozsvárott. A kolozsvári Nemzeti Színház szombaton bemutatja Sejródi János helybeli szerzőnek A két göbő című népszínművét.

A leálcozott Leoncavallo. Carlo Zangarini, olasz poéta, a bolognai I Resto del Carlino című újságban cikket közölt, melyben a Leoncavallo operaszövegeiben való társszerzőségről nyilatkozik. A cikk nagy feltűnést keltett, mert eddig általában volt a hit, hogy Leoncavallo egymaga írja operaszövegeit. A cikkre Leoncavallo elismeri, hogy Zangarini próbaképpen vele dolgozott a Zaza szövegekön, de neve nem került a színpadra, mert a Zaza francia szerzői csak őt magát akarták elismerni a szövegek szerzőjének. Egyébiránt, védekezve Leoncavallo, ő jól megfizette ifjú munkatársát. Zangarini ennek ellenében azt állítja, hogy a Zaza szövege, kivételével az első felvonásnak, egészen az ő műve. Megengedte Leoncavallo, hogy elhallgassa az ő szerzőségét, de csak azért, mert Leoncavallo megígérte neki, hogy legközelebbi új dalművével őt fogja választani munkatársának és így fogja ismertté tenni nevét. Zangarini egész joggal azt hitte ezek után, hogy Leoncavallo őt fogja megbízni a Berlini Roland (Leoncavallo) német császár által megrendelt operája szövegeknyvének a megírásával.

— Ugyilátszik azonban — írja a fiatal poéta, — Leoncavallo a Rolandra névze is olyan szerződést kötött, amelynek következtében egyedül ő maga szerepelhet mint szerző, legalább azt írta nekem nemrégiben, hogy valaki mást és nem engem biz meg a dalmű verseinek megírásával... Ugyilátszik, hogy Leoncavallo valamennyi dalművének szövegíróival így bánt s elhallgatta neveiket.

A Leoncavallo-Zangarini-ügy, mint megjegyeztük, nem kis feltűnést kelt Olaszországban.

Tricoche és Cacolet. Alig van francia bohózat, amely olyan kedvesre tudott volna vergődni, mint Tricoche és Cacolet. A népszerű társaság annak idejében bejárta az összes színpadokat s mindenütt a megünásig agyon átszóttak. A nagyszerű francia bohózatot most egy berlini színház, a Thalia-Theater kiadta az idők során bemehosodott sirjából s feleleveníti — új átdolgozásban. Ez az új átdolgozás az, amiről voltaképpen megemlékeztünk a jó Tricoche és Cacoletról. A berlini színház új átdolgozása szerint ugyanis a jó Cacolet meghal, már tudniillik ebben a formájában. De újra feltámad, még pedig egy csinos fiatal hölgynek a formájában. akit a darab végén Tricoche ur otár elé vezet. Szegény jó öreg Cacolet, ki hitte volna, hogy rajta egyszer még ilyesmi is megeshetik!

Huszártiszt színműről. A bécsi Deutsches Theaterben az idei évad során, legalább ami szerzőjének a személyét illeti, nagyon érdekes újdonság kerül a deszkákra. A darabnak, amelyről szó van Diebstelen kösök a címe s egy — huszártisztnek a tollából került ki. Sudermannnak a Nemzeti Színházban is bemutatott Moritur című színpadi művéhez hasonlóan, három egyfelvonásos kis darabból van összeírva, amelyek közül az első Arábiában, az utolsó a napoleoni háborúk idején történik. A darabot a hamburgi színház is előadta előadásra.

A párisi színésznők és a kormányozható léghajó. Jules Chancel a párisi Figaróban cikkeskét ír a párisi színésznőkről, akik most valóságos hajtóvadást tartanak a — kormányozható léghajóra. Santos Dumont ismeretes kísérletei óta ugyanis némi remény csillag le meg a legkétekedőbbek szívében is, hogy sikerüljön tal a levegőben való repülés nehéz problémáját megoldani s a színpad csilagai máris azon vannak, hogy ezt a — reklám céljaira felhasználják. Páris színházi szépségei közül mindegyik az első szeretne lenni, aki a kormányozható léghajóval felszáll a levegőbe s akár fölön orrocskákka! kiszimatolják, hogy ezzel a problémával foglalkozik, elárastják illatos levélkékkel amelyekben az első felszállás dicsőségének a megosztatásáért rimáncokdók. Az illető feltalálók a veszedelmes ostromnak természetesen nem képesek ellentállani s mindegyikük már biztosított róla egy-egy párisi reklámdus színházi szépséget, hogy okvetlenül őt és nem a vetélytársnőjét fogja felröpíteni a magasba kormányozható léghajóval. Most már csak az a csekélység van hátra, hogy az illető feltalálók a kormányozható léghajót csakugyan feltalálják!

Salvini Oroszországban. Salvini Gusztáv, a nálunk is megfordult olasz tragikus, újabb oroszországi körútra megy, amelyen Moszkvában Pétervárott, Varsóban és Charkovban fog játszani. A művész estenként négyezer koronát kap. Nem érdektelen, hogy ezt a körutat egy bécsi impresszárió vezeti, aki erre a körútra Sandrock Adélt is elviszi.

Ételított orosz színdarab. A bécsi cenzura beültötte az Izrael fia című oroszból fordított szenzációs drámát. A darab a bécsi Jubileum-színház akarta előadni.

A bécsi Carl-Theater Münchenben. A bécsi Carl-Theater operett-ensembelje a jövő nyáron a müncheni udvari színházban fog vendégszerepelni.

Perosi új oratoriuma. Perosi abbé, az ismert olasz egyházi zeneszerző, akit a pápa tudvalevőleg a Sixtini kápolna karmesterévé nevezett ki, új oratoriumon dolgozik, amelynek Az apokalipsis a címe. Perosi nyilatkozata szerint ez lesz a legkiválóbb zenei alkotása.

Vidéki színészet. Hódmezővásárhelyen tegnap volt a bemutatója Ferenczy Ferenc Rablélek című drámájának. A misztikus légkörben épített darab nagy sikert aratott, ami léképp a Tóvölgy slargit aszszonynak a társulat heroínájának és Rásky Emiliának a jeles fiatal naivának az érdeme, kik Fabián Ella és Fábán Mariska szerepében bravuros alakításokkal vitték diadalra Ferenczy drámáját.

Henschel fuvaros lengyelül. Henschel fuvarost, Hauptmann Gerhardt, híressé vált drámáját legközelebb a varsói udvari színházban fogják előadni lengyel nyelven. A bemutató előadás a szerző is ott lesz.

Hoffmann meséi a Telefon Hirmondóban. A Telefon Hirmondó ma este előzetesnek szórakoztatására a Magyar Királyi Operaház előadását fogja közvetíteni. Előadásra kerül a Hoffmann meséi, Offenbach fantasztikus operája. A Hoffmann meséi épp úgy, mint a Hirmondó összes zenévittelei a legistábbban hallhatók a kagylókön keresztül, s így mindazok, akik odahaza kellemes szórakozást óhajtanak találni, könnyen elérhetik ezt a Hirmondó mai előadásának meghallgatásával. Az opera közvetítése után az este folyamán érkezett legújabb híreit olvastatja fel a beszélő újság, majd annak bevezetével még cigányzene lesz hallható a kagylókön keresztül egészen 11 óráig.

Ahol az orosz cárnak játszanak.

— A compiégnei színház. —

Budapest, szeptember 20.

A cári pár tiszteletére rendezett ünnepek egyik legkimagaslóbb pontja az a színi-előadás, melyet a compiégnei régi várszínházban rendeznek és amelyen a párisi szubvencionált színházak tagjai mellett Sarah Bernhardt és Réjane is közreműködnek.

Ebből az öleletről a Magyar Színpad, Márkus József kollégánk változatosan szerkesztett színházi lapja, érdekes ismertetést közöl erről a színházról.

1832-ben vette meg alapját, írja a Magyar Színpad, a compiégnei színpadnak Lajos Fülöp, kizárólagosan udvari színielőadások tartására. A második császárság alatt az itt időző udvaroknak annyira kedves mulatságokká váltak ezek a színelőadások, hogy még ma is emlegetik az akkor divatos közmondást: „Compiègne revient, si non à ses premières, à ses anciens amours!”

Az első császári ünnepeknél, 1852-ben, nagybőrra csak vigjátékokat játszottak a compiégnei színpad, egy évvel később a párisi Gymnase ensemblejét rendelte Compiègnebe a császári pár, amely alkalommal Augier Emil Philiberteje került színre. Két-három év múlva a kedvelt Augier leszorult az udvari színházak műsoráról és helyet adott Feuillet Oktávnak, az akkori idők legnépszerűbb színműrojának.

Feuillet a császári udvarnál valóságos hához tartozott. Egész talentumát és egzisztenciáját a compiégnei udvari előadásokra bízta, ebben a kis színházban kerültek színre sorra darabjai, többek között a jól ismert Szegény ifjú története is. Ő maga rendezte itt a főuri műkedvelői előadásokat is, melyeken a híres Metternich hercegnő, mint kiváló színésztalented, aratott nagy sikereket. A compiégnei színház házi poétájának: Feuillet-nek emlékirataiból tudunk meg érdekes részleteket a császári és császárné művészi izléséről és hajlandóságairól. A császári csak a komédiát kedvelte, a császárné ellenben rajongott a drámaért és egy szomorujáték előadásánál csak úgy könnyezett, mint akármelyik „bourgeoise” a Porte-Saint-Martin-színház valamelyik szentimentális darabjánál.

Egyik legérdekesebb estéje volt a compiégnei színháznak az a színi előadás, melyet 1861-ben a császári párt látogató porosz király tiszteletére rendeztek. Sardou Intimes és Près de Saint-Gervais című darabjai kerültek ezen az estén színre, az utóbbi darabban a világhírű Dejazet asszony is fellépett — hatvan esztendőskora daéára.

Csodálatos dolog, hogy sok darab, mely először a compiégnei színpadon került színre nagy sikerrel a párisi előadásoknál sorra bukott. Jules Sandeau, Labiche darabjai a compiégnei udvari színházban nagy sikereket arattak és Párisban csúszosan megbuktak. A hivatásos színműrók sikerei Compiègneben egy esomó amateur-írót teremtettek. Így Morny hercege, Mérinée Prosper társaságában, megírta La Corde sensible című darabját, melynek thémáját maga Napoleon adta a hercegnek. A két szerző szintén játszott a darabban, ami cseppet sem csodálatos, hiszen a császárné maga is fellépett egy ízben a kis színpadon, Feuillet: Les Portraits de la Marquise című darabjában.

A compiégnei várszínház kapui hosszú idő és így fényes mult után ma este ismét megnyílnak. Az orosz cári pár tiszteletére rendezett előadás egy estére újra feltámasztja a compiégnei szép napokat, melyekhez oly sok értékes művészi emlék fűződik.

MŰVÉSZET.

□ **A szegedi iparművészeti kiállítás.** A Szegeden rendezett és e hónap 8-ikán megnyílt első vidéki iparművészeti kiállítás igen sokan látogatják. Holnapután, vasárnap rendezi a kiállítási bizottság második ismeretterjesztő előolvasását. A előolvasást Horti Pál tanár tartja a szecsszifórol.

□ **Művészeti kiállítás.** Az első magyar női festőiskola, melyet Karosusky Bertalan és Tolnay Ákos alapítottak, a tanítványok műveiből kiállítást rendezett az intézetnek Városligeti Iasor 22. szám alatti helyiségében. A kiállítás, melyben olajfestmények, pasztellek, rajzok és vázlatok vannak, holnap, szombaton délelőtt tíz órakor nyílik meg és október elsejéig bárki ingyen megtekintheti. A látáron igen szép, oleső és előadó művek is vannak. A kiállítás bezárása után nyílik meg az új iskolai év.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

□ **Archeológiai előadás.** Dr. Récsény Viktor, az ismert archeológus e hó 24-ikén délután 5 órakor a Magyar Tudományos Akadémiában előadást tart néhai Mihály István esperes bakonyi-szent-lászlói régiséggyűjteményéről, mely csupa hazai leletből áll.

□ **Előzetes eljárás büntvényekben.** Ilyen címen most jelent meg Miskolczy László államrendőrségi tisztviselő büntetőjogi munkája, mely a büntpreket előkészítő közigazgatási tisztviselők számára készült. Szerencsés szerkesztésénél fogva nemcsak a rendőri teendőkkel foglalkozó közigazgatási tisztviselőkre és csendőrségre nézve nélkülözhetetlen, de hasznosul forogtatni az ügyvédek, ügyészségi megbízottak, körjegyzők és községi előjárók is. A művet az államrendőrség főkapitánya Rudnay Béla, a hatóságoknak a tisztviselőinek igen melegen ajánlja. Megjelent az Athenaeum részvénytársaság kiadásában. Ára 3 korona 60 fillér.

□ **Pályázat lírai költeményre.** A Petőfi-társaság a gróf Gyulay-alapból pályázatot hirdet lírai költeményre. Jutalom 300, azaz háromszáz korona. Díjazásban csak irodalmi becseslő bíró mű részesülhet. A pályaművek idegen kézzel tisztán leírva, befüzve s a szerző nevét rejtő jellegű levélkével ellátva, ez évi december utolsó napjáig a Petőfi-társaság titkári hivatalába (Budapest, IV., Bastya-utca 11.) küldendők.

□ **Marion.** (Versek. Írta: Herczeg Jenő.) Egy fiatal lírikus első kísérlete ez a kötet. Csupa érzelmes dal, a családotti szerelem és a szenvedés megható panasza. Alázatos szerénység, keserűség érzik e költeményeken, ugyanakkor, hogy némely helyütt túlságosan is őszinte. Vannak érzései, melyek nem érdekeltek verstormát. De tehetsége kiválasztja a banális érzések és gondolatok tömkelegéből, ami megénekelni való, technika kétsége is erősödik, erre vall az a biztató kezdet, amelynek sok szép nyoma van a poéta ez első kötetében.

□ **Ésszerű nyelvtanítás.** Aloncy Roland nagy szakudásra való értekezést írt ezen a címen a középiskolai tanulóknak számára készülő német, francia, angol és latin nyelvtanokról. A munka Nagyváradon jelent meg. Láng József kiadásában.

SPORT.

* **Nemzetközi kerékpárverseny Újvidéken.** Szeptember hó 29-ikén nagy nemzetközi kerékpárverseny lesz Újvidéken, melyre Mayer József titkárnál lehet nevezni. A sprint-versenyre eddig is több kiváló sportember jelentette be részvételét, így: Beimker, Bihari, Herczeg, Husztoics, Pécsi, Antal, Hirsch, Simó. A bajnok-versenyben biztos indulók Szarits (Szabadka), Bartos (Újvidék), Papp Ferenc, Schvarec, Simo, A. Katzer. Az Emlék-díjért három bajnok mér össze erejét, u. m. Beimker, Bihari, Herczeg; nagy finnek várhatóak a végüljedőlemben. Nevezni lehet 28-ikáig.

* **Bécsi lövészversenyek.** A holnapi programm egyike a legsilányabbaknak, melyek valaha düllőre jutottak a turon. Sikverseny nincs is kiemelkedőbb számú, hanem a 6000 koronás szeptemberi gátverseny köré csoportosulnak a többi programszámok s a sik futások elítje egy 4000 koronás Espoir nevű előadóverseny, meglehetősen jó kétevesek részvételével. Cavatina, Vig, Lucie mindenesetre olyan lovak, melyek szép finisht produkálhatnak, míg a a szeptemberi gátverseny crackjei közül Corelli II, Csillag, Philosph és Akárhogy a legkomolyabb crackek. Az államdíjat alig vesztheti el Passepartout. Ime típjünk:

I. Aventure—Carlinchen

II. Product—Vieux Garçon

III. Cavatina—Lucie

IV. Passepartout—Maculani

V. Taxis-istálló—Philosph

VI. Godiche—Bergeret

VII. Csokosasszony—Dreher-istálló

* **A Derby.** Az első teesce, a jövő év legelső Derby-listája már megjelent s érdekesen klasszifikálja, egyelőre természetesen csak theoriban az idei kétevesek talentumát. Favoritok 8-szoros pénzsel: Gyalár, Ladon, Count Moritz. 10-szeresen áll: Belvedere, Mayor, Llubar, Nunquam dormio, Sardou és Kagall.

... A Prince of Wales handikap. Az őszi meeting egyik legszebb versenyére, a Prince of Wales handikapre nem kevesebb mint 44 nevezés érkezett be. Érdekesebb nevek a listán: Nero, Haiderose, Per Butters, Diadal, Atilla, Selló, Rose S., Mindegy, Patron, Alfréd stb.

... A bécsi lövészverseny eredményét minden más organumot megelőzve, ezúttal is a Telefon Hirmondó utján tudhatja meg a budapesti sportközönség, mert a Telefon Hirmondó kiküldött tudósítójának telefon-jelentései még a versenyek tartama alatt, nevezetesen két futamoknál részletes eredményt olvastat a versenyek lefolyásáról. Így az első két futam eredményét fél 4 órakor, az első négy futamot fél 5 és az összeredményt 6 óra tájban felolvastatja a beszélő újság szerkesztője, kétszeres riadójellet híván fel erre az előfizetők figyelmét.

Nyiltér.

REINITZ és FIA

cs. és kir. fűh. udvari és kamarai szállítók eddig Dorottya-utca 4. sz. Kalapüzletük

József-tér 14. sz. alá (Nádor-teret sarkán) a Magyar Államok Takarékpénztár új palotájába helyezték át.

Grác! Szanatorium Grác!

Meerscheinschloss

idegbetegeknek, üdülőbetegeknek és morfiumbetegeknek. Legjobb gyógyberendezések, kombinált villamos fürdő, hideg és meleg gyógyfürdő, kádfürdő, vízkezelés és más individuális tápláló-gyógyászat. Képes prospektusok ingyen.

(Az e rovat alatt közöltékek nem tartalmat, sem alakját nem felelős a szerkesztőség.)

TAVIRATOK.

Mac Kinley temetése.

Kanton (Ohio), szeptember 19.

Ma helyezték örök nyugalomra Mac Kinley hűlt hamvait. A temetés előtt Mac Kinley házában rövid gyászistentisztelet volt, azután átvitték a koporsót a methodista-templomba, a hova Mac Kinley istentiszteletre szokott járni. A gyászmenetben résztvevő Roosevelt elnök, a miniszterek, a táborszökök és a tenger-nagyok.

New York, szeptember 20.

Midőn tegnap délután az óra három ütött, egész Amerika, az Atlanti Óceántól a Csöndes-Tengerig, teljesen elnémult: ekkor temették Kantonban a meggyilkolt elnököt. Öt percig valóságos elállott az Egyesült Államok lélegzete. Minden gőzös, minden vasút, minden kocsi megállt. A munka megszűnt. Impozáns volt a Broadway képe. Nagy oszond. A férfiak leveszik kalapjukat és szemüket a földre szegezve állnak. A nők sirnak. Minden munka szünetelt. A műhelyekben letették a szerszámot, az imént még zajos üzletekben némaság honol. Sokan le is térdeinek az utcán és hangosan imádkoznak. Mindenki gyászruhát visel és mindenütt ibolyát látni, az elhunyt elnök kedvence virágát. Pont félháromkor jelzik, hogy Kantonban a temetési szertartás megkezdődött. Minden harang megkondul, a kocsiközlekedés megszűnik, a villamos kocsik megállnak a magas kőtérsíneken. Az egész várostra gyász borul. A munka és a forgalom mindenütt szünetel. Három óra után öt percig itt is mintegy megdermedve állnak az emberek az utcán és csak az öt perc letelte után költözött ismét lüktető élet a városba. A Herald Squaren vagy 75.000 ember gyászol isten szabad ege alatt. A mély oszondt csak az asszonyok zokogása töri meg.

Kanton (Ohio), szeptember 20.

Roosevelt elnök tegnap este visszautazott Washingtonba.

Capo d'Istria, szeptember 20. A tartománygyűlés mai ülésén a Quietó folyó szabályozásának tárgyalása alatt az elnök kiüritette a karzatot, mert a hallgatóság a horvátul beszélő Trinajsics képviselőt lármájával félbeszakította beszédében. Azt az indítványt, hogy Pólában olasz leányliceumot állítsanak, elfogadták.

Róma, szeptember 20. Róma felszabadosításának évfordulója alkalmából Colonna herceg, Róma polgármestere üdvözlő táviratot küldött a királynak, aki erre a következő választ küldte:

Az az üdvözlő, amelyet én nekem a főváros nevében a hazafias ünnep alkalmával küldött, nagy örömet szerzett nekem. Az örök város iránt érzett élnék vonzalmammal viszonozom az üdvözlést és nagy súlyt vetek arra, hogy a mai napon biztosítam, hogy szívesen viselem virágzását, amely elválaszthatatlan Olaszország virágzásától.

Kopenhága, szeptember 20. Az angol királyi pár, az özevgye cárné és a dán királyi családnak több tagja ma délelőtt az Osborne-yachtal a svéd-norvég király látogatására Helsingörből Helsingborgba ment.

Ollekező császárok.

Pétvárnak, szeptember 20. A cár e hónap tizenharmadikán táviratilag értesítette a narvai dragonyosereget, hogy főnökévé a német császárt nevezte ki és egyúttal annak a meggyőződésének adott kifejezést, hogy a narvaiak ősi hagyományait követve, méltóknak fognak bizonyulni a cár bizalmának erre az újabb jelére. Vilmos császár táviratot küldött az ezrednek, amelyben azt mondja, hogy a cár barátságának ez az újabb jele nagyon megörvendezte. Meg van róla győződve, hogy ez az új kapocs, amely őt a dicsőséges orosz hadsereggel öszefűzi, arra fog szolgálni, hogy a két hadsereg lefejezhetőségének ősi tradícióit fenntartsa és megerősítse.

Német pénz Oroszországban.

Köln, szeptember 20. Londonból táviratozzák, hogy a Times heves oikben megtámadja a kormányt a 80 millió kölesön miatt, amelyet Németország Oroszországnak biztosított. A Times küzli, hogy a német kormány által befolyásolt német bankok francia pénzügyi csoportokkal együtt, készek egy továbbmenő kölesön keresztülvételére, amelynek segítségével Oroszország megvalósíthatja újabb beruházásait. A cikk hevesen kikel Németország ellen, amelyre Anglia egyáltalán nem számítat akkor, amikor Oroszország is a játékban van. Az angol sajtó általában erősen támadja a kormányt és követeli a délkari háború erélyes folytatását és gyors befejezését.

A khinai bonyodalom.

Hongkong, szeptember 20. Taumu, Kwantung alkirálya és Luukunji, Sanszi alkirálya, akik annak idején reformokat akartak keresztülvinni, levelet írnak az udvarnak Szinganzuba, amelyben tiltakoznak az ellen, hogy az idegenellenes konzervatív párt kezébe ragadta a hatalmat. Hogy felszólalásuk annál nyomatékosabb legyen, mind a ketten beadták lemondásukat.

Danzig, szeptember. Vilmos császár Csou hercegnek a vörös sarend nagykeresztjét adományozta.

A liberalizmus felé.

Páris, szeptember 20. A Havas-ügynökség jelenli Madridból: Rendeletet boosítottak ki, amely a felekezeti és politikai egyesületeknek lélevi határidőt szab arra, hogy beírassák magukat a prefekturákon vezetett jegyzékekbe. Külföldi állampolgároknak, akik ilyen egyesületeknek tagjai, konzuljaiknál is kell jelentkezniük. A sajtó sokat foglalkozik ezzel a rendellel, amelynek célja az, hogy az összes egyesületeket alávesse a törvényeknek.

Köszgadásági táviratok.

New York, szeptember 20. (Terményfőssége.) (Zárlat.) Gyapot: New Yorkban helyben 8 1/4 (8 1/4). szept.-re 7.83 (7.73). December-re 7.84 (7.75). New-Orleansban helyben 8 1/4 (8 1/4). — Petrolum: Stand white New Yorkban 7.50 (7.50). Stand white Philadelphianban 7.45 (7.45). Refined in Cases 5.60 (8.50). Credit Balances at Oil City 1.25 (1.25). — Zsír: Western steam 10.65 (10.15). Rohe és Brothers 10.85 (10.40). — Tengeri irányzata gyenge. — Szept.-re 63 1/4 (63 1/4). Decemberre 63 1/4 (63 1/4). — Májusra 64 1/2 (60 1/2). — Buzsa irányzata tartott. — Píros ősz helyben 76 1/2 (77 1/2). Szeptemberre 75. — (74 1/2). Októberre —. — (—). Dec.-re 76 1/4 (76 1/4). Májusra 80. — (80.). Gabona szállítási díja Liverpoolba — 1/4 (— 1/4). — Kávé: sair Rio 7. sz. 5 1/2 (5 1/2). Szept.-re 5. — (4.85). Decemberre 5.20 (5.10). — Liszt: Spring Wheat ceárs 2.80 (2.80). — Cukor: 3 1/4 (3 1/4). — On: 25.20 (25.25). — Réz: 16 1/2 (16 1/2). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, szeptember 20. (Terményfőssége.) (Zárlat.): Buzsa irányzata tartott. Szept.-re 69. — (68 1/4). Dec.-re 71 1/2 (71. —). Tengeri irányzata igen tartott. — Szept.-re 66 1/2 (68 1/2). — Zsír: Szeptemberre 10. — (9.80). — Októberre 10.17 (9.70). — Szalonna short clear 9.35 (9.80). — Sertészsír: Szeptemberre 14.85 (14.80). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ Az októberi esküdték. A budapesti büntető-törvényszéken ma délelőtt tizenegy órakor Zsitvay Leó elnökölésevel folyt le az esküdtbírák kisorsolása októberre. Rendes tagok lettek:

Ursich Dezső gyógszerész. Horváth Béla mérszáros és földbírók. Kovács Mihály asztalosmester, Kókay Lajos könyvkereskedő, Löwy Károly sertéskereskedő, Rosconi Viktor háztulajdonos, Radanovics Gyula borkereskedő, Rochonff Károly gyári tisztviselő, dr. Heidberg Tivadar gyáros, II. Krumpolz Mihály cseréplédmester, Birnbaum László kenderkeres-

kedő, Behringer Matyás vendéglős, Kovács Mihály háztulajdonos, Németh Károly Géza vegyeskereskedő, Benedek Frigyes műszerkereskedő, Löwenstein Antal sütőmester, Havel Károly gyáros, Holitscher Róbert műipőtt, Hecht Abraham háztulajdonos. Bauer Matyás szabómester, Frisch Béla divatúrós, Dulóska György hentesmester, Fürst Tivadar vendéglős, Kanyó Sándor háztulajdonos, Ebner József magánzó, Grünwald Mór háztulajdonos, dr. Képpess József ügyvéd, dr. Gábori Ignác orvos, Grunovszky József vendéglős, dr. Tóth Béla ügyvéd.

Helvétsek esküdték lettek: dr. Pető Gyula geológus, Rebenwurz Samu hentes, Deutsch Adólf nyomdátulajdonos, Horn Lajos Frigyes főkönyvelő, Heves István műszerész, Schickedanz Albert tanár, dr. Mangold Lajos tanár, Eisner Dávid kereskedő, Korn Dávid kereskedő, Neumann Frigyes kereskedő.

Október hóban a következő sajtó- és esküdtzéki tárgyalások lesznek:

Október 8-án: Esküdtzéki tárgyalás Szalma András gyilkossági bűnygyében. — 11-én: Esküdtbíróági tárgyalás Jurák Pál szándékos emberölés kísérlete miatti bűnygyében. — 14-én: Kovács Kálmán szándékos emberölés kísérlete miatti bűnygyében esküdtzéki tárgyalás. — 17-én: Erdős Sándor szándékos emberölés kísérlete miatti bűnygyében esküdtzéki tárgyalás. — 19-én: Sajtó-esküdtzéki tárgyalás Sándorfi Ede rágalalmazási bűnygyében. — 22-én: Törvényszéki iőtárgyalás Sztrék Károly, továbbá Czako Károly rágalalmazási bűnygyében. — 24-én törvényszéki iőtárgyalás: Fényes László, Löw Náthán, Révész Béla rágalalmazási bűnygyében. — 26-án törvényszéki iőtárgyalás: Hatsék Géza, továbbá Pucher József és Gunszt József, végül Gál István rágalalmazási sajtópőreben. — 29-én törvényszéki iőtárgyalás: Liptai Károly rágalalmazási sajtópőreben. — 31-én törvényszéki iőtárgyalás: Grossberg Lipót, Gábel Jakab és Grossberg Jakab rágalalmazási és becsületérséti bűnygyében.

§§ A kolozsvári rendőrség pőre. Kolozsvárról táviratozzák: A bíróság az esküdték verdiktjére Pap Sándor volt rendőrt halált okozó súlyos testi sértésért és súlyos testi sértésért tíz évi fegyházra és Kilyén Dénes volt rendőrt hét évi börtönrre ítélte.

Szerkesztői üzenetek.

— Kéziratokat nem adunk vissza. —

LIII. Pontosan, miként ez egy naplóíró leányhoz illik, beszállítja nekünk a szimptomákat s most már állapítuk meg mi a helyes diagnózist. Nagy és nehéz feladat, de megbirkózzunk vele. Olvassuk, hogy kegyed, kisasszony kapott

1. egy tájképes levelezőlapot,
2. egy őszi rózsát s
3. másnap éjjeli zenét.

Mit jelent ez? — kérdezi most némi ravaszsgágal. Mert nagyon valószínű, hogy a választ elkészítette már a kérdésre s csak írásos bizonyítékot akar a csalhatatlanságáról. Jó, gondoljunk a legrosszabbra szerelemről van szó. Meg van ezzel elégedve? Ha nem, akkor prózai módon is megmondhatjuk a három pont okát és jelentőségét. Hogy a tájképes levelezőlapot küldte a lovag, az arra vall, hogy van kedve és ráérő ideje e drága divat-szeszely kielégítésére. Az őszi rózsza izlést és kellő gyöngédséget sejtet. Az éjjeli zene pedig talusi szokás. Szép szokás, de minden jelentőség nélkül való, patriarkális, csöndes vigasság. Ezek alapján tehát beírhatja a naplójába, hogy egy ur udvariasan viselkedett, figyelmes is volt, de hogy szerelmes lenne, bizony ez nem tűnik ki a három pontból. A naplóba nyugodt, egyszerű mondatokat írhat hát továbbra is, óvakodjék a gyakori főkiáltó- és gondolatjelek használatától és kerülje lehetőleg az — ah ... meg az óh ... szöcskákat. — Ami a másik kérdését illeti, a háziörvos téved, ha azt hiszi, hogy lírai versek olvasásával elő lehet segíteni a soványított kura hatását.

36978. Az egyes színházaknál és az Akadémia titkárságánál számon tartják ezeket s az érdeklődőknek megmondják.

B. M. Két t-vel kell írni s ez alól semmiféle kivétel nincs.

L. E. Az Artisten Zeitungban megtalálja az ügynőskégek címeit, ezek aánhatnak.

Régi előfizető. A pesti zsidó hitközség kórházának intézőségéhez forduljon mindenesetre melikélejen orvosi illetőségű és szegénység bizonyítványt.

R. S. Berzevce. Tévédés van a dologban, az említett intézetnek reális az alapja, szolid és megbízható a vezetése s nem tartozik a megrondszabályozottak közé.

Gizella. A pécsi dalárda elnöke, ha hozzá fordul, szívesen ad erre vonatkozólag ölvilágosítást.

Kiváncos. Jeszér. A cél oly nemes és szép volt, hogy a haragra való okot már elege kizárja. Egyébként aligha lakadt meggyőződésből az a vád, talán inkább ingerültség volt az okozója. Az asszonyi gyöngédség mindenesetre elismithatja a hullámokat.

179938. Azt a kivonatossan közölt teiovaszt dr. Wevner Emil fővárosi orvos (Füred-utca 8.) tartotta, aki szívesen ad ölvilágosítást az abban foglaltakról.

Cs. G. Finne. Csak a kép megtekintése után mondhatja meg valamilyen szakértő.

Inkvizíció. Csak hiteles bizonyítékok alapján tárgyalható. A felsőbb hatóság egyébként majd elvégzi a dolgot.

KÜLÖNFÉLEK.

Ábránd.

A zene szól halk, lágy útemre,
 Az ifjú párok lejtének,
 S a szívem halkán édes álom,
 Merengő ábránd szállja meg.

Mint hajót az őrvény árja,
 Az édes álom visz, ragad
 Reptülünk édes, könnyű táncba,
 Vállamra hull seiyem hajad.

Gyönyör fut át egész valómon,
 Oly végtelen boldog vagyok,
 Ugy érzem, kedvedhez simulva
 A boldogságtól meghalok.

Az álom, ábránd tova szállott.
 A szép zenének vége van —
 Oh mért vagyok a vigadó közt
 Oly bús, oly elhagyott magam.

B. Fehér Jenő.

Távolságok ostromlása.

Budapest, szeptember 20.

A modern közlekedés a gyorsaság jegyében dolgozik. Azoknak az ábrándozó lelkeknek az ideje akik a közlekedés eszközei a postakocsit és vele a patriarkális életet áhitózzák vissza, véggéppen lejárt. Az élet nem mészlik, hanem rohanva fejlődik, a teknika csaknem nap-nap után újabb találmányokkal lepi meg a világot, s a teknika vívmányait különösen a közlekedés fejlesztésére használják fel. A közlekedés gyorsításával természetesen a veszedelem is szaporodna, ha egyidejűleg az azoknak megakadályozására szolgáló intézkedések és óvőeszközök is nem tökéletesednének. Ilyen módon a modern közlekedés évről-évre újabb kísérleteket tesz a vonatok és hajók sebességének a növelésére. Ime néhány jelentős változás az európai közlekedés terén:

Olaszországban, mint Rómából jelentik, most nagy örömmel fogadják a berlin-nápolyi expressz tervét, amelyet Poroszország, Szászország, Bajorország, Ausztria és Olaszország vasutagazgatóságai valószínűleg meg. Ez az expressz az 1953 kilométeres utját harminchat és háromnegyed óra alatt teszi meg. A vonat valószínűleg háromnegyed tíz órakor délelőtt indul Berlnből és másnap este tizenegyedél órakor érkezik meg Nápolyba. Nápolyból indul negyed kilenkor reggel és Berlnbe érkezik másnap este kilenc órakor. Az ut pontosan harmincöt órába kerül tulajdonképpen. Az öt közbeeső állomáson a vonat összesen ötvenkét percet áll és pedig tizenhárom percig Münchenben, négy percig Veronában, tíz percig Bolognában, tizenhárom percig Florenzben és tizenkét percig Rómában.

A podgyászvizsgálat, mint a többi európai expresszvonaton, utközben történik, amivel nagy időpazarlás takarítódik meg és Kufsteinban, Alaban nem kell órákig várakozni. Az olasz kormány Zocchit, a vasutaknak a közmunkák miniszteriumába osztott felügyelőjét bizta meg a Tegeruseeben tartandó konferencián való képviselőtelével.

Angolországban és Franciaországban arra törekednek, hogy az eddigig még gyorsabb közlekedés legyen a francia és angol partok között. A közlekedést Dover és Calais között intéző társaság olyan hajónak a járatását határozta el, amelynek motora a turbinák módjára van berendezve, azonkívül egy válatat olyan hajót készített, amelynek ugyancsak turbina a hajtóereje s ez a hajó nemsokára elkészül. Az új hajók az angol partról harmincöt perc alatt érnek el a francia partot.

A svéd kormány a vasuti közlekedés terén készit elő reformot. Tervszerűen ki akarja szorítani vasutain a gőzerőt, hogy villamossal pótolja. A kezdeményezés tulajdonképpen a stockholmi mezőgazdaságtársulattól indult ki, amely mérnökökből és más műszaki szakértőkből álló bizottságot küldött ki Svédország természetes erőinek, főként vízeseinek a tanulmányozására s ez a bizottság terjesztette elő azután azt a tervet, amely ezeket a természeti erőket javasolja felhasználásra a vasutaknak villamos üzemre való átalakításához. Ez a bizottság a maga pontos számításait is megtette, s ennek alapján jó lélekkel biztatja a kormányt az átalakításokkal járó áldozatokra, mert ezek a reform utján bőségesen meg fognak térülni. A javaslat a részletekbe is beleboacsátkozott már, s a most szokásos némely hosszú vonatok helyett, amelyeket két-három lokomotív visz, nagyszámú kurtább vonatokat ajánl. A kérdés már a legközelebbi ülésszakon szoba kerül a parlamentben, s hír szerint a szomszédos Norvégiában is nagy a hajlandóság a hasonló villamos berendezésre.

Berlinben is mind jobban foglalkoznak a vasutaknak villamos erőre való berendezésével. A berlini általános villamos társulatnak az új elektromos gyorskocsikkal végzett kísérletei lényes eredményekre vezettek. A próbánál először is csak kétszáz kilométerre törekedtek óránként, de a legszélsőbb határt még nem puhatolták ki. Egyébként a német kísérleteknél nem éppen a gyorsaság a főszempont, hanem az a törekvés is fontos, hogy az utazó közönség kényelmét fokozzák a lehető legnagyobb mértékben s hogy e mellett azért a legkisebb gyorsaság mellett is olcsóbb legyen a közlekedés a gőzerővel szemben. Az új kocsi körülbelül huszonkét méter hosszú. Semmiféle lokomotívja nincs a vagonoknak, csak mind a két végén egy fülke a vezető számára. A körülbelül eső részt az utasok foglalják el. Háromtengelyű a

kerékszerkezet és mindegyik tengelyhez két-két elektromotor tartozik, amelyek összesen háromezer lóerőt hoznak létre. Világító-, fék- és egyéb szerkezetek egészítik ki a berendezést. A próbauutakat a Schöenberg és Zorsen között lévő katonai vonalon rögtön megkezdik, mihelyt a szükséges felső vezeték elkészül.

Mac Kinley gyilkosa a kinematogrammon. Rendkívül érdekes az a hír, amelyet a Daily Expressnek táviratoznak New-Yorkból. Mac Kinley végzetes kimenetelű látogatásán, amelyet a buffaloi kiállításra tett, nagyban működtek a kinematografok. A képeknek kitűnően sikerült sorozata mutatja, ahogy az elnök a megnyitó-beszédet mondja és amint különböző emberek közelednek hozzá, akikkel kezét szorit. Összes mozdulatai meg vannak örökítve a filmsen, mindaddig amíg a merénylet megtörtént. A mikor ezeket az előképeket néhány nap előtt több előkelő állami és törvényeségi hivatalnoknak bemutaták, a képeken néhány rendkívül fontos felfedezést tettek. A sűrűn összeszorult tömegben, amely Mac Kinley körül hullámzott, egy alak és arc frappáns módon vehető ki: a Czolgosz alkja. A képek első sorozatában az elnök fellép a pódiumra és megkezdte beszédét. Látni lehet, amint egy ember fáradságosan tör magának utat az embertömegben. Különböző emberek, akiket kimélet nélkül félteteszit, haragos arckifejezéssel fordulnak néleje. De ő láradhatatlanul tolakodik előre, hogy áttörje a sűrű emberfalat, ami sikerül is neki. Akkor egy pillanatra megáll és sejtelen nélkül fordítja egész arcát a fotográfáló gép felé. Aztán tovább taszit és furakodik amíg közvetlenül az elnök elé ér. Még egy képen van meg a Czolgosz alakja Itt nagyon izgatottnak és feldúltak látszik. Derby-kalapját a szemére lökték, és ő hirtelen megigazítja. Aztán vadul körülnéz és tekintete olyan benyomást tesz mintha valakit keresne a tömegben és valami jeladásra várna. Sok ezer ember alakja került a képekre, amelyek oly kitűnőek, hogy a rendőrség nagy hasznát veszi a nyomozásnál.

Az elnök irásztala. A washingtoni Fehér Ház legértékesebb relikviája az az irásztal, amelyet közel egy félszázad óta az Egyesült-Államok elnökei használnak. Az asztalba be van véve az elnökök neve és az az idő, amíg a kormányzat élén voltak. Az asztalt Viktória angol királynő ajándékozta az elnökök egyikének. A Resolute nevű angol hajó fájából készült. Ezt a hajót küldték ki, hogy az elvesztett Sir John Franklint felkutassa. A hajó a jég közepén szorult és ott is maradt. Egy amerikai bálnahalszagnak sikerült 1856-ban a Resolute-t a jégből kiszabadítani és az Egyesült-Államok elnöke és polgárai visszaadták az angol királynőnek, mint „a barátság és jóakarát öszinte jelét”. A hajót aztán szétszedték és a fájának válogatott darabjaiból készítették az irászt-

REGÉNY.

TÜZZEL-VASSAL.

Írta: SIENKIEWICZ HENRIK.

(30)

Skrzetuski mellé állottak az árcocok előtt és rettenetes csatát vívtak. Mintha a kapitányuk ereje szállt volna beléjük is. Skrzetuski valóságos csodákat művelt. Arcáról csurgott a vér, balvállába két tatár nyíl fúródott és ő harcolt rettenthetetlenül s vér fakadt a kardja sűbintása után és sorra hullott előtte az ellen. Mint a villám járt a kardja, mindkét kezében egy-egy s néha hátrálni is akartak már előle a támadók, de az utánonk jövők visszaszorították őket.

Az óriás, aki a csorda vezérének látszott, biztos távólból kiáltozott.

— Elve fogjátok el! A kapitány elé visztek.

— Add meg magad! — kiáltották mások.

— Majd csak az istennek! — felelte Skrzetuski és mintha az ur valóban magához hívta volna őt: elsápadt, elejtő a kardját és végigterült az előtte fekvő halottakon.

— Atyuska, atyuska! — kiáltozott kétségbeesetten az őrmester és egy pillanat múltán szét-hasított fejjel hullott le ő is ura mellé.

XL

A füstös irodában ketten ültek: Sahar Fülöp, az irnok és Tataresuk, a csehrini kozáktábor idészokkott parancsnoka. Favederben állott előtők a pálinka, nagyokat ittak belőle és halkán beszélgettek.

— Ma ülnek tanácsot az urak, — mondotta Tataresuk. Csak a kapitányra várnak és Tuhaj bejre, aki Chmielnickijel Basavukba ment az ott kóborló tatároktól. A vár udvarára hívták

össze a gyűlést, a főemberek már mind ott vannak. Estére már tudni fogjuk, hogy mint állunk.

— Szép história, mondhatom. Még pörül járhat?

— Hát bizonyos vagy benne, hogy számomra is jött irás?

— A saját szememmel láttam, hiszen magam adtam át a kapitánynak. Három levelet találtak a lengyeleknél; egyik a kapitánynak szólt, a másik a fiatal Barnabásnak, a harmadikon a te neved ékeskedett.

— Ugyan ki irhatott nekem?

— A kapitány levélét a herceg maga irhatta, mert az ő peesétjét láttam a borítékon. A tiedről mitsem tudok.

— Ussön belé az istennyilla!

— Mért káromkodol? Ha a levélből nem az derül ki, hogy a lengyelekkel tartasz, akkor nem lesz semmi bántódásod. Ugy látszik, bünsőnek érzed magadat.

— Nem vagyok én bünső semmiben!

— Azt hiszem, hogy a kapitány meg fogja semmisíteni mind a három levelet, mert különben neki is igazolnia kell magát. Hiszen ő is kapott irást. Mindazonáltal jó szívvel tanácslom, hogy ha nem egészen tiszta a lelkiösmereted, hát inkább menekülj innét!

— Menekülnék én, de merre? Mindenütt örök állanak! Innen ugyancsak a hal, meg a márdár juthat el.

— Hát bujj el valahol.

— A föld alatt is rám találának.

— Hát akkor idd le magadat. A részeg ember semmit sem érez, részeg fővel te se fogsz félni.

— Majd így teszek. És bátha semmi rossz sines a levelemben? Hiszen nem követtem el árulást és ellensége vagyok a lengyeleknek! Csak az a fogoly lengyel be ne feketítsen a tanácsban.

— Attól ne félj, derék ember az. Már jártam ma nála, bekentem balzsammal a sebeit és pálinkát csurgattam a torkába. Meg is gyógyul,

aminek örülök, mert ha lengyel is, de jeles vitéz! A khortycarak azt beszélük, hogy úgy aprította a tatárokat, mint a répát.

Dobpergés hallatszott. Tataresuk ijedten ugrott fel, mert ez a tanácskozás kezdetét jelentette. Kétségbeesett mohósággal kiitta a vederben maradt egész pálinkát, aztán az irnokkal együtt a tanácsba indult. Ezt a Hasszán basáról elnevezett külvárost csak egy sánc választotta el a vártól, amelynek hatalmas, felül ágyakkal megrakott kapuja egyenesen idenyílt. A külvárosban az irnok viskóján s néhány zsibárosbóden kívül csak hatalmas fészerek és fabódék állottak, amelyekben a készleteket őrizték. Acsolatlan, faragatlan gerendákból rötták össze ezeket az alkotmányokat, amelyeknek nád volt a tetejük. Ezekben tartották időnként a vásárokat is, itt kereskedtek a tatárok és az oláhok bőrökkel, szövetekkel, fegyverekkel és főként borral, de a vásár napja ugyancsak ritka volt, mert az eladók is, a vevők is jobbára rabolni jártak. Csapzések is akadtak a fészerek között szép számmal, amelyekben a moesos padlón, a kiloesant pálinkában, szemében és kátrányban félhullat heverték a részeg kozákok. Akiiket az ital gőze csak elkábított, azok vad táncot jártak, orditoztak, s csókolták vagy püfölték egymást. Ha azonban harcra került a sor: kiürültek a csapzések, s a legállatiasabb tatár is józan maradt, mert a részegséget halállal büntették. Most a rendesnél is több ember tolongott az utakon, amelyet betöltött a ki nem égett pálinkának, a kátránynak, a füstölt halnak és a lóboróknak az orrfacsaró bűze. Sachar és Tataresuk a tömeg közé vegyültek, amely a vártér felé sodorta őket. A kapitány rettenetes aggodalomban haladt át a sánc-árok hidján s borzalommal tekintgette a kozákkaszárnyak felé. Harmintyole hatalmas fafészereben laktak a kozákok, zászlójankint egy-egy házban, amelyeket az ukrániai városokról neveztek el. A tér egyik sarkán állt a tanácsház, ahol a parancsnok elnöklése alatt gyülekeztek a főemberek, míg a nép a szabad ég alatt gyüle-

talt, amelyet az Egyesült-Allamok elnökének ajánlott fel Viktória azért az udvariasságról, amelyet az amerikai nép a Resolute visszaadásával tanusított. Most az asztalra új nevet vének, a Mac Kinley nevét . . .

De Wet felesége, mint fogoly. De Wet Keresztély, a híres boer guerrillavezér feleségét újabb Pietermaritzburgba internálták az angolok. Egy újságírónak sikerült hozzáférkőznie s igen érdekes dolgokat tudott meg tőle. De Wetné a közepesnél is alacsonyabb nő. Tizenhat gyermeknek anyja, akik közül két fiu meghalt, hat jó egészségben vele van; a többi nyolc közül egy Paardebergnél esett fogságba, kettő a háború kitörése óta aprjával harcol, egy pedig Ceylonban fogoly. Mikor az angolok felpörköltek De Wetné tanyáját, a bámulatosan erőselekké nő több hónapon át követte nyolc gyermekével tuskón-bokron át lért, mignem fogságba esett s Johannsburgba vitték. Az angolok megengedték, hogy saját kötszégén házat béreljen a városban, de sokat kintózták, mert nem akarta aláírni azt a nyilatkozatot, amelyben az angolok jó bánásmódjáról volt szó. Minthogy a nyilatkozatban foglaltaknak éppen az ellenkezője volt igaz, De Wetné a leghatározottabban ellenszegült, mire a bosszankodó angolok kiutasították Johannsburgból és tartózkodási helyül Pietermaritzburgot jelölték ki számára. Egy nyomorúságos, rozszant kunyhóban él most, amelyben nélkülöznie kell a legszükségesebb butorokat is. Megérkezése napján ételt sem kapott, mert az ételt reggelenként osztják szét. Az egész napot átkoptatta gyermekeivel és másnap is hitvány, selejtes ételt kapott csak.

Az eleven whist-játék. A Fernina című folyóirat egy új játékról ír, amely nem más, mint az eleven whist-játék. Ebben a játékban, amelyet az angol urirtársaságban nagyon kedvelnek, ötvenketten vesznek részt, urak és hölgyek, kártyáknak öltözve. Két herold és egy kikiáltó csatlakozik még hozzájuk. A két herold vezeti a játékot, a kikiáltó az eredményt ismerteti. Természetesen a szabadban vagy valami nagyobb csarnokban lehet csak játszani ezt a játékot. A játéket két kötélt keríti el, s a mögött a közönség nézheti a játékot. A kikiáltó megy elől, kezében egy csomag kártyával, kosztúmja a kártya négy siveiből kombinálva, mert ő pártatlan. Mögötte a két herold, aztán négy lépéssel hátrább a kártyák csapatja. A királyokon és bábokon kívül a többi szerep női kézen van. Bizonyos sorban felállanak a kártyák, a kikiáltó felszólítja a megfelelő kártyát, a herold a zenekar hangjai mellett a kellő helyre vezeti és mindenféle csoportosítások következnének bizonyos szabály szerint. Szóval, nem valami könnyű ez a whistjáték, de azért angol körökben nagyon szeretik. Az ötlet egyébként nem új. V. Károly ilyen módon játszott valami sakkjátékot.

zett és tanácskozott s utalván küldöttséget menesztett az urakhoz, hogy velük a nép akaratát közölje. A térsen rengeteg emberömeg tolongott, a környék egész népségét becsalták már a városba. A nap hanyatlóban volt, szurkot gyújtottak s pálinkás horodokat készítettek elő, amelyekből tanácskozásaihoz kellő bölcseséget voltak merítendők. Fölügyelők jártak közöttük és szogesevégi botjakkal nagyokat huztak a rendezavórkra. Sachar és Tataresuk a tanásházba mentek, amelynek közepén az irnok kis asztala állott, a falak körül állatbőrök heverték. Ezekre ültek a főemberek a tanácskozás közben, most azonban kis csoportokba verődve izgatottan vitáztak s a belépő Tataresukra rá se hederítettek. A fiatal Barnabással sem elegyedtek szóba s a kapitány ugyanezért odamenekült az ifju vitézhez, aki semmit sem tudott még arról, ami ellenők készült. Deréknevésű, széparcu, ritka erős férfi volt, aki csakis erejének köszönhetette kapitányi rangját, mert különben híres volt a butaságáról. Tataresuk a fulébe sugott.

— Pajtás, rosszul áll a dolgunk. Az az átkozott levél szépen bemarott.

— Nem mondanád meg, hogy micsoda levélről beszélsz?

— Majd megtudod. Nem látod, hogy milyen sandán néznek reánk?

— Majd beverem a fejüket, akkor aztán se hogy sem néznek reánk.

Kivülről nagy kiáltozás hallatszott, az ajtó fölnyílt és Chmielnickij s Tuhaj bég léptek a tanácssterembe. Őket köszöntötte a főmeg ujjongó örömkidáltással. Néhány hónap-pal ezélt Tuhaj bég, a rónaság rémétel, a tatárok legvitézebb vezéréből még féltek a kozákok és gyűlölték őt. Most pedig barátjával fogadta őt Chmielnickij példájára az egész kozákság és mint szövetségstársat harsogó ujjongással köszöntötte. Elsőnek a bég lépett a terembe, utána Chmielnickij, a parancsnoki pálcával a kezében.

(Folytatása következik.)

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

As osztrák-magyar vámterület külkereskedelme 1901. augusztus havában a következő volt. Behozatal 130 millió korona (1.7 millióval kevesebb, mint a mult év augusztus havában), kivitel 150.1 (15.1 millióval kevesebb, mint a mult év augusztus havában); a kereskedelmi mérleg aktívuma tehát 20.1 millió korona a mult év augusztus haváról kimutatott 33.5 milliónyi aktívummal szemben. Január 1-étől augusztus végéig a behozatal 1107.3 millió koronát (15 millióval kevesebbet mint a mult évben), a kivitel pedig 1194.6 millió koronát (59.3 millió koronával kevesebbet, mint a mult évben) tett s így a kereskedelmi mérleg aktívuma 87.3 millió korona a mult évi 131.6 millió koronával szemben.

Félévi mérleg. Mint értesülünk, a Magyar Jeldőlg-Hitelbank igazgatósága az intézet félévi mérlegét e hó 28-ikán fogja megállapítani.

Szészárak. A kontingens nyersszesz ára Budapesten pénzben 42.— korona, áruban 42.60 korona. Bécsben 41.20 korona pénzben, illetve 41.60 korona, áruban.

Borjувásár. 1901. évi szeptember hó 20-án. (A budapesti marhavásártéri vásár-pénztár részvény-társaságtól.) Felhajtás: Belföldi élő borju 317 drb., leölt borju — db, bécsi borju — db, — db., nővendékmárha — darab, bárány élő — darab, leölt bárány — darab. Árjegyzések. — Belföldi élő borju I. rendű 80—90 l-ig, kivétel 94 l., II. rendű 70—78 l-ig, 1 kilónkint leölt borju I. r. — l-ig, II. r. — l-től — l-ig, kivétl — l. kilónkint levonás nélkül. Rugott borjukért — l-ig. Nővendék márho 56 l-től — l-ig, I. r. — l-ig, középmínőségű — l-ig, alárendelt — l-ig, 1 kilónkint. Bárány élő — k., leölt bárány — k., — k. kivételesen ár — k-ig páronkint. — Csekély felhajtás folytán az irányzat élénk, az árak 10—14 fillérrel javultak kilogrammonkint.

Budapesti sertés-konzumvásár. A terencvárosi petróleum-rakodónál lévő székes-útvárosi sertés-konzumvásár árjegyzése 1901. évi szeptember 20. éjszlet 253 darab. Érkezett 1392 darab. Összesen 1645 darab. É adatot 1300 darab. Maradt 345 darab. Napi árak: 120—180 kilogramm sulyban 72—76 koronáig, 220—280 kilogramm sulyban 88—92 koronáig, 320—380 kigr. sulyban 88—94 k-ig. Öreg nehéz páronkint 400—500 kilós 88—94 koronáig. Miac 82—86 korona. A vásár élénk.

A budapesti gabonatorzsde.

Budapest, szeptember 20.

Mérsékelt vételkedv mellett 20.000 métermázsa buza került forgalomba 2 1/2—5 fillérrel olcsóbban.

Eladatok:
Buza. Tiszavidéki: 500 mm. 79.8 k. 8 K. 15 l., 100 mm. 79.8 k. 8 K. — l., 300 mm. 79 k. 8 K. 15 l., 150 mm. 79 k. 8 K. 05 l., 109 mm. 79 k. 8 K. — l., 100 mm. 79 k. 8 K. — l., 100 mm. 78 k. 8 K. — l., 200 mm. 78 1/2 k. 7 K. 82 1/2 l., 200 mm. 78 3/4 k. 8 K. — l., 100 mm. 78 k. 7 K. 85 l., 400 mm. 78 k. 7 K. 80 l., 300 mm. 78 k. 7 K. 80 l., 1.0 mm. 79.8 k. 7 K. 80 l., 100 mm. 78 k. 7 K. 82 1/2 l., 150 mm. 77 k. 7 K. 82 1/2 l., 400 mm. 77 1/2 k. 7 K. 85 l., 200 mm. 77 1/2 k. 7 K. 82 1/2 l., 300 mm. 76 1/4 k. 7 K. 60 l., 200 mm. 76 k. 7 K. 40 l.

Hartai: 900 mm. 76 1/2 k. 7 K. 72 1/2 f.
Pestmegyevidéki: 300 mm. 78 1/2 k. 8 K. 07 1/2 f., 200 mm. 78 1/2 k. 7 K. 87 1/2 l., 100 mm. 78 3/4 k. 7 K. 92 1/2 l., 100 mm. 78 k. 7 K. 80 l., 100 mm. 75 1/2 k. 7 K. 80 l., 100 mm. 77 1/2 k. 7 K. 70 l., 200 mm. 77 k. 7 K. 80 l., 100 mm. 76 1/2 k. 7 K. 67 1/2 l., 100 mm. 76 1/2 k. 7 K. 60 l., 200 mm. 76 1/4 k. 7 K. 60 f., 150 mm. 75 1/2 k. 7 K. 30 l., 400 mm. 74 1/2 k. 7 K. 35 f.

Adai: 3300 mm. 75 1/2 k. 7 K. 90 l.

Padi: 3300 mm. 76 k. 7 K. 80 l.

Csorogi: 4000 mm. 76 k. 7 K. 77 1/2 f., 2000 mm. 77 k. 7 K. 77 1/2 f.

Mind három hónapra.

Rozs: 650 mm. 6 k. 70 f., 200 mm. 6 K. 52 1/2 f.

Arpa: 100 mm. 6 K. — l., 400 mm. 5 K. 90 f., 2500 mm. 5 K. 65 l.

Zab: 300 mm. 6 K. 61 f.

Készpénzfizetés mellett.

A készru hivatals jegyzése a budapesti áru-és értéktörzsde s-okásai szerint készpénzben 50 kilogrammonkint. — A minőség hektoliterenkint és kilogrammonkint.

B u z a	Kilós	Kilogramm ára		Kilós	Kilogramm ára	
		K.-tól	K.-ig		K.-tól	K.-ig
Tiszavidéki új	76	7.50	7.75	80	8.—	8.16
"	77	7.65	7.90	81	—	—
"	78	7.77	7.90	82	—	—
"	79	7.85	7.90	83	—	—
Fehérmegyei	76	7.50	7.71	80	—	8.10
"	77	7.65	7.80	81	—	—
"	78	7.70	7.10	82	—	—
"	79	7.82	8.—	83	—	—
Pestvidéki	76	7.51	7.7	80	7.98	8.14
"	77	7.6.	7.75	81	—	—
"	78	7.6.	7.85	82	—	—
"	79	7.6.	7.9.	83	—	—
Bánási	76	7.50	7.68	80	—	—
"	77	7.6.	7.7	81	—	—
"	78	7.67	7.80	82	—	—
"	79	7.6.	7.85	83	—	—
Bécsi	76	7.70	7.85	80	—	—
"	77	7.76	7.85	81	—	—
"	78	7.8.	7.85	82	—	—
"	79	7.8.	7.85	83	—	—

Egyéb gabonafajták	Kilós	Kilogramm ára	
		K.-tól	K.-ig
Rozs új elsőrendű	70—72	6.65	6.76
" másodikrendű	—	6.48	6.65
Arpa elsőrendű	60—62	6.80	6.10
" takarmány	62—64	6.75	6.95
" ágostai való	64—66	6.—	6.—
" sörözőre való	64—66	6.50	6.60
Zab	38—41	6.—	6.—
Tengeri	—	6.80	6.80
Bécsi	—	6.—	6.—
Bécsi	—	6.—	6.—
Köles	—	4.50	6.—

A határdőztlet folyamán a következő kőtések történtek:

Buza októberre . . .	7.77—7.76—7.75—7.76—7.78
Áprilisi buza 1902. . .	8.20—8.19—8.18—8.20—8.21
Rozs októberre . . .	6.66—6.65—6.66—6.67
Zab októberre . . .	6.44—6.46—6.47—6.48
Áprilisi zab 1902. . .	6.84—6.85—3.86—6.88—6.87
Májusi tengeri 1902. . .	6.08—5.09

Déli egy óraker a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

Buza októberre	7.76	pénz	7.77	áru
Áprilisi buza 1902.	8.20	"	8.21	"
Rozs októberre	6.66	"	6.67	"
Zab októberre	6.46	"	6.48	"
Áprilisi zab 1902.	6.86	"	6.87	"
Májusi tengeri 1902.	5.08	"	5.09	"

Délután fél 5 óraker zárul:

Buza októberre	7.76—7.77
Buza áprilisi	8.20—8.21
Rozs októberre	6.66—6.67
Zab októberre	6.50—6.51
Áprilisi zab 1902.	6.90—6.91
Májusi tengeri 1902.	6.09—5.10

A budapesti értéktörzsde.

A mai előtörzsde az angolok vereségének hírére is kedvezőtlen. Külföldi, főleg német jelutésekre gyengyén indult s gyengyén zárult.

A helyi piac üzletellen volt.

A déli törzsde egy csekélységgel javult s tartottan zárult.

A helyi piacon Rimamurányiban volt kiszivárgott híreke üzlet, magasabb árak mellett.

A valutapiac változatlan.

Az előtörzsde: esendes.

Kötötték: Magyar hitelrészvény 621.50. Osztrák hitelrészvény 614.25—616.25. Államvasuti részvény 614.— Rimamurányi vasmű 408.—409.—. Közúti vasut 556.—557.

A déli törzsde: javult.

Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 622.— Osztrák hitelrészvény 614.50—616.—. Államvasutak 612.—614.—. Ipar-és kereskedelmi bank 65.—75.—. Rimamurányi vasmű 409.—410.25. Közúti vasut 555.—korona.

Forgalomba került továbbá: Fiumei hitelbank 150.—. Kereskedelmi bank 2415.—. Saigótarjáni 618.—621.—. Városi vasut 276.—korona.

Utótörzsde. A 4 órai zariatok maradt:

Osztrák hitelrészvény 616.—. Magyar hitelrészvény 622.—. Leszámitoló bank 405.—. Rimamurányi vasmű részvény 407.—. Osztrák-Magyar államvasuti részvény 617.—. Közúti vasut 575.—. Villamos vasut részvény 276.—korona.

A budapesti terménytörzsde.

A terményüzletben a szezonzerü hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyző-bizottság hivatalosan a következő árlományokat állapította meg:

Jegyzések: Heremag: lucerna magyar —.—.— korona, vörös aprószemű —.—.— korona, vörös erélyvi —.—.— korona, vörös bászagi —.—.— korona, középszemű —.—.— korona, nagyszemű —.—.— korona. Disznózsír: budapesti 54—54.60 korona, vidéki —.—.— korona. Táblaszalonna: légszárított vidéki —.—.— korona, városi 4 darabos 44.—44.50. korona, 3 darabos 45.50—46.— korona, üstölt —.—.— korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 12.—12.25 korona 120 darabos —.—.— korona, 100 darabos 13.25—13.75 korona, 85 darabos 15.—15.50 korona, azonnali szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 10.50—11.— korona, 100 darabos 11.75—12.25 korona, 85 darabos 13.25—13.50 korona. Szilvaiz: slavóniai 19.25—20.— korona, szerbiai 17.75—18.25 korona, azonnal való szállításra.

A bécsi gabonatorzsde.

Bécs, szeptember 20. (A Budapesti Napló telefonjelentése.) Páris tegnapi jelentékeny gyöngülést jelentett, a minek a franciaországi buzaaratás várható eredményének újabb föbbelesése volt az oka. A francia molnárok szövötközése 119 millió hektoliterre becsüli az eredményt, tehát a mult évihez képest 10 millió hektoliterrel többre. E jelentés befolyása következtében az itteni piacon tulnyomó volt az eladási kedv és az irányzat újabb valamivel gyöngült. Később azonban javult és takarmányárakban élénk kereslet mutatkozott, ami aztán átterjedt a gabonaméneükre is. Zab és régi tengeri a tegnapi esté árfolyamot 3—4 fillérrel meghaladta, őszi buza az

eleinte szenvedett veszteséget kiheverte és az árfolyamok 1-2 fillérrel javultak. Buza őszre 7.88-7.90, buza tavaszra 8.35-8.33-8.33, rozs őszre 7.02-7.05, zab őszre 6.75-6.80, zab tavaszra 7.13-7.19, tengeri szeptember-októberre 5.44, tengeri május-juniusra 5.35-5.38, rozs tavaszra 7.32-7.33, repte augusztus-szeptemberre 14.-14.10 korona. Zárítkor maradtak buza őszre 7.93, buza tavaszra 8.37, rozs őszre 7.06, zab őszre 6.84, zab tavaszra 7.23, tengeri május-juniusra 5.23 korona.

A bécsi értéktőzsde.

Az előzősde gyöngye angol csatavesztésre.

Déli tőzsde valamivel javult, nyugodt.

Zárítat gyöngye. Berlin és London is.

Bécs, szeptember 20. (Magyar értékek zárlata.) 4 2/10-os aranyárjárdék 118.45. Liszai és szegedi kölesön sorsjegy 145.20. Magyar vasuti kölesön ezüstben 100.20. Magyar keleti vasuti állami kötvény 119.25. Magyar részvénytörzsek és pénzváltóbank 403.-. Rimamurányi vasútirészes 406.-. Magyar koronajárdék 92.35. 4 1/10-os Magyar földterem. Kötvény 92.10. Magyar hitelbank részvény 621.-. Magyar nyeregyeni kölesön sorsjegy 176.-. Kassa-oderbergi vasuti részvény 350.-. Magyar kereskedelmi bank -.-. Magyar cukoripar 1695.-.

Bécs, szeptember 20. (Osztrák értékek zárlata.) 4 2/10-os papírjárdék 98.35. 4 1/10-os osztr. aranyárjárdék 118.80, 1860-os sorsjegy 138.75. Osztrák hitelsorsjegy 398.-. Angol-osztrák bank 261.-. Bécsi bankjegyek 429.-. Osztrák-magyar bank 1022.-. Déli vasut 81.-. Dunagőzhajózási részvény 753.-. Dohányrészvény 273.-. Császári és királyi arany 11.34. Német bankváltók 117.12. 4 2/10-os ezüst járdék 98.30. Osztrák koronajárdék 95.55. 1864-iki sorsjegy 212.50. Osztrák hitelintézeti részvény 616.-. Unionbank 513.-. Osztrák Länderbank 390.-. Osztrák-magyar államvasut 613.-. Elbavölgyi vasut 455.-. Alpesi bányarészvény 339.50. 20 irak arany 19.01. Londoni váltóár 239.25. Bécsi áramvay lítt B. 224.-. Bécsi Tramway lítt A. 230.-. Lipót kőné 329.-. Az irányzat tartott.

Bécs, szeptember 20. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.) A délutáni magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 615.50. Magyar hitelrészvény 623.-. Angol-Osztrák bank 261.50. Bécs: bankjegyek 429.50. Union bank 615.-. Länderbank 390.-. Osztrák-magyar államvasut részvény 612.75. Déli vasut 81.-. Elbavölgyi vasut 456.-. Északnyugati vasut részvény 452.-. Dohányrészvény 273.50. Rimamurányi vasut 408.-. Alpesi bányarészvény 338.50. Májusi járdék 98.35 Magyar korona járdék 92.35 Török sorsjegyek 93.50 Német birodalmi márká 117.25. Napoleon d'or 19.01.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, szeptember 20. (Lőszies tudósítók.) A délkafrikai hadi balsikerre következményeképp jelentett alacsony londoni bányakurzusok, a Törökország elleni francia flottatüntetésről való aggodalom, a bányáértékek folytonos kínálása és a tőzsdékörök bizonyos családosa a kereskedelmi miniszterrel tartott konferencia tekintetében azt eredményezte, hogy a tőzsde ma hágyadabb volt. Közhírszéken nyomtak volt a düseldorf-i piacról érkezett tegnapi kedvezőtlen jelentésekre. Az üzlet ma sem öltött nagyobb arányokat, mert a nagyon is alacsony árfolyamok mellett a vevőkönv nagyon korlátolt volt. Házajási részvények nyomtak, transzvali vasuti részvények alacsonyabbak. Magánrészvételek kamatláb 2 1/2%.

Berlin, szeptember 20. (Zárlat.) 4 2/10-os papírjárdék 98.60. 4 1/10-os osztrák aranyárjárdék 101.40. Elbavölgyi vasut -.-. Magyar koronajárdék 93.30. Osztrák-magyar államvasut 131.60. Kassa-oderbergi vasut -.-. Bécsi váltóár 185.25. Magyar vasut beruházási kölesön 102.60. Alpesi bányarészvény -.-. Disconto-Commandit 172.10. Általános villamosági Edison -.-. Gelsenkirchen 157.-. Laura-kohó 178.90. 4 2/10-os ezüstjárdék -.-. 4 1/10-os magyar aranyjárdék 99.90. Osztrák hitelrészvény 194.25. Déli vasut 20.40. Károlyi Lajos vasut -.-. Orosz bankjegyek 216.35. 4 1/10-os új orosz kölesön 95.80. Török dohányrészvény -.-. Olasz járdék 99.25. Magyar hitelbank -.-. Dynamit Trust 149.75. Harpeni 148.30. Az irányzat gyenge.

Berlin, szeptember 20. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Esti forgalom. 4 1/10-os magyar aranyjárdék 99.90. Magyar koronajárdék 93.90. Osztrák hitelrészvény 194.25. Osztrák-magyar államvasut 131.75. Déli vasut 20.75. Északnyugati vasut 20.50. Elbavölgyi vasut -.-. Orosz bankjegy keszpen 216.35. Buschtchradai -.-. Orosz bankjegy -.-. (Ultimo.) Lombard -.-.

Frankfurt, szeptember 20. (Zárlat.) 4 2/10-os papírjárdék 99.-. 4 1/10-os osztrák aranyárjárdék 101.40. Magyar koronajárdék 93.50. Osztrák-magyar bank 117.20. Déli vasut

20.60. Elbavölgyi vasut -.-. Londoni váltóár 203.87. Bécsi bankjegyek 109.-. Villamos részvény 121.50. 3 1/10-os magyar aranykölesön 95.60. 4 2/10-os ezüstjárdék 98.60. 4 1/10-os magyar aranyjárdék 100.-. Osztrák hitelrészvény 195.90. Osztrák-magyar államvasut 131.70. Északnyugati vasut -.-. Bécsi váltóár 852.75. Párisi váltóár 808.30. Unio bank -.-. Alpesi bányarészvény -.-. Az irányzat gyenge.

Frankfurt, szeptember 20. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Arólyamok januárja. Esti forgalom Osztrák hitelrészvény 194.30. Német bank -.-. Disconto 172.30. Berlini kereskedelmi bank -.-. Gelsenkirchen -.-. Harpeni 149.-. Laura-kohó 179.50. Olasz járdék -.-. Csendes.

Hamburg, szeptember 20. (Zárlat.) 4 2/10-os ezüstjárdék 98.40. 1860. sorsjegy 140.-. Déli vasut 20.25. 4 1/10-os osztrák aranyárjárdék 101.25. Osztrák hitelrészvény 194.35. Osztrák-magyar államvasut 131.50. Olasz járdék 99.-. 4 1/10-os Magyar aranyjárdék 100.-. Az irányzat szilárd.

Páris, szeptember 20. (Zárlat.) Osztrák-magyar államvasut -.-. 4 1/10-os osztrák aranyárjárdék 103.25. Osztrák Länderbank -.-. 3 1/10-os francia járdék 100.92. Ottomanbank 520.-. 3 1/10-os francia járdék 101.82. Alpesi bányarészvény -.-. Déli vasut 107.-. 4 1/10-os magyar aranyjárdék 101.80. Párisi bankrészvény 1045. Olasz járdék 99.45. Francia tőzészeti járdék 100.05. Osztrák földtelintézeti részvény 11.95. Török dohányrészvény 309.-. Az irányzat nyugodt.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Szeptember 20. A sertésüzlet irányzata változatlan.

A) Húsolt sertések ára. I. A Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogramm felüli súlyban) fillérg. Öreg közép (páronként 300-340 kilogramm terjedő súlyban) fillérg. Fialat nehéz (páronként 320 kilogramm felüli súlyban) 92-93 fillérg. Fialat közép (páronként 251-320 kilogramm terjedő súlyban) 91-92 fillérg. Fialat könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) fillérg. II. Magyar szedett: Nehéz (páronként 280 kilogramm felüli súlyban) fillérg. Közép (páronként 240-280 kilogramm súlyban) fillérg. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) fillérg. III. Romániai: Nehéz (páronként 320 kilogramm felüli súlyban) fillérg. Közép (páronként 250-320 kilogramm terjedő súlyban) fillérg. Könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) fillérg. IV. Romániai eredeti (Stachl). Nehéz (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) fillérg. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) fillérg. V. Székely: Nehéz (páronként 260 kilogramm felüli súlyban) 90-91 fillérg. Közép (páronként 240-260 kilogramm terjedő súlyban) 89-90 fillérg. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) 89-90 fillérg.

Sertésüzlet szám 1901. szeptember 18. napján volt készlet 44.720 darab. - 1901. szeptember 19. napján leihajtott 794 darab. 1901. szeptember 19. napján elszállított 485 darab. 1901. szeptember 20. napjára maradt készletben 45.029 darab.

Napirend.

Naptár. Szombat, szeptember 21. - Római katolikus: Máté apostol. - Protestáns: Máté. - Görög-orosz: (szeptember 8.) Kisasszony napja. - Zsidó: Tischri. 8. Sabbath, Haasim. - Nap kel: 5 óra 31 percek. - Nyugszik 5 óra 42 percek. - Hold kel: délután 1 óra 31 p. - Nyugszik: este 10 óra 45 percek. Első negyed: reggel 2 óra 33 percek.

A miniszterek nem fogadnak. Nemzeti Múzeum. Képtár és a néprajzi osztály (Csillag-utca 15. sz.) Nyitva van délelőtt 9 óratól 1 óráig. További tárai 1 korona belépődíjjal megtekinthető. Nemzeti Szalon d. e. 9 óratól este 7 óráig. Belépődíj 50 fillér.

Országos képtár zárva. Technológiai múzeum zárva. Mezőgazdasági Múzeum d. e. 9-1-ig. Földtani Intézet múzeuma (Stefánia ut. 14.) nyitva délelőtt 10-1 óráig. Belépődíj 1 korona. Közlekedési múzeum zárva. Az Akadémia Goethe-szobája zárva. Múzeumi könyvtár nyitva délelőtt 9 óratól 1 óráig. Akadémiai könyvtár nyitva délután 3 óratól 7 óráig. Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9 óratól 12 óráig és délután 3-8-ig.

Az új országgház kupolacsarnoka és lépcsőháza, délelőtt 10 óratól 1 óráig 40 fillér, azontul este 6 óráig 1 korona belépődíjjal megtekinthető. Állatkert a Városligetben nyitva egész nap. Belépődíj 60 fillér.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság, kereskedelmi szakönyvtár és keleti mintatár: V. kerület Váci-körút 32. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9-től délután 2 óráig. Hazai termékek állandó kiállítása és kereskedelmiintézeti gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás (melyben az üzletvezetőség árusításokat is eszközöl) a városligeti iparcarnokban nyitva: délelőtt 9 óratól 12 óráig és délután

3 óratól 6 óráig. A külföldi kirendeltségek központi üzletvezetősége (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V. Váci-körút 32. szám alatt.

Kivonata hivatalos lapból.

Szeptember 20.

Künevészek. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Wéber István, Szandhauer Miklós és Réthy Sarolta okleveles tanítók, illetve tanítónő a bocsári Állami népisiskolához rendelt tanítókká, illetve tanítónővé, Lukács Jula okleveles tanítónő a giellalfalvi Állami elemi népisiskolához rendelt tanítónővé, Schermann Berta okleveles óvónő a kabolya-polyáni Állami óvodához, a pénzügyminiszter a rimaszombati pénzügyigazgatósághoz Baintner Arnold ballasgyarmati főszolgabíró pénzügyi segédülékére ideiglenes minőségben, Wass Pál m. vásárhelyi díjtalan pénzügyi számgyakornokot ideiglenes minőségben segélydíjas pénzügyi számgyakornokká a szolnoki pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvizsgálóhoz, Mráz Aladár és Csolnaky Marton zombori lakosokat ideiglenes minőségben díjtalan pénzügyi számgyakornokká a zombori pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvizsgálóhoz; végül a honvédelmi miniszter Dobó Béla pénzügyi számvisztet a budapesti honvéd-ménázhoz, ideiglenes minőségben, számléltetőre nevezte ki.

Nemgyakorosítások. A belügyminiszter Rosenbluth Zsigmond budapesti lakos vezetéknevét Radóra, Ritscher Simon kaposvári lakos vezetéknevét Récsaire, kiskoru Fischer Izidor győrszigeti lakos vezetéknevét Halászra, Fischben Mór silányi lakos, valamint kiskoru gyermekei Aranka, Mariska és Árpád vezetéknevét Fodorra, Ottlieb Mór nagybecskereki lakos vezetéknevét Erdélyire, Glazer Márkus békesébaszai lakos vezetéknevét Gárdosra, kiskoru Gulyás Lajos füzessz-gyarmati lakos vezetéknevét Siposra, Kohn Lajos budapesti lakos, valamint kiskoru Margit és Géza, Gáspár gyermekei vezetéknevét Dénesre kért átváltatását megengedte.

Pályázatok. A szegedi adóhivatalnál adóiszti állásra 2 hét alatt, - a pancsovai törvényszéknél aljegyzői állásra 2 hét alatt, - a szegedi tórvámhivatalnál vámgyakornokai állásra 2 hét alatt, - a beregzsázi pénzügyigazgatóságnál irodatiszti állásra 2 hét alatt, - az eszaki pénzügyigazgatóságnál irodagyakornoki állásra október 31-ig, - a székelyudvarhelyi pénzügyigazgatóságnál pénzügyi segédülékai állásra 14 nap alatt, - postamesteri állásra, Nagy-Bátor (Abau)-Tornavármegyében) október 11-ig, - postamesteri állásra Csokánban (Pestmegyében) október 11-ig, - postamesteri állásra Temesvárszász (Temesmegyében) október 11-ig, - a zombori adóhivatalnál adóiszti állásra 14 nap alatt, - a székesfevárosi adófelügyelőszéknél irodatiszti állásra, esetleg gyakornoki állásra október 25-ig.

Időjelzés.

Az Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése. Budapest, szeptember 20.

Szokatlan mély depresszió (729.1 milliméter) közeledik az angol partokhoz, erős szelek okozza Irország környékén. A tegnapi középeurópai maximum gyengült, úgy hogy ma Európa egész dékeleti felét egyenletes magas légnyomás borítja. Az európai időjárás viszonyokban nincs lényeges változás.

Hazánkban száraz, enyhe idő uralkodik. Kialdás: Enyhe és száraz idő várható.

Vizállás.

Table with columns for dates (Szept. 20., 21., 22.) and various locations (Inn Duna, Móra, Vág, Dráva, Mura, Száva, Szamos, Kraszna, Laborca, Uze) with corresponding water levels.

Large advertisement for 'Egyedül jogosított teljes magyar kiadás.' featuring 'Octave Mirbeau: Egy szobaleány naplója.' and 'Sachs és Pollák' booksellers. Includes details about the book and contact information for the publisher in Budapest.

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Szombat, 1901. szeptember hó 21-én.

Carmen.

Opera 4 felv. Zenéjét szerzerette Bizet. Szövegét írták Méilhac és Halévy L. Fordította Ábrányi Emil. Személyek:
 Don José Burrian Lilas Pastia Gonda
 Escamillo Takáts Carmen Bartolucci
 Dancaire Váradi Micaela Wlassák
 Remendado Kiss Frasquita Berts M.
 Zuniga Kornai Mercedes Payer M.
 Morales Mihályi

Kezdeté 7 óraker.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Szombat, 1901. szeptember hó 21-én.

Másodsor:

A tenger asszonya.

Színmű 5 felvonásban. Írta: Ibsen Henrik. Fordította Szöllösi Zsigmond. Személyek:
 Dr. Vangel Gál Árnholm Mihályi
 Elida Márkus Lyngstrand Dezső
 Bolette Ligeti Ballested Rózsabegyí
 Hilda Vizvári M. Az idegen Ivánfi
 Kezdeté 7 1/2 óraker.

VIGSZÍNHÁZ.

Szombat, 1901. szeptember hó 21-én.

A háló.

Vígjáték 3 felvonásban. Írta Mocsáry Béla. Személyek:
 Gábori Gábor L. Vendrei Fontos Hegedűs
 Melanie Hunyadi Ifj. Fontos Szerényi
 Gábori G. Gábor Góth Fontos Antónia Varsányi
 Kövérné Nikó L. Hipp Muki Tapolczai
 Ilona Lenkei Rontai Bioari
 Irma Gázi Farkas Géza Győző
 Kezdeté 7 1/2 óraker.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Szombat, 1901. szeptember hó 21-én.

Az ikrek.

Operett 3 felvonásban, előjátékkal. Írta M. Ordonneau. Fordította Molnár Ferenc. Zenéjét szerz. E. Audran. Személyek:
 Boniface Sziklay Dechamps birt. Mátrai
 Gaudichard Boross Tourrette Odry
 Gaudichardné Sziklayné Theodule Palásthy
 Gontran Ráthonyi Filirés Giróth
 Dechamps adj. Dalnoki Clara iker-
 Beauvisage Fűredi Cécile/tostvérek Szayer
 Kezdeté 7 1/2 óraker.

Színházjegyek, az Opera, Nemzeti- és Magyar színház összes előadásaira kaphatók és előjegyezhetők: **Bárd Ferenc és Testv.** zeneműkereskedésében Kossuth Lajos-u. 4. (Telefon 656) és Andrássy-ut 2. (Telefon 25-13) sz. a.

NÉPSZÍNHÁZ.

Szombat, 1901. szeptember hó 21-én.

Jáfet 12 felesége.

Énekes bohózat 3 felvonásban. Írták Antony Mars és Maurice Desvallières. Fordította Makai Emil. Zenéjét szerzerette Victor Roger. Személyek:
 Paterson Jáfet Szirmai Baliveau Solymosi
 Debora Krecsányi Cassoniet Kovács
 Arabella Fedák S. Des Toupettes Tollagi
 Klári Harmath John Smith Szerdányi
 Beatriz Nagy M. Briquet Németh
 Rebeka Rózsa G. Ernoet Ujvári
 Kezdeté 7 1/2 óraker.

URANIA SZÍNHÁZ.

Szombat, 1901. szeptember hó 21-én.

Monte-Carlo és a Riviera.

Írta Salamon Ödön. Kezdeté 7 1/2 óraker.

FŐVÁROSI NYARI SZÍNHÁZ.

Szombat, 1901. szeptember hó 21-én.

Másodsor:

Korhely király.

Operette 3 felvonásban. Írta Albert Barré. Fordította Makai Emil és Molnár Ferenc. Zenéjét szerzerette Antoine Banes. Kezdeté 7 óraker.

VAROSLIGETI SZÍNHÁZ.

Szombat, 1901. szeptember hó 21-én.

Rip van Winkle.

Operette 3 felvonásban. Zenéjét szerz. Planquette. Kezdeté 7 óraker.

DISZES SIRKÖVEK

szienitből, gránitból és tiroli márványból

a legolcsóbb áron

kaphatók

Gartenfeld Mór sirkőraktárában

Budapest, III. Lajos-utca 114. sz. a.

FŐVÁROSI ORFEUM

Nagymező-utca 17.

MISS MARGHERITA

villamos táncművészek

JIM és JOM IBEN OBED

kómikus Pierrott-körök okvilábia

Belling Viktória

zsonglőrénő

Olly Jolly Lise Fleuron

Wood és Bates

Modl, Rubens, Aletha, Vendée, Morris és Morris, Kitty, Baumann, Kövessy, Kozmográf.

Jegy elővétel díj nélkül előre váltatható d. e. 10-11-ig a pártizárnál. A kávéházban reggel 6 óráig Vörös Elek cigányzenekara hangversenyez.

Cs. és kir. osztr., kir. magy. szab.

Vége egy tökéletes vasaló a háztartásban és ezért

a hölgyek elragadtatója

az önműködő, teljesen égő

'DALLI'

VASALÓGÉP.

Kettős munka feloldó alatt. Minden külön tüzelés vagy légszusz nélkül szakadatlanul használható.

Nem közönséges szénvasaló, nem az ártalmas faszénfűtés. Teljes hőképeség a sokszorosán szabaddalmazott belső szerkezet és a füstmentes, szagtalan, tömör „Dalli” izzóanyag segítségével.

Ára komplet csak 51's korona. 1 doboz „Dalli” izzóanyag 50 fillér.

Vásárlásnál kérjük kifejezetten a valódi szabadalmazott „Dalli” vasalógépet, melynek fedelére a „Dalli” védjegyszó be van öntve. Ne fogadjunk el közönséges szénvasalót. A „Dalli” elérhetetlen és ezért világhírű. Minden nagyobb vas- és konyhaeszköz kereskedésben kapható. A hol nincsen vagy valódi nem kapható, ott forduljunk a nagyvagy képviselőhöz Budapest és Magyarország részére:

Schäffer József Miklós, Budapest, VII., Kertész-utca 37. Német izzóanyaggyártáság Drezda.

WEINER MÁTYÁS

nőidvátáruháza

Budapest, Andrássy-út 3. sz.

Az őszi és téli idény beálltával

a következő szövetek lesznek a rendes áron alul eladva:

Feltűnő szép 75 cm. széles flanel mtrje 20 kr.
 Stefanija Colton flanel igen tetszős 26 .
 minták métrje

Nő posztók megiepo jó minőség minden sötét színárnyalatban méterje 38 .
 Skót szövetek 120 cm. széles méterje 42 .
 Divatos kockás angol szövet mtrje 42 .
 Homespun 120 cm. széles őszi és téli újdonság méterje 85 .

Francia női posztó 120 cm. széles costum ruhákra alkalmas méterje 98 .
 Ezekon kívül az összes őszi és téli különlegességek már berkezték.

Minták kívánatra ingyen és bérmentve. 10 forinton felül vásárlásnál a csomagok bérmentve küldetnek.

Ki megtámadott egészségét

visszerakapni akarja, használjon Huszár gyógyszerész-féle

Injektio sanktumot és Sanktum-tokocskat,

melyek még idült nemű bajoknál is kiténő biztos hatással vannak, fölírt injekció 8 korona, 1 doboz 10 tokocskala 8 korona bérmentve. Legjobb vértisztító nemű bajok után a Huszár gyógyszerész-féle

Sarsaparilla-kivonat 1 adag 5 K. 1 dupla (1 liter) 10 K. Elegendő egy teljes kurára . . .

Kapható Bessen: Török J. gyógyszerésztársában, Király-utca 12. Dr. Eger L. Velez-körút 17. valamint Huszár A. gyógyszerésztársában Újpest, Tompa-körút 10. sz.

BUTOR

jó, szolid kivitelben, előnyös

részletfizetésre.

Náthán Ignác

kárpitos- és asztalos-butor egyedüli főraktára

VII. ker.

Erzsébet-körút 23.

Árjegyzéket vidékre ingyen es bérmentve

Fiu-havelock.

Fiu-havelock 5 frt. iskolaöltöny 5 frt, fiu-felöltő 7 frt, minden tiszta gyapjuból, mindig raktáron Rothberger Jakabnál Budapest, Váci-utca 6. Ruhák becseréltetnek.

Látványosság Budapest.

„A nyakkendő királyhoz“

Budapest, Andrássy-ut 29.

Különlegességl fizlet nyakkendőknben. A legolcsóbbtól a legfinomabb kivitelig.

Értesítés.

A nagy-szebeni cs. és kir. katonai élelmezési raktár az alábbi helyőrségek részére 1902. év január 1-től decz. 31-dikéig szállítandó kenyér és széna, szerződésben való biztosítása céljából 1901. évi október 7., 9., 10., 11. és 15-én nyilvános ajánlati tárgyalást hirdet; és pedig Fogyas, Nagy-Disznó, Medgyes, Székely-Udvahely, Botfalu, Szent-Péter, Hőltőrvény, Földvár, Feketehalom, Keresztényfalva, Vidombák, Rozsnyó, Szászváros, Erzsébetváros, Maros-Vásárhely és Beszterce.

A közelebbi feltételek, melyek részben az 1901. évi szeptember hó 7-dikén kiadott 3337. sz. hirdetményben, egész terjedelmében azonban az ezen tárgyalások számára kidolgozott és N.-Szebenben 1901. szeptember 7-én kelt feltételek jegyzékében vannak egybefoglalva, naponként megtekinthetők d. e. 8-tól 12-ig, a nagy-szebeni, károlyvárosi, kolozsvári élelmezési osztályoknál, azonkívül a brassói élelmezési főknál.

A hirdetmények, amíg a készlet tart, díjtalanul adatnak ki; a bérleti feltételek fizete azonban csak 56 fillér ellenében, postán is küldhető el.

Nagy-Szeben, 1901. évi szeptember hó 6-án.

A cs. és kir. katonai élelmezési raktár.

Magyarok pártoljatok.

Ha elegen és tartós cipőt vagy csizmát akart, vásároljon nálam, minden cipőért 1 évig, minden csizmáért 2 évig jótélt, ha az általam feltalált rusi-kenőccsel bekent, melyet ingyen adok. Vidékre postaköltséggel 20 kr. és portamentóssal küldöm. Mertéknék elegen, ha harminyába egy papírtárcsát, a láb tapad lerakolnak. Kérje képez árjegyzékeket ingyen. Nemzetközi visszaszárazok és a pénzt minden levonás nélkül visszazadom. 10195

Férfi vlt, sima cipő	8.-	Daróc csizma, bőrbőrítással, magas	4.50
Férfi magas vlt, fűzős	8.50	Hallinoszima eszükölög, bőrbőrítással	6.-
Elegens oroszliak, fűzős vagy csugos	8.50	Női zergebőr, csugos vagy fűzős	3.-
Guallér szalonliak, fűzős vagy csugos	4.-	Szalonliak egy oroszliak, elegens, fűzős	3.00
Csizma, valódi orosz bagaria bőrből	7.-	Szarmak bőrfűzős cipő 4 évig	1.50
Csizma finom borjúbőről, erős	8.-		
Ünkétesli v. listri csizma, feltűnő elegens	10.-		

Minden további év 20 kr. többe.

Színházak heti műsora.

	M. Kir. Operaház	Nemzeti színház	Vigszínház	Népszínház	Magyar színház
d. u.			Az édes otthon	Milliárd a hó alatt	New-York szépe
Vasárnap			A háló	Pirosbugyeláris	
este	Hoffman meséi	A tenger asszony			

AGULÁR DÁVID FIA

Budapest, Deák-tér 6. szám.

GUMMI-
és halhólyag-különlégeknek,
valódi francia és angol gyártmány, teljesen
biztos és ártalmatlan. Rómei 1, 2, 3, 4, 5, 6 főt
tűzolja, halhólyag 2, 3, 4, 5, 6 főt tűzolja, párisi
postás amerikai 2, 3, 4, 5, 6 főt tűzolja, Pessarium
occlusivum 2, 3, 4, 5, 6 főt tűzolja, Diana-öv, havi-
cölömvim 2 főt tűzolja, 2 főt 50 kr. darabja.
Képek 2 főt tűzolja, 2 főt 50 kr. darabja.

Magyar Orvosi Műszortárban
Budapest, Kerepesi-ut 32/M.
A Rómei kórházal szomszéd.
Arjegyek ingyen, zárt borítékban.
10 frnyú megrendelésnél 20% engedmény.

Legszébb Legjobb Legolcsóbb
PAP, PAP, PAP

1. szeszeltető vasgőz 8 db. 10.-
1. kivethető matraccal 1.80
1. rouge paplan 2.30
1. prima 2.80
1. csalmir paplan 3.40
1. satin 3.80
1. atlasz eszchmir 4.80
1. fodroz selyem paplan 5.50
1. selyem sál. papl. 13.50
1. jó váson paplan lepedő 2.-
1. ágy 1.80
1. finell ágylakáró pokróc 1.50
1. gyapjú 1.50
1. lópokróc 1.60
1. toll pokróc 4.80
1. szép fall szőnyeg 7.50

1. acél sodrony ágyból 5.-
1. tengerifü matracc 4.50
1. ágyú 5.-
1. löszér 12.-
1. ablak köper függöny 8.-
1. tunis 1.50
1. gyapjú 4.50
2. nagy, 1. asszisztáló bouret 5.50
2. 1. gyapjú 12.-
1. nagy szobaszőnyeg 2.50
1. szőnyeg 1.-
1. tapasztr ágylők 1.50
1. mir. jó fűzőszőnyeg 4.-
1. 1. miniatúr 70

GICHNER JANOS
paplan, matracc és kárpitosáru gyáros, szőnyeg, függöny, vas-
butor stb. nagy raktára
Budapest, VII., Erzsébet-körút 20.
Arjegyeket kívánatra ingyen és bérmentve küldök. Vidéki meg-
rendelések pontosan eszközöltek, nem téves árak kísérlet-
nek, vagy a pénz visszajuttat.

Titkos betegségek
gyógyítására a specialista legjobban ajánlható
számos éven át szerzett gazdag kórházi ta-
pasztalati alapján

Dr. FABINYI J.
v. kórházi orvos, specialista

gyógyít legrovidebb idő alatt biztos sikerrel
ferliknél és nőknél: hüvelygyógyászat, hólyagbajokat,
bujakoros sebeket, syphilist, ennek következményeit,
makacos bőrbajokat és az öntérezésből támadt
idegbetegségeket.

Meglepő az eredmény férfily gyengeségnél (impo-
tentia) ugy fiatal, mint öregekben egyéneknél.
Levelekre díjtalanul válasz; kívánatra gyógy-
gyszer.

Lakás: Budapest, Erzsébet-körút 12. sz.,
(Dohány-utca sarok, 1. emelet).
Bejártat a lépcsőnél. Külön vörötermek.
Rendelés délelőtt 9—3-ig, este 6—8-ig.

Legnagyobb budapesti
BUTOR-áruház
Varga Mihály és Társai
magy. butoripar-társasága Budapest, IV. Koronaherceg-utca 2.
Több száz szoba dívtalos asztalos és kárpitos butor, u. m.: barokk, angol, szecesszió,
ó-német stb. stilben a legegyszerűbből a legfinomabbig a legmodernebb faadban, a garatúrák
buzása selyem, plüss, francia: és angolszőnyekekkel, kézzel, raktáron készülő jó minőségben.
A tartósságot több évi kezeséget nyújtunk.

Az árak olyan olcsók mint bárhol.
A legújabb butoralbumunkat több mint 490 képpel 50 fillér beklidése ellenében bérmentve
küldjük. Bevásárlás esetén a 50 fillér visszaadjuk.

Angol és amerikai
SPORT-JÁTEKOK
legolcsóbb megbízható beszerzési forrása.

SEFFER ANTAL
BUDAPEST
IV. KÁROLY-UTCA 1.
bútor 12 (Kárpitosi városka)
KÖTÉLKÉK, ZSINEGEK, ZSÁKOK, POVVAL,
FÜGGÁGYAK, TORNAESZKÖZÖK és stb.
HALKÓK IPARTELEPE
TENNIS-TEREK ELKÉSZÍTÉSE TORNA TERMEK FELSZERELÉSE
GYÁR: VII. BOSNYAK-UTCA 20. SAJÁT BAZ.

Igazi
látványosságot
képző, keveset használt
teljes nagy
lakberendezések.

1 kanapé, 2 fauteni, 2 ülőke,
valódi aranyozással XIV. Lajos
stilyusban 164 ft. 1 kanapé, 2
fauteni, 2 szék valódi aranyo-
zással XIV. Lajos stilyusban 175
ft. 1 roccó kanapé valódi ara-
nyozással 90 ft. 1 fantasie ka-
napie valódi aranyozással 60
ft. Ezen garatúrák a legfino-
mabb francia szelvezővel
vannak átluzva.

Ezenkívül 100-nál több külön-
féle szalon luxus-butor juttá-
nyosán kapható. 1 szecesszió-
kór, ritka remekmű 100 ft
1 három ajtos barokk kredenc
a legfinomabb márvánnyal, 1
valódi barokk pohár-szecesszió,
a legfinomabb márvánnyal, 1
asztal, 6 valódi borsék 295
ft. 1 teljes barokk hálcsoha
a legfinomabb márvánnyal 200
ft.

1 úri szoba mely áll: 1 könyv-
szekrény, 1 patent íróasztal
melynek volt ára 120 ft., 1 tel-
jes búgaratúrából 165 ft.
Nagy választék lámpák, fűg-
gönyök, szőnyegek és híres
meletereik közeiben, ugyaztán
keveset használt butorok
vételre és eladásra.

VI. ker.
Szerecsen-utca 1. szám
I. em. Andrássy-ut mellett.

Titkos betegségek ellen
25 évi, részben katonasorvisi (a bécsi és buda-
pesti katonakórházakban), részben magánorvos
tapasztalati után legmelegebben ajánlható

Dr. KAJDACSÝ,
v. cs. és kir. ezredorvos és kórházi fő-
orvos

Electrotherapiai rendelő-intézet
IV. Kigyó-utca 5. I. em. Klotild-palota
(Atjáróház és lift használat).

A legelhanyagoltabb hügyesfolyások, legsu-
lyosabb hügyólyagbajokat, bujakoros sebeket,
syphilist, az öntérezés utóbjait

Elgyengült férfierőt
az orvosi világ által legújában olyannyira fel-
karolt és hatásában páratlan sikerő

Electro-Massage
vagy **Psychrophor**
által, magómléseket, nőknél fehérfolyást befec-
kenedés nélkül, a legmakacosabb bőrbetegsége-
ket, valamint ifjúkori bűnök következtében be-
állott ideg és ennek utókövetkezményeképp löre-
jött hátergőbajokat gyógyít a legújabb gyógy-
mód szerint alaposan és biztos, állandó sikerrel.
Rendel: délelőtt 9 óráig 4 óráig; este 7—8 óráig
Nőknek ugy mint férfiaknak külön be és kijárat
Külön várótermek.
Levelekre díjtalanul azonnal válaszoltak; eset-
leg gyógyszerkekről is gondoskodva lesz.

XI. évtársulat
Kezdeté:
1901. október 1-én.

Előjegyzések
üzletrészekre
már most eszközölhetők az
intézet irodájában.

Jobb tőkeelhelyezés mint
a takarékbetét vagy biz-
tosítás. Az üzletrészek ta-
pasztalat szerint

6%-ot
hoznak és minden
üzletrész
után hetenként
1 kor., illetőleg
havonként 4,
vagy negyed-
évenként 13 kor.
az intézet pénz-
tárából, posta-
díjtele, avagy
dijtele, avagy
dijtele incasso
után bezetendő.

Országos Korona Takarékpénztár
Budapest, Andrássy-ut 32.

XI. évtársulat
Kezdeté:
1901. október 1-én.
Kölcsönkérvények
már most elfogadtatnak.

Legkönnyebb visszafizet-
és 1—1 koronával heten-
ként, minden 2—300 korona
kölcsön után díjtalan
pénzbeszedés (incasso)
vagy postacheque után.
Minden üzletrész után
2—300 korona kölcsön
nyerhető.

**Személy-
és tárcahitel**
200—20.000
koronaig.
Betáblázási
kölcsönök.

Forgalmi kimutatása
a bosznia-hercegovinai vasutaknak
1901. augusztus hórd.
Forgalmi hosszúság 770 kilométer.

Időszak	Szállítottatott		Bevétel		
	személyek száma	árúk tonnákban	1900. évvel		különbzet
			bevéte	különbzet	
Január 1-től július 31-ig	682.508	512.020	3,707.897	3,371.802	× 336.195
Augusztus 1-től 31-ig	168.205	73.510	520.747	620.353	- 3.606
Összesen	850.711	585.530	4,228.744	3,992.155	× 206.589

Sarajevo, 1901. szeptember 12-én.

Az igazgató.

Gummi

Halhólyag és gummi, elismert legjobb
francia gyártmány, eredeti párisi csomagol-
ásban tucatként: 2, 4, 6, 8, 10, 12, 16 korona.
Capot americanis (rövid): 6, 8, 10 korona.
Párisi hölgy óv-szivacsok 4, 6, 8, 10,
12 korona. Női óvszerek (Pely porus), Pes-
sarium occlusivum, Menzinga tanár szer-
int: 5 korona, bevezető hozzá: 3 korona.
Diana-öv (havi kötszer) darabonként: 1 kor.
Dusan felszerelt raktár: Irrigatorok, bidék,
mindennemű suspensoriumok, stb. Ujdon-
ság! Női refrechisseur! Elismert nőgyó-
gászok által mint legbiztosabb óvszer ajánlva.
Ára 15 kor.

Kimerítő arjegyzekeket zárt borítékban, titok-
tartás mellett, díjtalanul küld szét:

**KELETI J. orvos-szébszi mű-
és kötszer-gyár**
Budapest, IV., Koronaherceg-utca 17/b.
10 koronás rendelésnél bérmentve; 20% Árkedvőmenny.
Meg nem felelő készséggel kicseréltetik.

Országgyűlési képviselők
választási zászlókat, jelvényeket és fényképes választási tollakat legelőcsöbben és leggyorsabban kaphatnak

ENGEL A. Hungária-zászlógyárában
Budapest, IV., Gróf Károlyi-utca 28. Gyár: VII., Aréna-ut 62. sz.
A zászlók kizárólag szintartó gyapjukashmirből készülnek.

Uj Petőli.
Az első szabás képen Petőli
kladás. Telegdy, Tull és
Neogrady festőművészek 52
rajzával. Minden rajz egy egész
oldalt foglal el a három szoban
van művészi módon reprodukál-
va. A két kötetet dr. Radó
Antal rendezte sajtó alá és látta
el jegyzetekkel. A szöveg föl-
létes pontosaságn. Dr. Ferenczi
Zoltán, a legújabb és leg-
jobb Petőli-monográfia szerzője,
érelkes, magvas elotrajtást irt
az első kötet elé. A könyv
papírja fanyentes, finom papír,
a nyomás mintaszert, kitűnően
olvasható. A művészi kötés,
a melyet Petőli dombornyit ac-
képe díszít, pártját ritkítja. A
két kötet ára 10 kor. Kiadja
Wodianer F. és Fial (Lampel
Köbér) és. és kir. udv. könyv-
kereskedő Budapestben, An-
drassy-ut 21. Kapható mindeu
könyvkereskedésben.

